

LETO XI Številka 45

Jesenice, 14. novembra 1969

ZELEZAR — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA ŽELEZARNE JESENICE

— Ureja redakcijski odbor — Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Rokopisov in fotografij ne vračamo — Naslov: Uredništvo »Zelezarja« Zelezarna Jesenice. Telefon int. uredništvo 483, administracija 484 — Tisk: CP »Gorenjski tisk«

ZELEZAR

SEJA TOVARNISKE KONFERENCE ZK ŽELEZARNE

Izključeni iz članstva ZK, ker so umazali njen ugled

Preteklo sredo 5. t. m. je bila seja konference ZK Zelezarne, na kateri sta uvodoma poročala sekretar TK ZK inž. Tone Varl in organizacijski sekretar Stane Rev. Povzetek poročila sekretarja smo objavili v naši zadnji številki, danes pa v povzetku posredujemo poročilo organizacijskega sekretarja Staneta Reva in nekaj najbolj zanimivih razprav. Konferenca je tudi ostro grajala početje posameznih članov ZK in zaradi tatvin ter drugih prekrškov izključila iz članstva ZK Franca Gašperina, Justina Talerja, Viktorja Oblaka in Radeta Simikiča.

Organizacijski sekretar Stane Rev je v svojem poročilu o delu sekretariata in ZK Zelezarne od aprila letos do danes poudaril, da je sekretariat usmerjal in izvajal svoje delo na osnovi sprejetih stališč in sklepov, sprejetih na volilni konferenci ZK. V tem času je sekretariat imel osem rednih sej, tri razširjene seje s predsedniki komisij tovarniške konference ter skupno sejo s predsedstvom mladine in sindikata. V istem obdobju so bili štiri aktivni sekretarjev oddelkov, štiri seje komisij, dva razgovora in predavanja o zaključkih IX. kongresa, osem aktivov ZK po delovnih enotah in trije aktivni komunistov članov DSZ. V oddelkih je bilo 45 sestankov oziroma poprečno po dva, medtem ko so nekateri še v teku.

Sekretariat je v tem obdobju deloval predvsem v smeri nadaljnjega razvoja in aktivizacije samoupravnih organov, njihovega konstituiranja, programskega delovanja in utrjevanja vloge članov ZK v teh organih. Analize sestankov po oddelkih kažejo, da so bila v ospredju tri osnovna vprašanja, h katerim so bile usmerjene akcije ZK: utrjevanje in razvoj samoupravnih organov, izvajanje sanacijskega programa in praprave ter izvedba referendumov za združitev slovenskih železarn. Vse akcije so bile rezultat skupnega in usklajenega delovanja političnih in samoupravnih organov ter uprave podjetja, kar predstavlja tudi jamstvo za končni uspeh. S tem pa še niso bile izkoriščene vse možnosti delovanja ZK. Večji aktivnosti delovnih skupin, ki so sicer opravičile svoj obstoj v okviru samoupravnega mehanizma, bo morala veljati prihodnja akcijska usmerjenost članov ZK. Delovne skupine delujejo še premalo samoiniciativno in programirano, še vedno ni izpopolnjen sistem, ki bi zagotavljal realizacijo sklepov in stališč. Delovanje ZK bo potrebno stalno izpo-

polnjevati in zagotavljati bolj timsko in kolektivno delo ter enotnost stališč in akcije.

Zelo uspešna se je izkazala oblika delovanja aktiva komunistov pri DS, kar bi bilo potrebno razvijati tudi naprej in aktivno postaviti tudi vodstvo. Ostali aktivni naj delujejo občasno po interesih in določenih nalogah, med katerimi je še odprto vprašanje izpopolnitve sistema nagrajevanja po delu, ki bi ga morala obravnavati prva konferenca, za kar pa material še ni pripravljen.

Organizacija ZK je v tem času posvetila veliko pozornost integracijskim procesom in pojavu notranjih pritiskov, tako negativnih kakor pozitivnih. Med negativne pojave prav gotovo sodi aprilski primer v martinarni, kjer komunisti niso bili dovolj enotni in niso upoštevali situacije v Zelezarni in borbe za izpolnitev sanacijskega programa.

Redna seja predsedstva TO OO sindikata

V petek, 11. t. m., je bila 11. redna seja predsedstva tovarniškega odbora osnovne organizacije sindikata Zelezarne. Predsednik Miinarič je predložil v obravnavo predlog kandidatov za občinsko vodstvo sindikalne organizacije, pomoč prizadetim v Banjaluki in vprašanja, ki nastajajo v zvezi s porastom življenjskih stroškov.

Ker bo konec meseca decembra občni zbor občinskega sindikalnega sveta, je predsedstvo na osnovi zbranih predlogov sindikalnih odborov predlagalo v občinski plenem devet članov od skupnih 31, kolikor naj bi bilo vojenih, v predsedstvo občinske organizacije pet in v nadzorni odbor enega člana.

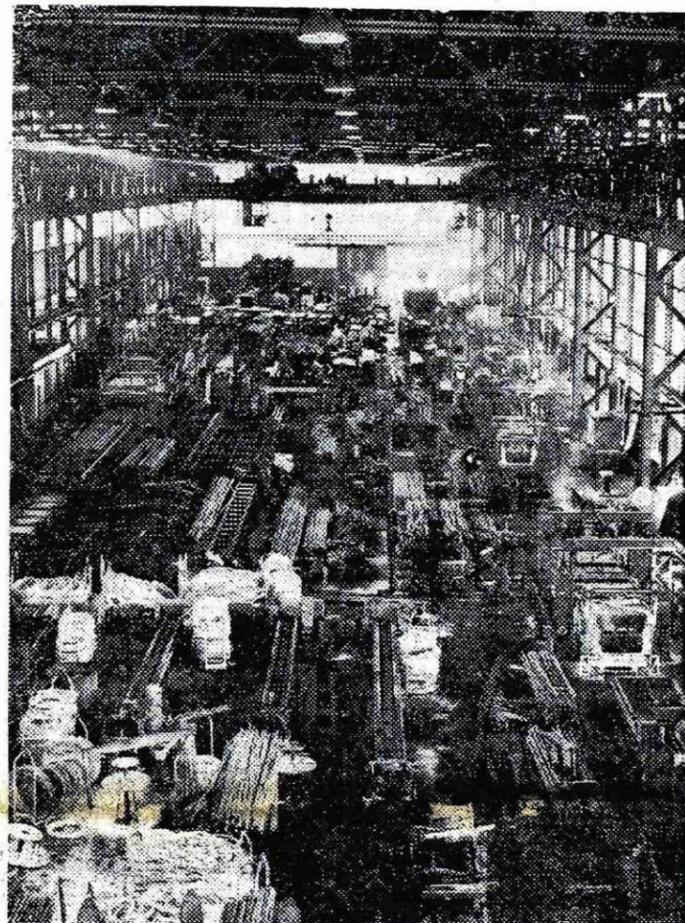
Po obravnavi katastrofalnih posledic potresa v Banjaluki so sprejeli sklep, da pošljejo vsem sindikalnim odborom v Zelezarni pismo, s katerim pozivajo vse odbore in člane sindikata, da se vključijo v akcijo za zbiranje pomoči (pismo v celoti objavljamo) in odobrili 1.000,00 N din za po-

Organizacije ZK bi morale biti do takih pojavov bolj pozorne in pravočasno ukrepati oziroma pospeševati samoupravno reševanje določenih naspotij.

Na aktivih in v oddelkih ZK so govorili tudi o sprejemanju novih članov v ZK, predvsem mladih. Na tem področju smo premalo naredili in se sploh premalo pogovarjali o problemih mladih. Starostna struktura organizacije se povečuje, medtem ko sistematičnemu sprejemanju ne posvečamo dovolj pozornosti. Delo oddelkov bo moralo biti bolj načrtno tako v pogledu tekočih obravnav, kakor v pogledu aktivnosti posameznih članov. Bolj bo potrebno spodbujati idejno-politično usposabljanje članov in jih oboroževati proti različnim negativnim pojavom.

Pri sekretariatu konference ZK deluje tudi pet komisij, nekatere so že sprejele svoj program in po njem delujejo, druge pa še niso začele. Vse komisije bo potrebno aktivirati na nalogah, ki sodijo v njihovo pristojnost in če bo potrebno, tudi kadrovske okrepiti njihov sestav. Tudi v prihodnjem obdobju bo potrebno našo dejavnost usmeriti v:

(Nadalj. na 8. in 9. str.)

V jeklovleku zelo primanjkuje delovnega prostora, zato so poškodbe delavcev zelo pogostne

NAŠI SODELAVCI O SANACIJSKEM PROGRAMU

Tudi izpopolnjen sistem nagrajevanja bo vplival na boljše delo

Letošnji poslovni rezultati, predvsem pa rezultati, dodseženi v mesecu oktobru, so ponovno dvignili zaupanje članov delovnega kolektiva v moč in enotnost Zelezarne. Intenzivne razprave na sestankih delovnih skupin in v drugih samoupravnih organih in političnih organizacijah, kakor tudi naši razgovori pa kažejo, da smo pripravljeni boriti se do popolne realizacije sanacijskega programa in za odstranitev vseh ovir, ki so na poti za doseg tega cilja.

VPRASANJE: Ali vam je znan sanacijski načrt Zelezarne oziroma ali so vam za vaše delovno področje znani sanacijski ukrepi oziroma sprejete sanacijske mere in kako jih uresničujete oziroma kako ste se vi osebno vključili v izvrševanje teh nalog, ki praktično pomenijo bolj racionalno gospodarjenje in boljšo organizacijo z namenom boljših poslovnih rezultatov?

ODGOVORI:
Milan HVALA, gasilec: Stanje, kakršno smo imeli v Zelezarni, je narekovalo, da so samoupravni organi sprejeli sanacijski program, z osnovno nalogo, da izboljšamo se-

danje stanje. Nalog je precej, o njih pa sem dosti bral v Zelezarju. Če bi bila disciplina boljša kot je in prav tako tudi organizacija dela, bi lahko dosegli več kot smo. Če bi povsod imeli takšno disciplino, red in čistočo kot pri gasilcih, bi ta del nalog sanacijskega programa dobro opravili. Veliko pišemo in govorimo o uvedbi skrajšanega delovnega časa, o ustreznih osebnih dohodkih, kljub skrajšanemu delovnemu času.

Vprašanje je, kako bomo prišli do denarja, če ne bomo vsi od kraja intenzivno in dosledno izvajali svojih (Nadalj. na 2. str.)

— Objektivno presoditi upravičenost ali neupravičenost kritike na račun cen v (Nadalj. na 9. str.)

Temeljno načelo enotnosti in učinkovitosti Zveze komunistov je organizirana aktivnost

Minula seja konference Zveze komunistov Železarne, je potekala nekoliko pod dojmom zadnjih dogodkov oziroma ekscesov, ki so jih povzročili nekateri člani ZK. Ni bilo čutiti tiste običajne sproščenosti in zavzetosti, ki je bila v zadnjem obdobju zelo prisotna na raznih sejah in sestankih v kolektivu. Navzoči so jasno čutili, da so nekateri posamezniki s svojimi dejanji umazali ugled organizacije, ki se vztrajno prizadeva, da ponovno dvigne svoj ugled, ki ji je skozi 50 let pripadal. Da so umazali lik komunista in grobo žalili prizadevanja vsega kolektiva, ki se uporno bori, da izboljša svoj ekonomski položaj in čimprej preide k bolj sproščnemu ter jasnejšemu jutrišnjemu dnevu.

Ce je ta občutek prisoten v vseh komunistih, potem bo enoglasna obsodba takih pojavov na seji konference in izključitev prizadetih iz organizacije komunistov samo utrdil položaj in ugled Zveze komunistov ter jih še bolj strnil v enotno in učinkovito borbena enoto pri uresničevanju osrednjih nalog, ki stojijo pred delovnim kolektivom. Svoj ugled in spoštovanje širokih množic delovnih ljudi, si je organizacija pridobila v 50 letnem obdobju ravno na podlagi visokih moralnih kvalit, osebnim zgledom in politično odgovornostjo članov za svoje ravnanje. Kajti s svobodnim vstopom v zvezo se komunist zavestno odloča za to, da s polnim čutom odgovornosti izpolnjuje dolžnosti, ki izvirajo iz vloge in ciljev Zveze komunistov ter, da bo z moralnimi vrtilinami, družbenim ravnanjem in osebnim zgledom, z besedo in dejanji pomagal pri graditvi socialistične družbe.

Ob takem razmišljanju pa se odpirajo tudi druga vprašanja in dileme. Na seji konference je bilo poudarjeno, da je delovni kolektiv, pri čemer ima prav gotovo svoj delež tudi Zveza komunistov in ostali progresivni člani kolektiva, ob referendumu in izvajanju sanacijskega programa ter nadaljni krepitvi samoupravnega mehanizma in demokratičnih družbenih odnosov, dosegel velik napredek in lepe rezultate. Kljub ugotovljenemu napredku in ugotovitvi, da raste sameupravljalna zavest delavcev pa je bila izrečena tudi kritika, da samoupravni mehanizem še ni dovolj zaživel na vseh nivojih, da je še veliko primerov neizpolnjevanja sklepov in družbenih dogovorov, da so še prisotni primeri nedemokratičnega reševanja pomembnih vprašanj dela in življenja članov kolektiva, ter da bi ob večji doslednosti in odgovornosti lahko zabeležili še bolj pomembne rezultate pri izpolnjevanju sanacijskega programa Železarne. Tuji niso niti primeri, ko posamezni vodilni in vodstveni delavci, celo člani ZK, menijo, da je samouprava politična zadeva, ki se njih nič ne tiče, niti primeri, ko celo v samoupravnem dogovarjanju postavljajo posamezniki svoje egoistične ali ožje interese pred interese delovnega kolektiva.

Komunisti bi morali biti pri odstranjevanju vseh teh slabosti na čelu delovnega kolektiva, ki tudi v večini podpira tako politiko in usmerjenost, ki vodi k višji stopnji samoupravljanja in doslednega izvrševanja demokratično sprejetih sklepov, kar vse v končni fazi vodi k boljšim poslovnim in gospodarskim rezultatom. Pa vendar kritika na seji konference opozarja, da so v zvezi še člani, katerih prisotnost v samoupravnih organih in drugih asociacijah je samo formalna, ki menijo, da so komunisti samo na članskih sestankih, medtem, ko se na delovnih mestih in v življenju ne obnašajo kot komunisti.

Ob vsem tem moramo trajno imeti pred očmi to, da je Zveza komunistov še vedno osrednji (čeprav ne edini) dejavnik osredotočene politične moči delavskega razreda in delovnih ljudi ter da bo samo z enotnostjo v nazorih in družbenih ciljih ter s politično organiziranostjo in sposobnostjo za enotno akcijo, v kolektivu prdstavljala udarno moč in ugled. To pa hkrati pomeni, da mora organizacija tako jasno in dosledno, kakor je naredila v uvodnem primeru, povedati tudi vsem tistim članom, ki se ne bodo organizirano, odgovorno in dosledno bojevali za program, statut in politiko zveze, da ne sodijo v organizacijo.

Tudi izpopolnjen sistem nagrajevanja bo vplival na boljše delo

(Nadalj s 1. str.)
Nalog, da bomo kljub manjšemu številu delovnih dni obdržali vsaj enake dohodke. Iz naših medsebojnih pogovorov, pa tudi iz vsega tistega kar sem prebral o sanacijskem programu, je razvidno, da bomo naloge izpolnili z dobrim delom, boljše organizacijo dela, predvsem pa s kvaliteto izdelkov, ki jih odpošiljamo našim kupcem. Povrnem naj se še k redu in čistoči. Marsikje v Železarni je vse premalo reda in čistoče; nered pa lahko povzroči tudi poškodbe in z njimi večje število bolovanj ter stroške. Vsega tega bi bilo lahko manj, reda in čistoče pa več, če bi se vodilni in vodstveni kader bolj intenzivno ukvarjal s temi problemi.

Mitja KALČIČ, livarna: O sanacijskem programu Železarne sem bral v Železarju, o njem pa je bilo govora tudi že na televiziji in radiu. Nalog za izboljšanje sedanjega stanja je precej, menim pa, da bomo morali biti predvsem bolj gospodarni. Vse preveč smo širokogrudni z različnimi materiali, ki so zelo dragi in ležijo razmetani na prostoru in po obratih. V sivi livarni imamo še nekaj takih problemov, ki jih bo treba rešiti. V mislih imam predvsem skrb za boljše delovne pogoje. Razmišljati in ukrepati moramo predvsem,

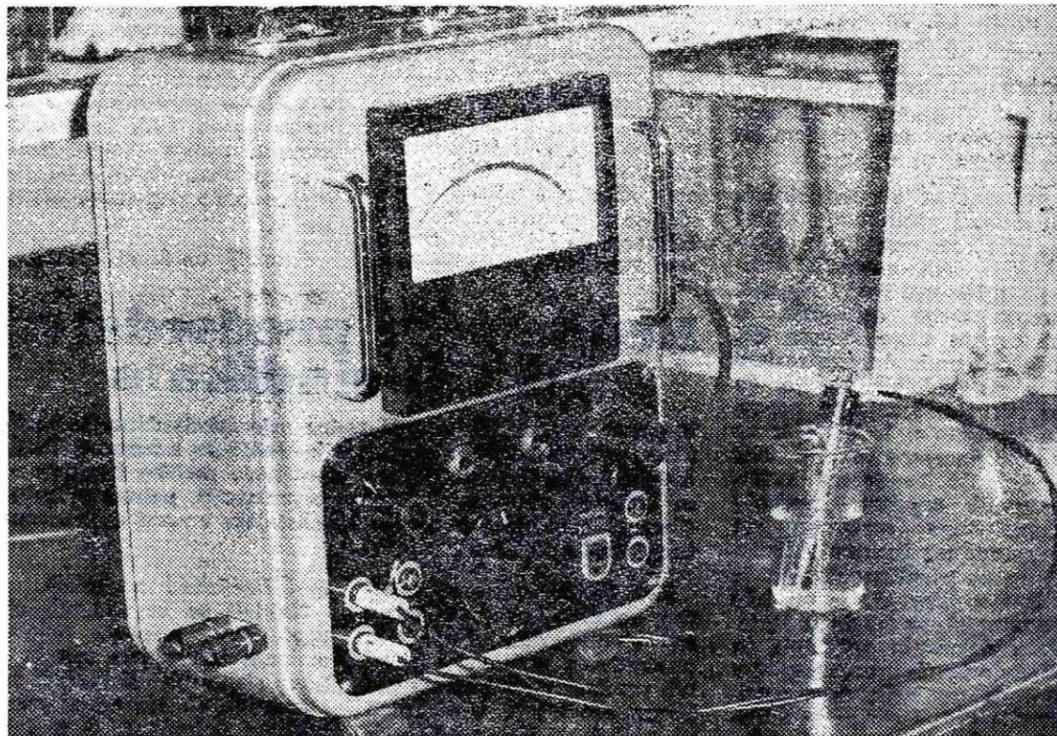
da se znebimo prepriha in prahu. S tem bomo zmanjšali število bolovanj, po drugi strani pa bomo tako po svoje doprinesli k izpolnjevanju sanacijskega programa.

Janez LOČNIŠKAR, dipl. oec. inž., SEP: Tudi meni so poznani ukrepi sanacijskega programa, ki jih je sprejel DSŽ z namenom, da izboljšamo položaj. Na prvem mestu naj omenim kvaliteto izdelkov, organizacijo dela in kadrovske politiko v Železarni. Le-ta naj bo taka, da bo dobre strokovne kadre zadržala v Železarni in ne bodo več odhajali drugam. Morala bi biti dolgoročna. Kadrovska politika naj temelji na osnovi temeljitih analiz potreb Železarne. S kadrovske politiko je tesno povezano tudi nagrajevanje, ki je že dolgo v ospredju vseh dogajanj v Železarni. Nagrajevanje naj bo tako, da bo možna objektivna delitev denarja za osebne dohodke. Iz obavljenih člankov v Železarju, zlasti pa iz zapiskov o sestankih delovnih skupin, je razvidno, da še vedno obstojajo neskladja na tem področju med delovnimi enotami oz. obrati. Ob ustreznih kadrovske politiki in politiki nagrajevanja pa lahko pričakujemo, da bodo ljudje v proizvodnji delali z večjim zadovoljstvom ter bolj vestno in odgovorno.

To pa nam že zagotavlja kvaliteto opravljenega dela. V začetku sem omenil tudi kvaliteto izdelkov, na katero pa vpliva več faktorjev. Poleg nekaterih že omenjenih ne smemo pozabiti tudi na dobro organizacijo dela in tehnološko disciplino.

Alojz REBOLJ, vratar: Prek Železarja in drugih časopisov sem seznanjen s sanacijskim programom v Železarni. Sem na takem delovnem mestu, da smatram kot zelo važno postavko v sanacijskem programu red in disciplino. Ta je odvisna od mnogih dejavnikov. Stanje na področju delovne discipline bi lahko izboljšali ob vsestranski podpori ter razumevanju vodstvenega in vodilnega kadra v Železarni. Sem spada racionalno koriščenje delovnega časa, predvsem pa ne predčasno zapušcanje delovnih mest ob koncu dneva.

Dopisujte
v Železarja

KONDUKTOMETER

Konduktometer (firme Philips) je aparaturna za merjenje električne prevodnosti (upornosti) raztopin. Pod pojmom električna prevodnost razumemo sposobnost neke raztopine, da prevaja električni tok. Električna prevodnost je odvisna od količin snovi, raztopljenih v vodi in od temperature. Ker destilirana voda skoraj ne prevaja električnega toka, lahko s tem instrumentom merimo onečiščenje destilirane vode ali kondenzatov tako, da posebno celico pomočimo v raztopino in na skali konduktometra odčitamo vrednost električne prevodnosti, kar je podatek za celokupno količino soli in plinov, ki so raztopljeni v vodi. Konduktometer lahko uporabljamo tudi za konduktometrične titracije tako, da npr. določujemo neznan koncentracijo kisline z lugom. Z dodatkom luga kislini električna prevodnost pada. V točki, kjer kisline ni več, pa začne električna prevodnost zaradi prebitka luga spet naraščati. Iz krivulje, ki jo narišemo za vsak primer, lahko izračunamo koncentracijo snovi.

Zmanjšanje poškodb, sestavi del sanacijskega programa

Služba za varstvo pri delu je tudi letos zbrala več primerjalnih podatkov o poškodbah in izgubljenih dnevih za prvih 9 mesecev letošnjega leta. Ob primerjavi teh podatkov s podatki za isto obdobje lani lahko ugotovimo naslednje stanje:

— V prvih devetih mesecih letošnjega leta je bilo poškodovanih 532 naših sodelavcev oz. 7,8%, lani v istem obdobju pa je bilo poškodovanih 483 sodelavcev ali 6,9%.

— Za leto 1968 znaša odstotek 6,9, za letošnjih devet mesecev pa 7,8%. Poškodbe na poti, izražene v odstotkih: lani 0,2% in letos 0,5%. Kar zadeva izgubljene dneve zaradi poškodb na delovnih mestih, smo jih izgubili lani 10.965 oz. 21,3 dni, letos pa 12.181 dni 22,9 dni na eno poškodbo.

Kljub temu, da smo jeklovlek na Beli zgradili šele pred nekaj leti, je po odstotkih poškodb na prvem mestu

z 19,3% poškodovanimi, sledi elektro jeklarna s 16,9%, nato pa spet valjarna žice s 16,3%. Tudi pri delovnih enotah je položaj podoben. Na prvem mestu je valjarna Bela z 12,7%, nato valjarne Javornik 11,10% in na tretjem mestu transportni obrati z 9,9% na poprečni stalež za 9 mesecev.

To je le nekaj rezultatov oz. števil, ki jih je služba za varstvo pri delu zbrala ob skrbni analizi. Podatki kažejo, da imamo več poškodb in več izgubljenih dni kot v prvih devetih mesecih lani. Služba za varstvo pri delu meni, da je treba večje število poškodb pripisati hitrejšemu tempu dela, delno pa tudi samim delovnim pogojem v pošameznih obratih. Ob uvajanju novih obratov v proizvodni proces mislimo v glavnem samo na tehnološke pogoje, ki so sicer zelo važni, ne smeli pa bi pozabiti na varnost pri delu in počutje delavcev pri novih strojih in napravah ter v novih obratih. Po tej poti bomo lahko prišli tudi do drugačnih rezultatov: manj poškodb manj bolovanj in s tem v zvezi tudi manj stroškov, ki občutno vplivajo na finančno stanje Železarne.

Positivno je tudi to, da je vse več primerov, ko delavci v proizvodnih obratih obravnavajo na sestankih delovnih skupin tudi problematiko varstva pri delu. Zavzemajo se za dosledno uporabo zaščitnih sredstev in za izboljšanje delovnih pogojev. To je vse v skladu z naporji službe za varstvo pri delu, ki prav tako teži za tem, da bi v Železarni tudi na področju varnega dela in izboljšanja delovnih pogojev le napredovali.

Poškodbe v oktobru

Iz podatkov, ki nam jih je posredovala služba za varstvo pri delu, je razvidno, da je bilo v oktobru na delovnih mestih poškodovanih 64 naših sodelavcev, tri poškodbe pa so bile na poti v službo. Zaradi poškodb na delovnih mestih smo izgubili 1.169 delovnih dni, zaradi poškodb na poti pa 75 delovnih dni.

V talilnicah je bilo v oktobru 10 poškodb in 214 izgubljenih dni, v valjarni Bela 8 poškodb, 136 dni, v valjarnah Javornik 13 poškodb, 315 dni, v predelovalnih obratih

10 poškodb, 157 dni, v energetskih obratih ni bilo poškodovanih, v vzdrževalnih obratih 14 poškodb in 265 dni, transportni obrati 7 poškodb, 90 dni ter upravne službe 2 poškodbi in 12 izgubljenih dni. Zaradi poškodb v prejšnjih mesecih so v valjarnah na Javorniku izgubili 27 dni, prav tako tudi vzdrževalni obrati. V predelovalnih obratih sta bili 2 poškodbi, 16 izgubljenih dni, ena poškodba pa v transportnih obratih in 5 izgubljenih dni.

Huda poškodba v elektro jeklarni

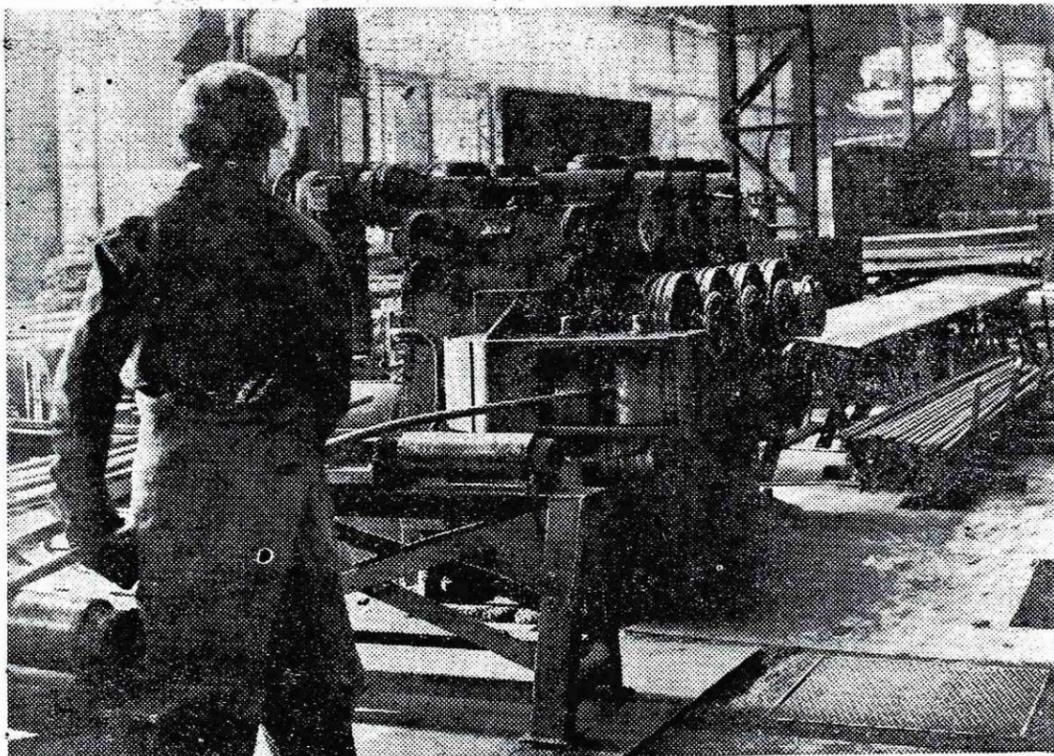
V četrtek, 30. oktobra se je na nočni izmeni huje poškodoval naš sodelavec Huzejrovič Ibrahim, 32, zaposlen v elektro jeklarni.

Proti koncu popoldanske izmene se je pri nagibanju ponvice razlila tekoča žlindra in zalila jamo za obzidavo lijakov okrog 30 cm. Ko je sodelavec Huzejrovič prišel v službo na nočno izmeno, je najprej hotel očistiti jamo. Nastala je eksplozija, ki je prizadela opeklino so-

delavcu Huzejroviču po hrbtu, kolku in rokah. Do eksplozije je prišlo po vsej verjetnosti zaradi doslej še neugotovljenega vendar pa domnevanega stika tekoče žlindre in vode. Poškodovanega sodelavca so takoj odnesli na rešilno postajo I, kjer so mu nudili prvo pomoč, nato pa odpeljali na kirurški oddelek jeseniške bolnišnice, kjer je še na zdravljenju, vendar je izven življenjske nevarnosti.

— or

— or

Valjarna profilov — ravnalni stroj

Vsem sindikalnim odborom Železarne

Banjaluka, za Sarajevom najbolj živahno mesto Bosne in Hercegovine, je prizorišče katastrofalnega potresa, ki je zahteval po sedanjih ugotovitvah 13 človeških življenj ter več sto lažje in težje ranjenih; medtem ko ogromne materialne škode sploh še ni mogoče oceniti.

Strokovne komisije so doslej ugotovile, da je uničenih približno 5000 stanovanj, poškodovanih pa približno 12.000. Po realnih ocenah bo mogoče velik del poškodovanih stanovanj popraviti, nekatera pa bo prav gotovo treba porušiti. Po sedanjih poročilih je brez strehe več kot 75.000 prebivalcev. Potres je nadalje uničil in močno poškodoval 133 osnovnih, srednjih, višjih in visokih šol, ki so neuporabne za pouk. Tako je približno 45.000 dijakov in študentov ostalo brez šolskih poslopij. Uničeni so tudi štirje domovi, namenjeni dijakom in študentom, eden pa je poškodovan, zatem tri poslopja kulturnih ustanov, a deset je močno poškodovanih; uničenih je tudi 24 zdravstvenih objektov, trije poškodovani, med njimi tudi področna bolnišnica in zavod za medicinsko rehabilitacijo v Banjaluki, kjer je 1500 postelj. Porušeni je tudi 34 gospodarskih objektov, 56 je poškodovanih, uničenih 11 upravnih poslopij, poškodovanih je 25, vendar je še vrsta drugih ruševin.

Predsedstvo TO OO sindikata Železarne je na svoji seji obravnavalo položaj v Banjaluki in drugih občinah, ki jih je prizadel potres. Predsedstvo TO OO sindikata Železarne zato poziva sindikalne odbore in prek njih članstvo sindikata, da pristopi k zbiranju finančne pomoči za prizadete tovariše iz socialistične republike BiH. V zvezi s tem smo sprejeli stališča, da:

● Naj sindikalni odbori in člani kolektiva po svojih finančnih zmoglostih prispevajo del sredstev prek nabiralne akcije, ki naj jo organizirajo in izvedejo sindikalni odbori v obratih.

● Prispevke sindikalnih odborov in posameznikov bo zbiral TO OO sindikata Železarne do 20. novembra 1969 in jih posredoval — odvedel štabu za organizacijo pomoči Banjaluki, Ljubljana, Cankarjeva št. 2/II — žiro račun št. 501-789-36 »Pomoč prizadetim v Banjaluki«.

TO osnovne organizacije sindikata Železarne

Ponoven uvoz železove rude

V septembru in delno v oktobru smo ponovno uvozili 5.400 ton železove rude iz Indije. S predelavo te rude smo na naših plavžih letos že dosegli zelo lepe proizvodne rezultate.

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

DEŽURNA SLUŽBA V ŽELEZARNI

	telefon	
	v pisarni	doma
SOBOTA, 15. 11.:		
Franc GLOBOČNIK, plavž	340	740
NEDELJA, 16. 11.:		
inž. Janko PERNE, valjarna Bela	848	723
PONEDELJEK, 17. 11.:		
Atnon GROSELJ, valjarna žice	852	790/17
TOREK, 18. 11.:		
Bogomil HOMOVEC, tehnični direktor	301	766
SREDA, 19. 11.:		
inž. Alojz KALAN, SM jeklarna	360	359
ČETRTEK, 20. 11.:		
inž. Avgust KARBA, direktor proizvodnje	270	693
PETEK, 21. 11.:		
inž. Janez KOMELJ, obratovodja žičarna	525	83/144 državni

Dežurna služba traja od datuma nastopa ob 14.30 do naslednjega dne do 6.30. V kolikor dežurnega ni v pisarni ali doma, kličite vratarja v glavni pisarni, tel. 410.

Morebitne spremembe dežurnih so razvidne iz obvestil, ki jih vsako soboto objavljamo na razglasnih deskah vseh vratarjev.

Tajništvo tehničnega in proizvodnega direktorja

Obvestila kolektivu ● Obvestila kolektivu

Mladina o sebi, svojih problemih, nalogah in perspektivah

Železarski globus

POSVETOVALNI ORGAN TOVARNISKIH
KONFERENC ZM ZDRUŽENEGA
PODJETJA SLOVENSkih ŽELEZARN

V Ljubljani so se v prostorih republiške konference ZMS, dne 5. t. m., sestali delegati ZM iz železarn Ravne, Štore in Jesenice. Cilj tega sestanka je bil, da izvolijo koordinativno telo ZM združenih slovenskih železarn. Inicijator za ta sestanek je bil predsednik konference ZM železarne Jesenice Miro Ipavec, ki je sestanek tudi vodil in po kratkih uvodnih formalnostih prosil za mnenje tudi predstavnike ostalih železarn o potrebi, da se ustanovi skupno vodstvo in kako naj se imenuje. Delegati so se strinjali, da tako telo mora obstojati in da je potrebno za uveljavitev mladinske organizacije v samoupravljanju in odločanju o gospodarski politiki slovenskih železarn. Nato so delegati po krajšem posvetovanju soglašali, da naj se novo telo imenuje: Posvetovalni organ ZM Zdrženega podjetja slovenskih železarn. V njem so po trije voljeni člani iz stare železarne in se bodo sestajali štirikrat letno. Na željo posameznega predsedstva pa se sestanek lahko skliče tudi izven rednih sej, in sicer v kraju oz. železarni, ki je predlagala sestanek, ali pa eventualno v prostorih republiške konference ZMS v Ljubljani.

Potem so delegati izvolili za predsednika posvetovalnega organa ZM Zdrženega podjetja slovenskih železarn predsednika TK ZMJ železarne Jesenice Mira Ipavca, za podpredsednika pa Jožeta Vrabiča iz železarne Ravne. Naslednjega predsednika in vodjo posvetovalnega organa pa bodo volili za mandatno dobo dveh let.

Sledila so poročila predsednikov mladinskih organizacij in posameznih komisij o delovanju mladih v posameznih gospodarskih organizacijah. Splošna ugotovitev je, da je delo mladih in aktivnih kljub raznim težavam zadovoljivo in da v svojih hotenjih in željah naletijo na zadovoljivo razumevanje pri vodstvih železarn. Mladinci so se v glavnem pritožili na slabo obveščenost s strani gospodarske organizacije o problemih v podjetju in o gospodarski politiki. Omenili so tudi, da bi morale gospodarske organizacije več pozornosti posvetiti nezadovoljivo izobraženi mladini v podjetjih in sprejeti potrebne mere, da se ta pojav čimbolj omili.

Zaključnemu delu sestanka je prisostvoval tudi predsednik ZMS Mitja Gorjup, ki je izrazil zadovoljstvo nad tem, da je mladina živo zainteresirana za probleme in delo v podjetjih in da je novoustanovljeno telo potrebna formacija, ki bo vodila mlade pri vključevanju v aktivno in načrtno delo v podjetjih in s tem odklanjala razna mišljenja o tem, da je mladinska organizacija zgolj formalni

privesek v podjetjih. Dejal je še, da naj bi bil cilj tega organa tudi v tem, da se pokaže na direktne probleme in da morajo biti mladi poglaviti nosilci kadrovske politike, ki bo znala vrednotiti delo in nasprotovati birokraciji in samovolji. Zavedamo se, je dejal tov. Gorjup, da so in bodo težave, kajti na mlade se ne polaga dovolj pozornosti. Poudaril je, da veliko težav izvira iz nezainteresiranosti in neznanja, zato je treba podpreti izobraževanje na delovnih mestih. Ker pa marsikje vidi vodstvo v izobraževanju mladih potencialno nevarnost za svoje položaje in ne v izboljšanju dela, so potrebni sposobni in močni mladi ljudje, ki bodo nalogam kos. Za uresničitev teh idej pa je udeležba visokoizobraženih ljudi nujna, kajti brez nje bo učinek nedvomno mnogo manjši.

Z. E.

PRED NAŠO LETNO KONFERENCO

Ostalo nam je še nekaj dni do redne letne konference ZM Železarne, na kateri bomo ugotovili, koliko smo napredovali in kako smo pripravljene za bodoče delo oziroma sprejeti program dela. Sestanki mladinskih aktivov pomenijo velik del teh priprav. Iz zapiskov bi morali povzeti zaključke in probleme in to porabiti za osnovno gradivo na konferenci. Predsedstvo mora in želi svoj program usmeriti k reševanju resničnih problemov in interesa naše mladine.

Kratka analiza dela predsedstva nam pokaže, da je do sedaj njegovo delo kljub težavam pozitivno. V tem obdobju med obema konferencama so pridobili več kot polovico novih članov. Največji uspeh pa so zabeležili na kulturnem in športnem področju. In ravno ta program mora biti za novo mandatno obdobje še bolj bogat. Mnogo več pa bo predsedstvo moralo delati na ideološko-političnem usposabljanju mladine. Dober, bogat in dobro izvajan ideološki program dokazuje zrelost vsake mladinske organizacije. Predsedstvo se bo moralo prizadevati tudi za reševanje drugih problemov mladine v železarni. Eden takih problemov je, da posamezniki večkrat niso dovolj aktivni v mladinskem vodstvu, ali pa ga celo zapuščajo. Imamo tudi primere, da posamezni člani predsedstva niso aktivni v svojem obratnem aktivu in da nimajo stikov z mladimi. Mladi in novospregjeti člani v ZK zanemarjajo delo v mladinski organizaciji, ali ga celo zapuščajo, čeprav je njihovo mesto še vedno v mladinski organizaciji!

Mnogo je še problemov, o katerih bomo morali spregovoriti na konferenci in jih začeti tudi vztrajno odpravljati. O tem je bilo do sedaj veliko napisanega in povedanega. Tudi občinska konferenca ZM bi morala bolj sodelovati s predsedstvom mladine v železarni.

K. Šučur

Vsa naša dežela je ena sama ekonomska enota

V prizadevanju delovnih ljudi za kar hitrejši razvoj gospodarstva sta naša delavska in družbena samouprava omogočili uskladitev mnogih proizvodnih in drugih protislovij v gospodarskih organizacijah.

Posamezna podjetja so v svojem okviru že sama lahko kos mnogim protislovjem v proizvodnji, saj so jih prav ti problemi tudi silili k izboljševanju organizacije dela in k naložbam za nove zmogljivosti. Res pa je tudi, da so se obstoječa nasprotja marsikje le še poglabljala, zlasti ko je šlo za zadovoljitev vedno bolj zahtevnega domačega in tujega trga. V ospredje so prišli resnični interesi skupnosti in zavest, da je vsa naša dežela ena sama ekonomska celota. Prav zato je pri vprašanju splošnega napredka edino sprejemljiva oblika združevanja v gospodarstvu in kooperacija med proizvajalci, kajti tako je možna zasnova moderne in koordinirane industrijske proizvodnje.

Začeli so se torej uveljavljati integracijski procesi, ki jih narekuje racionalnejša in smotrnejša produkcija. Dejanska integracija pa je seveda možna in opravičena sa-

mo tedaj, če je zasnovana na podlagi resničnih potreb in zahtev gospodarskih organizacij in delovnih kolektivov. Resnična integracija utrjuje delavsko in družbeno samoupravo in uveljavlja iniciativno podjetje in posameznih proizvajalcev.

Sele ob takem pojmovanju potreb za napredek našega gospodarstva so organizacije, kot je poslovno združenje Slovenske železarne povsem opravičile svoj namen. S koordinacijo med proizvajalci iz različnih strok prebijajo lastne ozke okvire in ustvarjajo možnosti za gospodarske izkoriščanje obstoječih zmogljivosti in dosedanjih naložb v proizvodne objekte in njih opremo. Seveda je vprašanje uvajanja parcialne in kompleksne avtomatizacije v določeni panogi stvar ekonomske upravičenosti in tudi svtar temeljite koordinacije med proizvajalci.

Z uvozom razne industrijske opreme in s kupovanjem

najrazličnejših licenc za izdelavo »instrumentov« in drugih naprav, smo v našo industrijo uvajali neenotnost, saj uporabljamo za graditev raznih postrojenj desetine različnih regulacijskih sistemov. Ta neskladnost zahteva od našega gospodarstva vedno več sredstev za drago vzdrževanje take opreme. Zato je nujno, da sedaj, ko ugotavljamo, da imamo posameznih elementov za opremo industrije dovolj in da jih podjetja proizvajajo v zadostnih količinah, izpeljemo svoj enoten regulacijski sistem.

Najprej je treba izkoristiti to, kar že imamo in to, kar nam nudijo naši znanstveni-

ki ter raziskovalne in razvojne organizacije.

Ob vprašanju delitve dela v kooperaciji z ostalimi železarnama — Ravne in Štore bo lahko sčasoma glasilo Železar, Železarne Jesenice le zavzelo nadvse pomembno nalogo. V bodoče lahko opraviča še pomembnejšo nalogo kot doslej. Uvajanje avtomatizacije je namreč družbeni proces, ki ne more biti samo stvar tehnikov, inženirjev in tehnologov, pa tudi ne stvar samih ekonomistov, ampak vseh naših proizvajalcev. Temu primerna naj bo zato v bodoče tudi vsebina našega glasila Železar.

Anton — Ivan Ogrinc

Prva seja DS združenega podjetja slovenskih železarn

V soboto 15. t. m. bo v prostorih gospodarske zbornice SRS v Ljubljani I. seja delavskega sveta Zdrženega podjetja slovenske železarne. Na seji bodo izvolili vodstvo sveta in sprejemali osnutek statuta ZPSZ ter poslušali poročilo vršilca dolžnosti generalnega direktorja Gregorja Klančnika o dosedanjem delu združenega podjetja.

INDIJA — V sedanjem indijskem petletnem gospodarskem načrtu sta predvideni tudi dve novi železarni. Pričeli bi naj obratovati v letu 1974, zgradili pa naj bi jih brez inozemske finančne ali tehnične pomoči. Sedanja proizvodnja surovega jekla v višini okoli 6,5 milijona ton naj bi do leta 1974 narasla na okoli 8 milijonov ton.

INDONEZIJA — V indonezijskem mestu Tjilgon so pred leti s finančno in tehnično pomočjo Sovjetske zveze pričeli graditi novo železarno. Zaradi znanih političnih dogodkov je gradnja zastala in indonezijska vlada je pred kratkim ponudila železarski družbi ZDA Granite City Steel Co. naj gradnjo dokonča. Po proučitvi situacije je družba ponudbo odklonila, ker bi morala vložiti velika finančna sredstva, za katera pa ne vidi pravega jamstva, da bodo vložena gospodarno.

ROMUNIJA — Romunske železarne so proizvedle v letu 1968 2,8 milijona ton grodja in 4,5 milijona ton surovega jekla. Vendar so v romunskih rudnikih nakopali samo 2,6 milijona ton železove rude. Zato precej rude tudi uvažajo. Glavni, vendar ne edini dobavitelj je Sovjetska zveza. Letos je bil med romunsko in indijsko vlado podpisan sporazum o dobavi 20 milijonov ton indijske železove rude za razdobje deset let. V zameno bodo romunska podjetja dobavila indijskim rudnikom različno opremo.

VELIKA BRITANIJA — Na britanskem tržišču vlada precejšnje pomanjkanje železarskih proizvodov. Zato je železarska družba British Steel Co. sklenila pogodbo s čehoslovaškimi železarnami o dobavi 55.000 ton ingotov in nekaterih končnih izdelkov. Poleg tega uvažajo te izdelke tudi iz Sovjetske zveze ter Poljske.

ZDA — V ZDA proizvede približno 75 % vse železarske proizvodnje nekaj velikih železarskih družb. Te imajo v svojih železarnah vse naprave — od plavža do proizvodnje vseh mogočih končnih izdelkov. Vendar se v zadnjem času vedno bolj uveljavljajo tudi tako imenovane »mini-železarne«. Te proizvajajo običajno trgovsko profilno jeklo. Kot osnovne proizvodne agregate imajo električne peči z veliko zmogljivostjo ter naprave za kontinuirno vlivanje. Njihov vložek se sestoji iz cenenejšega starega železa in v zadnjem času tudi iz predreduciranih peletov. Z visoko storilnostjo, cenanim vložkom in eventualno z ozirom na tržišče tudi ugodno lokacijo, lahko dobro konkurirajo velikim železarnam.

Samoupravni organi v preteklem tednu

11. SEJA ODBORA ZA PLAN IN SISTEM NAGRAJEVANJA

Predsednik odbora za plan in sistem nagrajevanja Ludvik KEJŽAR, je sklical 11. sejo odbora v ponedeljek, 10. novembra, z namenom, da na seji obravnavajo dosežene osebne dohodke v oktobru in da rešijo nekatere aktualne probleme osebnega dohodka.

Pri pregledu osebnih dohodkov za oktober so ugotovili, da masa neznatno presega tisto, ki je dovoljena po sanijskem programu. Ko so to primerjali z uspehi doseženimi v oktobru so sklenili, da bodo oktobrsko maso v celoti izplačali. Zaradi dejnega izravnavanja med obrati so sklenili, da morajo obrati, ki presegajo 75% gibljivega dela pri normalnem delovnem času, oziroma 94% pri skrajšanem delovnem času, razliko obvezno odvesti v svoj rezervni sklad osebnih dohodkov. Ti obrati so: elektrojeklarna, šamotarna, jeklovlek, transport in OTK. Obratom plavž, martinarni, valjarni 2400, žebeljarni in upravnim službam so odobrili posojilo, da bi lahko izplačali osebne dohodke, ki jim glede na uspeh Železarn in kategorizacijo pripadajo. Vzdrževalnim obratom, razen strugarne valjev in strojnih delavnic, so odobrili povečanje mase za 6,09% na cenik od 1.10. do konca leta. V tem času pa mora biti rešeno vprašanje oblikovanja za celotno delovno enoto in delitve osebnih dohodkov vzdrževanja. Elektrodnemu oddelku so zaradi legalizacije statusa 42-urnega tednika priznali od 1.10. dalje 8% povečanje cenika.

Problematično je izplačilo osebnih dohodkov v valjarni Bela, zaradi zelo neenotnega delovnega časa po uvedbi skrajšanega delovnega tedna pa so zato priporočili tej delovni enoti, da iz svoje rezerve osebnih dohodkov črpa sredstva za diferenciacijo delovnih mest glede na izvršene ure. Valjarni žice na Beli so glede na njihovo specifično oblikovanje osebnih dohodkov

priporočili, da ob oktobrskih osebnih dohodkih, ki so zelo dobri, prostovoljno odvedejo nekaj sredstev v svoj rezervni sklad osebnih dohodkov.

Sklenili so tudi, da je treba rešiti vprašanje oblikovanja osebnih dohodkov v upravnih službah, ki iz meseca v mesec zaostajajo in morajo dobiti posojilo, službi za nagrajevanje pa so naročili, da na podlagi predhodne strokovne analize, pripravi kriterije delitve osebnega dohodka v prihodnjem letu, ki morajo veljati skozi celo leto in morajo biti usklajeni z organizacijsko strukturo samoupravljanja. Predvsem je treba realizirati sklep delavskega sveta Železarn o oblikovanju osebnega dohodka na nivojih delovnih enot.

V nadaljevanju seje so odobrili ceno za izdelavo votlic, za predelavo vlečene debele in srednje žice za galvanizacijo, za adjustiranje patentirane žice v kolobarje s predpisano težo in za usluge tujim naročnikom v hladni valjarni in žičarni.

Strinjali so se s premijo za skrajšanje remontov in zastojev v elektrojeklarni ter s premijo na proizvodnjo v bluming valjarni, s tem da so komisiji pri svetu delovne enote valjarna Bela naročili, da določi delovna mesta, ki bodo vključena v to premijo.

Na koncu seje so naročili tehničnemu direktorju, da pripravi do naslednje seje odboja primerjalno analizo stroškov remonta globinskih peči v valjarni Bela, če čiščenje peči prevzamejo delavci valjarne ali pa če se remont v celoti preda drugemu izvajalcu.

17. SEJA ODBORA ZA PLAN IN FINANCE

V petek, dne 7. novembra 1969 je bila 17. seja odbora za plan in finance, na kateri so obravnavali uspehe v proizvodnji v III. dekadi oktobra in izpolnjevanje plana v oktobru izpolnjevanje plana blagovne proizvodnje po asortimentu in pregledali sklepe prejšnje seje odbora

Na podlagi poročila, ki ga je podal vodja oddelka za plan o izpolnjevanju plana blagovne proizvodnje po asortimentu, so ugotovili, da obrati bistveno ne odstopajo od planiranega asortimenta, razen v žičarni in hladni valjarni. Vzrok za odstopanje v teh dveh obratih je premanjha proizvodnja patentirane žice zaradi težav v valjarni žice in pri napravah za čiščenje blumov. Vendar so že na podlagi analize rezultatov za oktober ugotovili, da se tam stanje izboljšuje in je količina patentirane žice znatno povečana. Nato so se sklenili, da bodo tudi v bodoče kvartalno obravnavali

izpolnjevanje plana blagovne proizvodnje po asortimentu.

Pri ugotavljanju uspehov proizvodnje v zadnji dekadi oktobra so menili, da so rezultati tako skupne kot blagovne proizvodnje ugodni. Zlasti je razveseljivo, da so obrati s finalno proizvodnjo: hladna valjarna, žičarna in jeklovlek plan izpolnili in ga celo preseglji. V oktobru je dosežena zelo visoka povprečna prodajna cena, ki znaša neočiščena 242 din za kg in je za 6 din za kg boljša kot pa je bila septembrska. Zato je v oktobru tudi zelo dobra realizacija, ki znaša 72,940 tisoč N din.

9. SEJA ODBORA ZA ŽIVLJENJSKE ...

Predsednik odbora za življenjske pogoje in rekreacijo je sklical 9. sejo odbora v ponedeljek, 10. novembra 1969 z namenom, da bi skladno s sklepom delavskega sveta Železarn z dne 29. oktobra 1969, ko je le-ta odobril sredstva za kulturono-prosvetno, športno in rekreativno dejavnost v 1969 letu, ta sredstva dokončno razdelili in pregledali pogodbe ki jih bodo sklenili s smučarskim društvom in hokejskim klubom, nad katerima ima Železarna patronat.

Ker so sredstva za športno, kulturno, prosvetno in rekreativno dejavnost že namensko dodelili pred sejo delavskega sveta Železarn in je bila to osnova za predlog sredstev, se niso več zadržali pri delitvi, temveč so prejšnjo delitev le potrdili. S pogodbami in njenimi vsebinami so se strinjali in so jih le neznatno dopolnili v nekaterih točkah, zaradi večje jasnosti.

Preostali del seje so uporabili za reševanje vlog, predvsem za izredno plačane dopuste tistim športnikom, ki jim letna kvota dopustov ni odobrena. Obravnavali so tudi nekaj prošenj za demaršno pomoč in nekaj prošenj v zvezi z reševanjem stanovanjske problematike.

6. seja komisije za delovne odnose in nagrajevanje v valjarni profilov

Najprej so se strinjali s predlogom, da je treba izstaviti odločbo za premestitev na druga delovna mesta dveh delavcev. Novo odločbo naj bi dobil tudi tov. Lakota, ki je odšel na lastno željo na nižje delovno mesto. Obratovodja je zatem seznanil prisotne z doseženimi normami v oktobru, ki so na lahki in težki progi v redu. Le v čistilnici je ena od skupin presegla normo za 2%, vendar komisija meni, da se jim doseženo normo izplača v celoti.

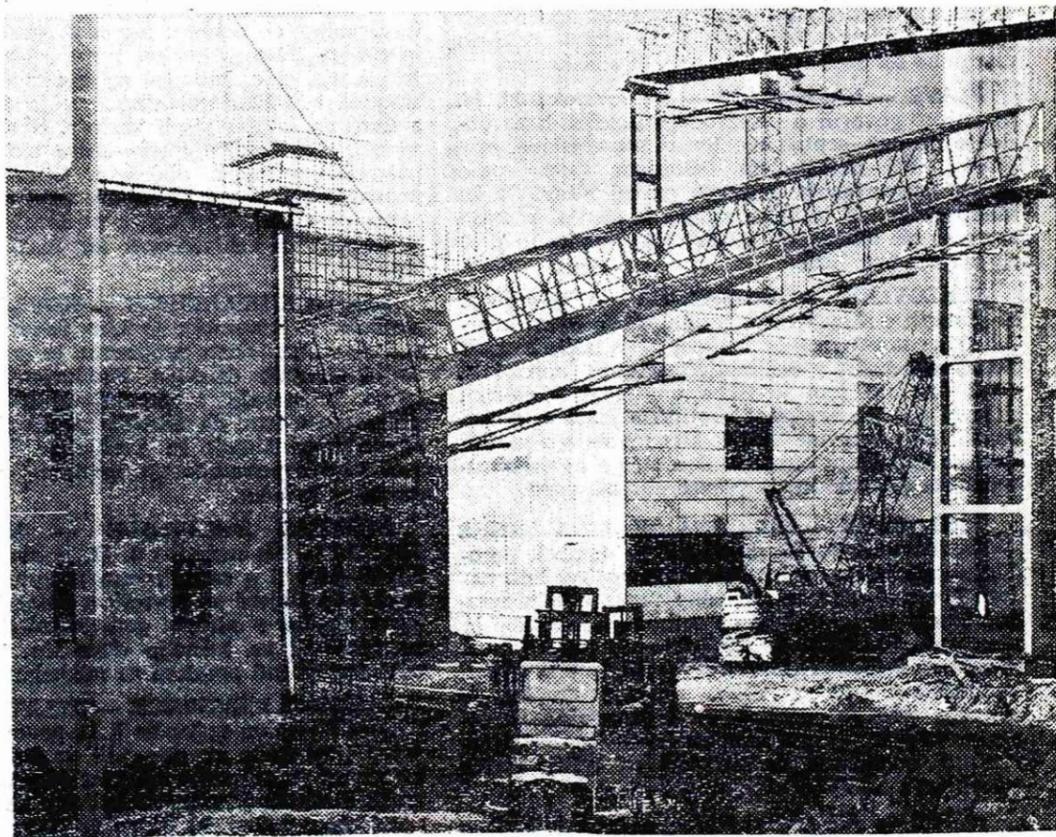
Kolektiv adjustaže je bil v oktobru zelo uspešen. Kar 840 ton materiala več so adjustirali, kot pa so ga izvaljali na lahkah progah. To pomeni, da so v precejšnji meri zmanjšali zalogo. Na seji je bil sprejet sklep, s katerim naročajo obratovodstvu, da pri analitskem oddelku zahteva novega normirca. Obratovodja valjarne profilov je člane komisije seznanil tudi s stališčem delovne skupine Jurčič na lahki progi, ki z delom komisije za delovne odnose in nagrajevanje niso zadovoljni, ker ni ukrepala glede korektur tarifnih postavk. Toda komisija meni,

da ni prišlo do spremembe tehnološkega procesa in je v veljavi še ista analitična ocena kot takrat, ko so opravili kategorizacijo delovnih mest. Predsednik komisije tov. Hostnik meni, da v kolikor bi se odločili za popraviljanje tarifnih postavk, potem bi jih bilo še več, ki bi take popravke zahtevali. Komisija za delovne odnose in nagrajevanje je sklenila, da je bila kategorizacija delovnih mest opravljena na osnovi dosedanje analitične ocene in v kolikor ne pride do tehnoloških sprememb, tarifnih postavk ne bodo spreminjali. Ob koncu seje je obratovodja valjarne profilov povedal, da za obrat oktober ni bil povsem zadovoljiv in bodo zato osebni dohodki nekoliko nižji, naloga celotnega kolektiva valjarne profilov pa je, da v novembru in decembru nadoknadijo zamujeno. To bo težko, kajti zaradi samih vremenskih razmer lahko pride do pomanjkanja električne energije in težav v proizvodnji. Člane komisije je seznanil tudi s povprečjem osebnih dohodkov v celotni Železarni za september in za devet mesecev letošnjega leta.

SESTANEK PRESEDNIKOV KOMISIJ ZA RACIONALIZACIJE IN NOVATORSTVO V DELOVNIH ENOTAH

Predsednik odbora za izume in racionalizacije inž. Janez FALETIČ je sklical v soboto, dne 8. novembra 1969 sestanek vseh predsednikov komisij v delovnih enotah. Na sestanku so se dogovorili o izvajanju organizacijskega predpisa o postopku realizacije predlogov. Dogovorili so se tudi o kriterijih ocenjevanja majhnih predlogov in o

drugih vprašanjih, ki so jih postavili predsedniki. Sklenili so, da se vsem članom komisij v delovnih enotah dostavi organizacijski predpis in prepis poglavja pravilnika o patentih, izumih, racionalizacijah in koristnih predlogih, ki govori o določanju nagrad za uspešne predloge. Predsedniki so zahtevali tudi dopolnitev komisij, ker so nekateri člani premeščeni, ali pa jim je prenehalo delovno razmerje v Železarni. Na koncu so ugotovili, da je treba takšne sestanke redno sklicevati, ker so zelo koristni.

Nova aglomeracija dnevno spreminja svojo podobo

Sestanki delovnih skupin

RTA — TKM — Sestanek so imeli 3. novembra, obravnavali pa so sanacijski program in preventivno vzdrževanje merilnih zaslonk in klimatskih naprav. Poudarili so, da je osnovna naloga oddelka v tem, da vzdržuje merilne zaslonke in jih sistematično čisti. Remontji na klimatskih napravah morajo biti opravljeni do 1. aprila 1970. V obdobju od 1. aprila do 1. oktobra pa znaša maksimalni zastoj lahko samo 36 ur. Da bi sanacijski program lahko v celoti izpolnili, morajo imeti na razpolago potrebne rezervne dele.

HVŽ — ŽARILNICA — Na sestanku delovne skupine Pulec 4. 11. so opozorili na vrsto nalog, ki jih predvideva sanacijski program. Predlagali so večjo pozornost izkoriščanju zmogljivosti globinskih peči, načrtno razporejanje žice za žarenje v žičarni in pripravo trakov za globinske peči v hladni valjarni. Za konti peči je treba zagotoviti zadostno količino vložka, zmanjšati je treba številne menjave programov in zagotoviti potrebne količine vložka za zvonaste peči.

VALJARNA 1300 — ODPRAVA — Sestanek so imeli 28. 10. Razpravljali so o problemih odprave pločevine kupcem ter o reklamacijah. Ugotovili so, da dela potekajo normalno, kolektiv adjustaže valjarne 1300 pa ponovno opozarjajo na pravilno nakladanje pločevine v kupe, ki so preveliki in imajo v skladišču težave pri nakladanju zaprtih vagonov. Reklamacije imajo še, vendar jih bodo z večjo pozornostjo lahko zmanjšali na minimum.

VALJARNA 2400 — PROGA — Delovna skupina Kambič je imela sestanek 4. 11. Na sestanku so poudarili, da si bo skupina prizadevala, da bo z vestnim delom izpolnjevala naloge sanacijskega programa. Zahtevali so ponovno ocenitev delovnih mest zakladalca in razkladalca ter markerja vroče pločevine.

PLAVŽ — APNENICA — Na sestanku 13. 10. so največ govorili o granulaciji apnenca, ki ga dobivajo iz Breznice. Z apnencem niso zadovoljni, ker ga pogosto dobivajo v prevelikih kosih in ga težko razbijajo. Ob koncu sestanka so govorili še o uvedbi skrajšanega delovnega časa, ker ob razporejanju delovne sile nastajajo težave, zaradi občutnega pomanjkanja delavcev.

PLAVŽ — DELOVNA SKUPINA KOKALJ — Na sestanku 27. 10. so največ govorili o varnosti pri delu, zaščitnih sredstvih in disciplini pri delu. S kvaliteto zaščitnih sredstev niso zadovoljni, zavzemajo pa se za dosledno upoštevanje predpisov, ki zagotavljajo varno delo. Skladno s temi predpisi morajo delavci tudi bolj dosledno uporabljati zaščitna sredstva. Izboljšati bodo morali delovno disciplino ter sam odnos do dela in sodelavcev.

PLAVŽ — KAMNOLOM — Na sestanku 10. 10. so največ govorili o proizvodnih rezultatih za obdobje januar—september ter o sanacijskem programu. Pri skrajšanem delovnem času imajo zaradi pomanjkanja delavcev precej težav. Da bi lahko pripravili zimsko zalogo kamnja, morajo dvakrat ali trikrat na teden uvesti nadurno delo za pet do šest ljudi.

JEKLOVLEK — BRUSILNICA — Podrobneje so govorili o sanacijskem programu za četrti kvartal. Delovna skupina se zanima, kako bodo izvajali proizvodni načrt v prihodnjem letu, ki je večji za tisoč ton. Pri tem je treba upoštevati skrajšani delovni čas. Za brušenje ventilskih jekel bi potrebovali težje brusilne stroje, ki nato dajejo vložek drugim brusilnim strojem. Dva stroja za predbrušenje sta premalo in sta preveč obremenjena.

JEKLOVLEK — DELOVNA SKUPINA ARNEŽ — Na sestanku 30. 10. niso imeli pripomb k poročilu obratovodstva k izpolnjevanju proizvodnih nalog. Zavzemajo se za dosledno realizacijo programa, imajo pa pomisleke za prihodnje leto, ker je plan precej povečan in bo istočasno uveden tudi skrajšani delovni čas. Več pripomb je bilo zaradi vzdrževanja strojev. Vodja delovne skupine je navzoče delavce opozoril, da brezpogojno in dosledno uporabljajo zaščitna sredstva. Opozorilo velja tudi ravnalcem, da ne bi delali brez zaščitne mreže pri ravnalnem stroju.

PLAVŽ — AGLOMERACIJA — Vodja delovne skupine je na sestanku 28. 10. seznanil sodelavce s sanacijskim programom, ki se nanaša predvsem

na kvaliteto aglomerata, ker je treba FeO znižati na zahtevani odstotek. Ponovno opozarja sodelavce, da je treba dosledno izkoriščati delovni čas, prisotni pa so opozorili, zakaj na izplačilnih listih ni razvidno, kje so vpisane nedeljske ure, nočne ure in ure za manjkajoče. Prav tako ni razvidno, kje je nadomestilo za bone za malico.

PLAVŽ — AGLOMERACIJA — Na sestanku delovne skupine Hafner 16. 10. so bili zadovoljni z remontom. Menijo, da bodo v zimskem času ob tako zmanjšani posadi težko izpolniti svoje obveznosti.

PLAVŽ — PRIPRAVA VLOŽKA — Na sestanku 23. 10. so govorili predvsem o pripravi vložka. Predpogoj je, da je vložek dobro pripravljen, kar pa zahteva remont rudarne, je bil organizacijsko slabo pripravljen. Tudi vzdrževanje naprav in trakov na razkladalni napravi se ni izboljšalo, delavci pa vprašujejo, zakaj ključavničarji delajo samo na eno izmeno. Težave imajo zato na popoldanski izmeni, kadar pride do morebitnih zastojev. Delovne obleke so slabe kvalitete, kar velja tudi za roka, vice. Imeli so še nekaj pripomb glede vpisovanja rednega letnega dopusta.

PLAVŽ — PEČI — Pripomb k poročilu o izpolnjevanju proizvodnega načrta niso imeli in menijo, da jih ne zadene krivda, če plan ni dosežen. Omenjena je bila fluktuacija delavcev, vzrok za to pa so nizki osebni dohodki. Zaščitna sredstva so tako po kvaliteti in izdelavi vedno slabša. Kljub opozorilom je v obratu precej težav zlasti kar zadeva dovoz in skladiščenje mašin na mase, čeravno vemo, da je zima pred vrati.

PLAVŽ — PEČI — Delovna skupina Berlot je imela sestanek 14. 10. Razpravljali so o poškodbah v septembru, proizvodni problematiki in sanacijskem programu. Opozorili so na pomanjkljivo razsvetlavo livnega polja in na vrsto drugih pomanjkljivosti. Skupina zahteva, da je treba na postavljena vprašanja konkretno odgovarjati ter odgovore objaviti tudi na oglasnih deskah.

STROJNO VZDRŽEVANJE — HVŽ — Vodja strojnega vzdrževanja inž. Mulej je odgovoril na vprašanje postavljeno na prvem sestanku glede dela skupinovodij. Z odgovorom niso bili povsem zadovoljni, zato bodo o tem ponovno razpravljali na sestanku, na katerem naj bi bil prisoten tudi inž. Miro Noč. Vzdrževalci so opozorili tudi na hladilno vodo pri ameriških Waughn strojih in na nujnost, da dobijo novo delavnico.

VALJARNA 2400 — delovna skupina Pintar — Razpravljali so o sanacijskem programu Železarne in obrata. Menijo, da pri porabi mazuta in električne energije nimajo večjega vpliva. Delovna skupina bi lahko vplivala na večjo dobit (izplen) s tem, da bi zmanjšali zastoje. Skrbeti je treba za ustrezne končne temperature plošč, da ne bo potrebna termična obdelava. Obratovodstvo naj pojasni, kako je z nadurami v adjustaži, ki jih bo treba odpraviti. Predlagajo povišanje skupin razkladalcev in zakladalcev ter markerjem pločevine.

STROJNE DELAVNICE — KOVAČNICA — Na sestanku 8. novembra je bilo prisotnih 14 delavcev. O sanacijskem programu je govoril obratovodja strojnih delavnic. Poudarjeno je bilo, da lahko prispevajo k izpolnjevanju sanacijskega programa s tem, da naročila proizvodnih obratov izpolnjujejo hitreje in kvalitetno. Težave imajo tudi zaradi pomanjkanja ljudi, saj manjka tudi po deset kovačev.

STROJNE DELAVNICE — MATERIALNA SLUŽBA — Na sestanku 5. 11. je obratovodja inž. Soklič govoril o sanacijskem programu Železarne in obrata. Največ so govorili o dostavi in pripravi materiala ter o odpravi gotovih izdelkov. Pri tem so opozorili na lokacijo skladišča, ki je preveč oddaljeno od prostora za nakladanje kamionov.

STROJNE DELAVNICE — DELAVNICA TEHTNIC — Ko so na sestanku 7. 11. govorili o sanacijskem programu, so opozorili na nov položaj, ki bo nastal na aglomeraciji, kjer je predvidenih več novih dozirnih tehtnic. Za njihovo delavnico je to nova obremenitev, ki pa še že itak srečuje s kadrovskega problema. Problem dveh strugarjev, ki sta preizkušeno ocenjena, še vedno ni rešen.

STROJNE DELAVNICE — STRUGARNA, delovna skupina Mežnarc — Sestanek so imeli 7. 11. in ob razpravi o sanacijskem programu opozorili, da je treba poostri nadzor nad porabo merilnega in rezilnega orodja. Ob prehodu na skrajšani delovni čas bo treba povečati produktivnost dela in sicer z racionalnim koriščenjem delovnega časa in z boljšo organizacijo dela. Predlagajo, da naj bi vse prvomajske strožnice pošiljali v generalno popravilo tovarni Prvomajska v Zagrebu, ki jih lahko kvalitetno popravi. Dobro je tudi to, da lahko sami popravljamo grafitne elektrode za električne peči, saj prihranimo devizna sredstva.

STROJNO VZDRŽEVANJE — MONTAŽA JAVORNIK — Na sestanku 28. 10. so največ govorili o popravilu normalizirne peči v valjarni 1300 ter o koriščenju delovnega časa. Opozorili so na delovno disciplino, predvsem pa na to, da se za malico koristi odrejeni čas.

RTA — RT 1 — Na sestanku 6. septembra so ugotovili, da so s sanacijskim programom seznanjeni že prek Železarja. Naloge, ki jih predvideva sanacijski program za njihovo delavnico, bodo poskušali izpolnjevati sproti. S sedanjim skupnim formiranjem osebnih dohodkov se ne strinjajo in predlagajo, da preidejo spet nazaj na samostojni obračun, ker zaradi specifičnosti delovne skupine nima možnosti za nadurno delo kot ostali obrati na področju vzdrževanja.

LIVARNE — JEKLOLIVARNA — Sestanek so imeli 7. novembra. Strinjajo se s predvidenim razvojem Železarne, ker program teži k izdelavi končnih izdelkov. Imajo dovolj naročil in dela. V novembru bodo proizvodni načrt težko dosegli zaradi velikih in kompliciranih odlitkov. Da bi odlitke pravočasno dobavili naročnikom, bodo morali uvesti nadurno delo. Ne strinjajo se z dnevnimi podražitvami cen v kantinah, ki so večje kot v trgovinah in gostiščih.

LIVARNE — ČISTILNICA — Na sestanku 4. novembra je obratovodja tov. Bertonec govoril o sanacijskem programu. Čistilci niso zadovoljni s skupino, ki jo imajo in zaradi kompliciranih odlitkov in vedno bolj zahtevnih kupcev zahtevajo, da dobijo eno skupino več.

LIVARNE — MODELNA MIZARNA — Na sestanku 4. novembra so razpravljali o problematiki delavnice in poslovnem poročilu Železarne. Treba bo poostri delovno disciplino, sicer pa so se strinjali s predvidenim razvojem Železarne. Tudi sistem zaprtih vrat naj še ostane, medtem ko naj bi dobili delo v Železarni le iz najbližje okolice. Proizvodnjo je treba usmeriti skladno s potrebami tržišča, da bomo dosegli večji finančni uspeh.

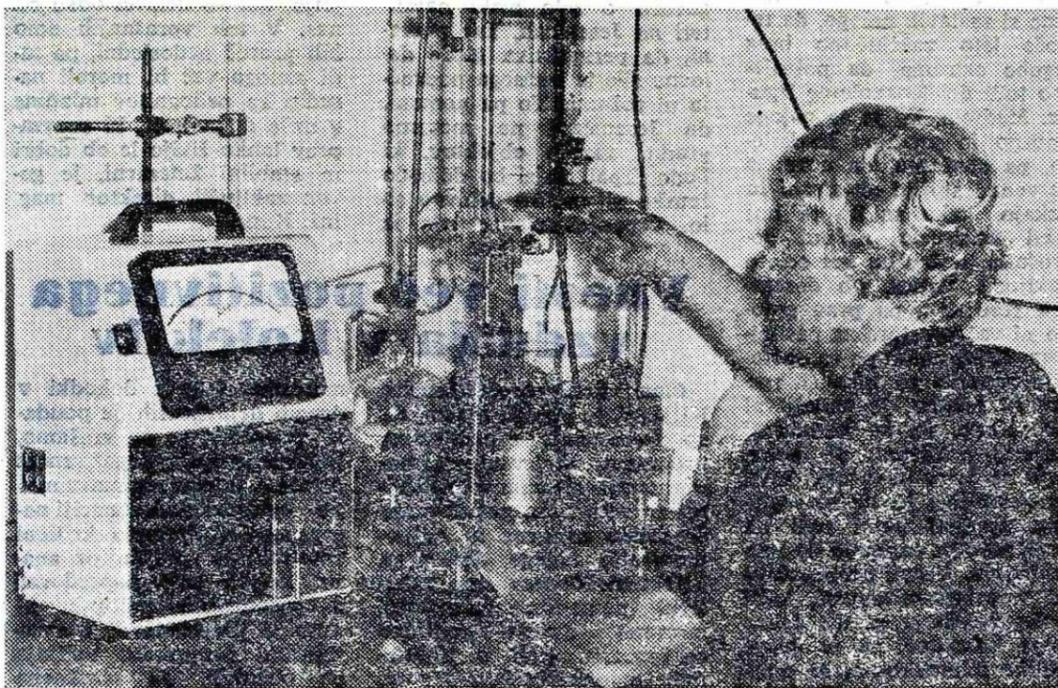
KOVINOLIVARNA — Sestanek so imeli 5. novembra. Tov. Strajnar je govoril o poslovanju Železarne. Govorili so tudi o povečanju cen jekla, ki ga je predlagala Železarne. Tov. Strajnar je govoril tudi o razvoju Železarne do leta 1985. Med razpravo so omenjali proizvodno disciplino ter nadaljno gradnjo aglomeracije, ker bo treba najeti večja posojila. Zelo kritični so bili zaradi cen malicam v kantinah. Predlagali so, naj bi namesto GPŽ prehrano oziroma oskrbo z malicami zaupali drugim podjetjem.

SIVA LIVARNA — Sestanek so imeli 5. 11., o sanacijskem programu pa sta govorila tov. Strajnar in tov. Bertonec. Prisotni so zahtevali širše pojasnilo o kritičnem finančnem položaju Železarne in neenakem položaju v primerjavi z drugimi železarnami. Tov. Bertonec je še govoril o perspektivah sive livarne in dejal, da so odveč pomisleki glede morebitne ukinitve livarne.

HVŽ — ŽARILNICA — Na sestanku delovne skupine Egart, 30. oktobra, so obširneje govorili o sanacijskem programu, ki zadeva globinske, zvonaste in konti peči v žarilnici. S predlaganim sanacijskim programom so se strinjali. Zaposleni delavci pri zvonastih pečeh menijo, da ni prav, ker se jim štejejo v dopust tudi prosti dnevi, kadar imajo pred ali po prostih dnevih dopust.

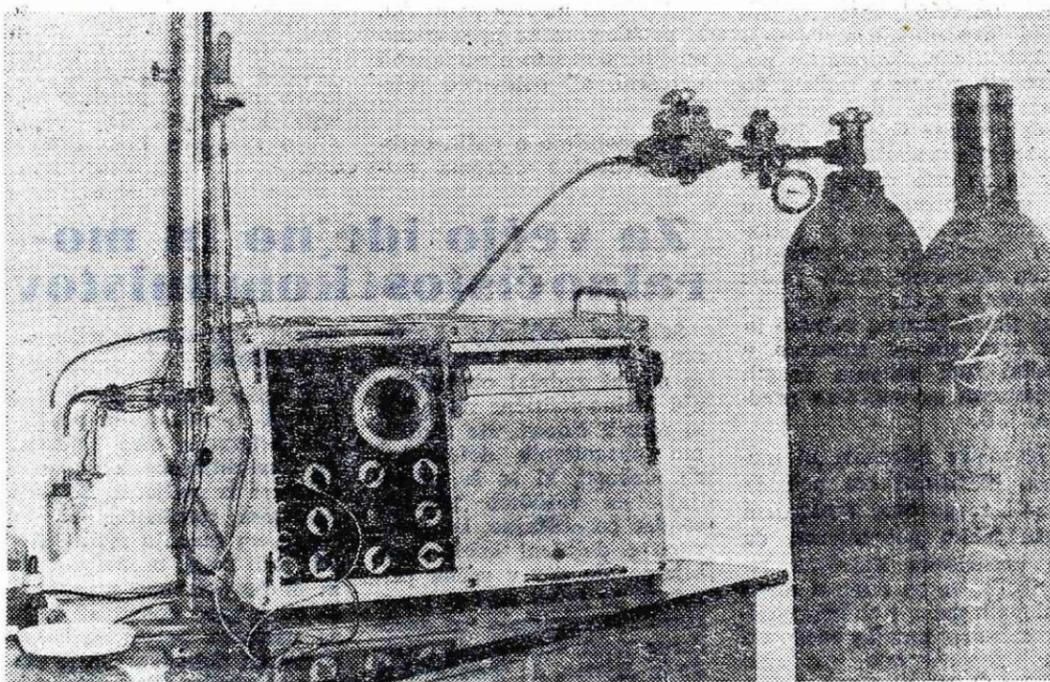
HVŽ — ŽARILNICA — Na sestanku delovne skupine Uršič 30. oktobra so razpravljali o sanacijskem programu. Rečeno je bilo, da je treba paziti, da bo čim manj zastojev in da bodo trakovi beli, da se izognejo ponovnemu žarjenju. Izostanki lahko kvarno vplivajo na proizvodnjo, zato je treba skrbeti, da bo čim manj zastojev zaradi tega. Prisotni so opozorili na tanke žice Ø 1 — Ø 1,8 v teži 200 kg, ki se žari toliko časa kot žica pri teži 1800 kg. To bi morali upoštevati tudi pri normah.

Predstavljamo vam OTK

APARATURA ZA POTENCIOMETRIČNO TITRACIJO

Aparatura za potenciometrično titracijo (firme Radiometer, Kopenhagen) se uporablja za potenciometrične titracije, kjer merimo električni potencial neke raztopine (reducenta), ki z dodatkom druge raztopine (oksidanta) narašča ali pada. Preiskovano raztopino damo v čašo in vanjo potopimo platinsko in kalomelsko elektrodo (ki ima stalen potencial). Neznani raztopini npr. oksidanta dodajamo merjene količine raztopine reducenta znane koncentracije. V točki, kjer ni več oksidanta, z dodatkom reducenta potencial hitro pade (npr. od 800 na 500 milivoltov). Potencial merimo z milivoltmetrom na aparaturi, ki se imenuje pH meter. Potenciometrične titracije uporabljamo za določevanje kroma v jeklih (do 40 % kroma), kroma v ferokromu (do 70 % kroma) in vanadija v ferovanadiju (do 80 % vanadija). pH meter uporabljamo lahko tudi sam zase tako, da s posebnima elektrodama (stekleno in kalomelsko) merimo pH, to je kislost ali bazičnost raztopin. inž. B. Razinger

POLAROGRAF PO4

Polarograf PO4 (firme Radiometer Kopenhagen) uporabljamo pri postopku, imenovanem polarografiranje, kjer merimo tok elektrolize med enakomernim naraščanjem napetosti elektrolize. Napetost se pri risanju krivulje (polarograma) na papir spreminja linearno s časom. Polarogram ima obliko »stopnice« (val v obliki črke S), potencial na sredini »stopnice« (imenovan polvalni potencial) pa je karakteristična vrednost za vsak posamezen element oziroma snov.

Aparatura je sestavljena iz celice, v katero damo raztopino, ki jo analiziramo. V tej celici sta dve elektrodi: Kalomelska in kapljajoča živosrebrna (živo srebro kaplja skozi tanko cevko v raztopino). Difuzijski tok, ki nastane v celici, vodimo v elektronski del, kjer se tok ojači in se registrira na papirju: nastane polarografski val, ki je premo sorazmeren koncentraciji snovi. S primerjanjem višine vala polarograma z neznan raztopino in polarograma z znano raztopino lahko izračunamo koncentracijo snovi in ga uporabljamo za analizo npr. malih količin cinka, kadmija in niklja v aluminiju ali svinca, kadmija in bakra v cinku. S polarografijo lahko določujemo tudi več komponent v enem vzorcu hkrati. S posebnim dodatkom — imenovanim Kemula oprema — lahko zelo dvignemo občutljivost aparature in tako določujemo sledove elementov. inž. B. Razinger

Slavko Tarman:

» Povečana doza sevanja — resen problem bodočih generacij «

6

Celica je najbolj občutljiva na sevanje v fazi delitve. Ker je ves življenjski cikel v tretjem presnavljanju, se celice neprestano množijo, rastejo in odmirajo. Če zadene celico v fazi delitve ionizirajoče sevanje je to usodno. V celici so najbolj občutljivi tisti deli, ki tvorijo osnovo vsega živega, to so jedrske ali nukleinske kisline! Vse celice žive materije imajo osnovne beljakovinske komponente. To so jedrske kisline — ribonukleinske in dezoksiribonukleinske kisline. Dezoksiribonukleinska kislina je osnovna beljakovina, ki je za vsako živo bitje najvažnejše, saj regulira in dirigira vse presnavljanje v jedru in protoplazmi celic. Jedrske kisline so zelo občutljive na ionizirajoče sevanje ter reagirajo na najmanjše doze sevanja. Strukturno so jedrske kisline makromolekule. Prav raziskovanje teh kislin buri duhove raziskovalcev v zadnjem desetletju in sili človeštvo da prodre v tajne teh za življenje najbolj važnih beljakovin.

Jakost sevanja in dednostni defekti

Na celici vidimo spremembe vsled sevanja v obliki z nastopom piknoze in vakuolizacije. To so spremembe, ki so že vidne človeškemu očesu, če jih opazuje skozi mikroskop. Z obsevanjem celice, nekaj celic odmre, propade; nekatere pa sevanje prežive brez vidnih poškodb. Na videz med celicami ni sprememb, čeprav so se nekatere spremenile — mutirale. Te mutacije pa so važne pri prenašanju dednih lastnosti. Dedne lastnosti so v celici osredotočene v genih, to je v osnovni substanci, ki prenaša naše dedne lastnosti iz generacije v generacijo — iz roda v rod. Genetika je dokazala, da ionizirajoče sevanje že v majhnih dozah deluje škodljivo na mutacijo genov, odtod trditev, da bo povečano sevanje na zemlji odločno vplivalo na bodoče generacije z večjim številom dednostnih defektov. Zanimivo pri tem je, da vsaka celica pa tudi vsak organ oziroma tkivo ni enako občutljivo na tovrstno sevanje. Ob tem je važno tudi to, da tudi človek individualno ni enako občutljiv — nekdo bolj drugi manj. Vzrok še ni pojasnjen.

Vranica, zaščitna snov in prezgodnje staranje

Po občutljivosti na sevanje pripada prvo mesto mezzgovnemu tkivu — limfnemu aparatu, ki je razprostranjen po vsem telesu v obliki bezgavk in limfnega ožilja. Največ imamo limfnega tkiva v stenah črevesja in povsod tam, kjer je potrebno organizem ščititi pred vdorom bakterij in drugih povzročiteljev bolezni. Organ, ki je v celoti sestavljen iz limfnega tkiva je — vranica. Ta je na sevanje zelo občutljiva, vendar pa ima neko zaščitno substanco, ki pred sevanjem ščiti žival in človeka. Da je to res, je razvidno s poskusov na živalih. Ko so obsevali psa s smrtno dozo po vsem telesu in mu zaščitili samo del telesa, kjer je vranica, je ta dvakrat dalj živel kot živali, pri katerih vranica ni bila zaščitena.

Drugo tkivo, ki je tudi zelo občutljivo je rdeči kostni mozeg — oddelek za proizvodnjo krvi oziroma rdečih krvnih teles. Bela krvna telesa se tvorijo v limfnem tkivu in v vranici.

Na tretje mesto po občutljivosti tkiv na sevanje sodijo gonade ali semenske stanice. Tudi naš prebavni trakt — črevesje je zelo občutljivo. Manj občutljivi so: koža, jetra, pljuča, srce in ožilje ter najmanj okostje, hrustanec, mišičevje in živčevje. Ko smo si ogledali škodljivo delovanje sevanja na telo, moramo poudariti, da človek pri majhnih dozah oboli ponavadi za krvnimi boleznimi tj. levkemijo ali za drugimi oblikami anemije (slabokrvnosti). Nenazadnje tudi prezgodnje staranje in škrajšana življenjska doba so oblike in posledice ionizirajočega sevanja.

(Nadaljevanje na 11. strani)

Izključeni iz članstva ZK, ker so umazali njen ugled

(Nadaljevanje s 1. strani)

- dosledno izvajanje sanacijskega programa in nadaljevati z začetimi integracijskimi procesi;
- utrjevati in zagotoviti aktivnost delovnih skupin;
- pospeševati in spodbujati večjo aktivnost oddelkov ZK in dosledno izvajanje sprejetih stališč;
- oblikovanje občasnih aktivov in stalnega aktiva članov ZK pri DS Zelezarne;

- sistematično delo z mladimi proizvajalci in večjo skrb posvetiti bolj preudarni kadrovske politiki;
- pravočasno informiranje delovnega kolektiva o spremembah, ukrepih in podobno;
- zagotoviti normalno timsko delo komisij in sekretariata.

Danes ni več prostora za pesimizem

Direktor Zelezarne mag. inž. Peter KUNC je v svoji razpravi poudaril, da ne misli govoriti o uspehih, ki jih je delovni kolektiv dosegel, niti kritizirati, kar še nismo naredili, ker so podrobno o tem govorili na DS. Zadržal se je pri dveh problemih, ki pomenita oviro, da ne dosežemo takih uspehov, kot bi jih lahko.

Direktor Kunc se je najprej zadrževal pri izvajanju sanacijskega programa, ki zahteva od kolektiva izredne napore. Ob tem pa sta nastopila dva momenta, na katera nismo računali. To je podražitev stroškov splošne potrošnje in neuskajenost planiranega osebnega dohodka s povečanimi življenjskimi stroški ter podražitev številnih stroškovnih stroškov, ki jih rabimo v proizvodnji nad planiranimi. Medtem ko notranje sanacijske programe v Zelezarni uspešno izvršuje-

mo, se zunanji ukrepi kljub temu, da se izvajajo dosti dobro, s temi nepredvidenimi problemi zmanjšujejo. V kolektivu je proizvodnja na moza narasla nad pričakovani, dosegli smo nekaj rekordnih rezultatov pa tudi realizacija v oktobru je nad pričakovani, saj znaša 7 milijard in 250 milijonov din. Z doseženim presežkom ene milijarde v tretjem tromesečju bomo pokrili precejšen del primankljaja letošnjega leta, lahko pa računamo, da bomo s presežkom v IV. tromesečju poleg tekoče pokrili tudi še nekaj nepokrite izgube iz lanskega leta.

Mag. inž. Kunc je v nadaljevanju razložil vzroke, zakaj že v prejšnjih tromesečjih nismo dosegli takih rezultatov. Vsi, ki se ukvarjamo z načrtovanjem, ud prave podjetja in strokovnih služb, do samoupravnih in politič-

nih organov, je nadaljeval, smo si zastavili nalogo, da tekoče leto zaključimo brez izgube oziroma, da pokrijemo tudi del lanskoletne izgube. Medtem, ko se te naloge uporno in vztrajno izvršujemo, pa opažamo, da nekateri še vedno stojijo ob strani in čakajo, kako se bo ta boj med Zelezarno, našimi potrošniki in družbo kot celoto zaključil. Danes, ob doseženih rezultatih pa prav gotovo ni več prostora za pesimizem. Kljub temu pa še obstajajo zapreke za hitrejši razvoj in mislim, je nadaljeval inž. Kunc, da so komunisti najbolj poklicani, da pokažejo na ovire in vzroke, kajti nerazumljivo je, da se soglasno sprejeti plani tudi na vseh nivojih soglasno ne ureničujejo. Vzrok prav gotovo ni v neinformiranosti, kajti poleg Zelezarja, glasila delovnega kolektiva, so še druge oblike informiranja, ki omogočajo, da so vsi člani kolektiva informirani o vsem in da točno vedo, kakšne so njihove zadolžitve, drugače pa je, če nočejo biti informirani, oziroma če se informacijam izmikajo.

Naslednji pojav, ki ga je omenjal direktor mag. inž. Kunc, pa je brezglavost in brezcilnost posameznikov, ki zaradi bremen, ki so jim naloženi in množice problemov izgubljajo glavo. Zato se dogaja, da celo posamezni vodilni nepremišljeno vnašajo v kolektiv pesimizem in povzročajo dileme v ljudeh. To pa povzroča, da nekateri brez posebne volje in jasnih perspektiv zapuščajo kolektiv in to celo domačini, ker v svoji brezglavosti vidijo osebno perspektivo le v raznih servisnih dejavnostih izven Zelezarne. Taki ljudje ne znajo trezno premisliti, kaj jim Zelezarna pomeni in da brez nje si trenutno v občini tudi razvoja drugih dejavnosti ne moremo predstavljati.

Jesenške zelezarne ni mogoče likvidirati čez noč. Iz raznih razgovorov v zadnjem času lahko povzamemo, da je predvidena določena restrikcija, to pa pomeni manj delovnih mest v širšem merilu oziroma manjše možnosti za zaposlovanje, manjše možnosti za menjavo delovnih mest in večjo stabilizacijo naših kadrov oziroma delno zmanjšanje fluktuacije. Danes je kolegij zavrnil ponovni sprejem dveh delavcev, ki sta pred tedni odšla na delo v Nemčijo in menim, da je tak sklep pravilen, ker se z delovnimi mesti nihče ne more igrati.

Vsem, ki govorijo, da Zelezarna nima perspektive, moramo zapreti usta, mi smo pripravljene se boriti do konca, kar smo letos tudi z rezultati dokazali. Zavedamo se, da bo kriza trajala še prihodnje leto in delno še

leta 1971, zagotovljen pa je stabiliziran osebni dohodek in jasna perspektiva, da na minimalni osebni dohodek Zelezara nikdar ne bo šla.

Potem je mag. inž. Kunc govoril o zelo nizki nataliteti na Jesenicah, kar pomeni, da perspektiva glede delovne sile iz lastnega področja ni rožnata. To pa pomeni, da Jeseničani ne moremo graditi raznih objektov, ki bodo črpali najsi bo domačo žensko ali možko delovno silo. Črpanje delovne sile iz

drugih območij Slovenije pa pomeni gradnjo novih stanovanj in drugih komunalnih objektov. Če doslej smo zgradili mogo stanovanj, ki jih koristijo druga manjša podjetja, ker so delavci odšli od nas. V teh vprašanih smo bili preveč nedosledni, pa tudi mnogo več bi morali narediti za pritegnitev mladine v naše dejavnosti, ki pravzaprav lahko živijo le ob dobri in stabilni Zelezarni, je govor zaključil direktor mag. inž. Kunc.

Vnesti več pozitivnega vzdušja v kolektiv

Član konference Ludvik KEJZAR je govoril o tem, da so izvrševanje sanacijskega programa, utrjevanje samoupravnega sistema in nadaljnja integracijska povezovanja še vedno osnovne in najpomembnejše naloge delovnega kolektiva. Čeprav smo zabeležili pomembne rezultate, moramo dovolj kritično spregovoriti tudi o problemih in mnenjih komunistov. Pesimizem se kaže tudi v tem, je nadaljeval tov. Kejzar, da danes več ne verjamemo nobenemu podatku, niti argumentu. Ob tem moramo dovolj resno in objektivno kritično pristopiti k posameznim problemom, brez užaljenosti in brez zafrkljivosti. Samoupravljanje je še vedno premalo učinkovito, ostaja nam še vedno množica nerealiziranih sklepov in dogovorov, ker nam manjka sistem dela na tem področju. K problemom ne pristopamo analitično in zato obstajajo ali nerešeni, ali polovično rešeni.

Ko govorimo o naših osebnih dohodkih oziroma pri-

merjamo le-te z dohodki v drugih dejavnostih, je poudaril govornik, se ne vrašamo, kakšna je naša angažiranost oziroma interes, da maksimalno prispevamo k sanaciji našega stanja. Premalo kritični smo tudi do vprašanj oz. analiz, koliko smo napredovali v posameznih nalogah, ki smo si jih postavili v sanacijskem programu. Vsiljuje se občutek, da strokovne službe niso sposobne dovolj hitro in ustrezno analizirati problemov in sklepov, da bi k reševanju pristopali še bolj hitro in učinkovito. Preveč je še rutinskega dela in premalo analitično strokovnega. Tudi vprašanje nagrajevanja rešujemo še preveč počasi in premalo dinamično.

Na vseh nivojih bomo morali tudi v bodoče krepiti samoupravne odnose in odgovornost, kar velja tudi za strokovne službe ter vnašati v kolektiv več pozitivnega vzdušja in optimizma, pri čemer imajo še posebno nalogo komunisti, je končal svojo razpravo Ludvik Kejzar.

Za večjo idejno in moralno čistost komunistov

Sekretar občinske konference ZK Pavle LOTRIČ se je največ zadržal ob vprašanju idejno-politične vloge ZK in njenih članov. Ne zanikamo posameznih deformacij ali slabosti, ki se še pojavljajo na različnih nivojih, vendar pa običajno, ko govorimo o določeni krizi, pozabljamo, da gre v večini primerov za krizo zavesti posameznikov. Premalo se zavedamo vloge delavskega razreda in dejstva, da socialistična revolucija še ni končana in da razredna borba še obstoja, vendar v drugačnih oblikah in dimenzijah. Vsekakor pa je ob tem potrebno poudariti, da je ta boj možen samo prek samoupravnih organov, pri čemer je še posebno važna vloga in naloga komunistov pri nadaljnjem razvoju samoupravnih odnosov. Potem je sekretar govoril o raznih pritiskih, ki so našemu samoupravnemu sistemu tuji. Komunisti se morajo mnogo bolj zavedati svoje zgodovinske vloge in če smo se odrekli monopolitičnemu odločanju, se nismo odrekli borbi

mnenj, niti demokratičnemu centralizmu.

V nadaljevanju je sekretar govoril o nekaterih problemih Zelezarne, med katerimi je zaskrbljujoče odhajanje delavcev iz podjetja. Boljšim delovnim rezultatom bi po njegovem mnenju morali slediti tudi boljši osebni dohodki in bo potrebno z republikanskimi organi doseči soglasje za ustrezno povečanje mase osebnega dohodka. Glede odhajanja kadrov je soglašal z direktorjem, vendar je naglasil, je bilo stanje pred desetimi in več leti obratno, tokrat se namreč ni nihče hotel zaposlovati izven Zelezarne.

Sekretar Lotrič je govoril tudi o sprejemanju mladih v ZK, pri čemer je rekel, da smo nekoliko starokopitni, saj organizacija na Jesenicah po starostnem stažu članstva sodi med najstarejše v Sloveniji.

Ko je govoril o raznih negativnih pojavih med članstvom ZK, je rekel, da se včasih izgovarjamo, da ta ali

Valjarna profilov — brušenje površinskih napak

oni delikt ni sodno dokazan in zato še ne zrel za kaznovanje. V ZK moramo presojati delikt posameznika iz moralno etičnega vidika, skozi prizmo lika komunista, ne glede na razsodbo sodišča. Ne smemo si zapirati oči pred tem, da je med članstvom ZK še mnogo takih, ki niso pristopili v članstvo zaradi idejne pripadnosti, tem-

več zaradi osebnih interesov. Ko je ob zaključku svoje razprave navajal konkretni primer moralnega delikta v zvezi s carinskimi predpisi člana Radeta Simikiča, je poudaril, da človek, ki nima moralnih kvalitet za člana ZK, oziroma če je le-te umazal, tudi ne more imeti kvalitet za vodilnega delavca.

je 81 primerov obravnavala komisija za kršitev delovnih dolžnosti DS, ostale primere pa pristojne komisije v delovnih enotah oz. obratih. Zaskrbljujoče je, da je kriminal v porastu tako v pogledu manjših kot večjih tatvin, od cenenejšega do dražjega materiala. Sekretar je potem omenjal afero z bakrom, nadalje zadevo Zdravkova in Alojza Štrumbla, ki bo obravnavana na okrožnem sodišču in za katero zahtevke Železarnes znaša čez 10.000 N din. Podčrtal je tudi zadnji primer tatvine v Železarni, ki zavzema večji obseg in zaradi katerega so bili suspendirani Franc Gašperin, Justin Taler in Viktor Oblak, medtem ko je vsa zadeva v postopku. Primere tatvin do 200,00 N din obravnavajo organi Železarnes, vsi ostali primeri pa se prijavljajo pristojnim organom. Govornik je ob koncu poudaril, da bo potrebno bolj ostro in dosledno ukrepati proti kršilec, kajti vsak odnešen dinar gre v skupno škodo kolektiva.

V razpravi so sodelovali še Krsto Sučur, Franc Kobentar, Viktor Oblak, Franci Kalan, Zvone Labura in Tone Varl.

V 9 mesecih 325 kršitev delovne dolžnosti

Vršilec dolžnosti sekretarja podjetja Dušan STARE je poudaril, da se moramo ob spodbudnih rezultatih, ki jih s prizadevanjem velike večine delavcev dosegamo, zamisliti tudi ob nekaterih negativnih pojavih, ki vnašajo precej hude krvi tako v kolektivu, kakor tudi v okolici. Pri tem gre za primer raznih kršitev delovnih dolžnosti in kaznivih dejanj vključno s kriminalom, ki so jih naredili posamezniki zaradi osebnega okoriščenja ali v korist drugih oseb na škodo družbenega premoženja tovarne.

V podjetju smo imeli v desetih mesecih letos skupaj

325 kršitev delovnih dolžnosti, nekaj pa je prav gotovo tudi neregistriranih. Zabeleženih je 170 primerov neupravičenih izostankov, 70 primerov vinjenosti, 18 primerov malomarnega opravljanja dela, 15 primerov manjših tatvin, 11 primerov neopravičene odklonitve delovnih nalog, 10 primerov nepravilnega odnosa do sodelavca, 8 primerov zapuščenja delovnega mesta, 6 primerov neupoštevanja varnostnih predpisov, 4 primere večjih tatvin, po en primer zlorabe položaja in prekoračenja danih pooblastil.

Za vse primere so bile izrečene ustrezne kazni in sicer

Redna seja predsedstva TO OO sindikata

naših kantinah in kvalitete hrane ter organizacije poslovanj.

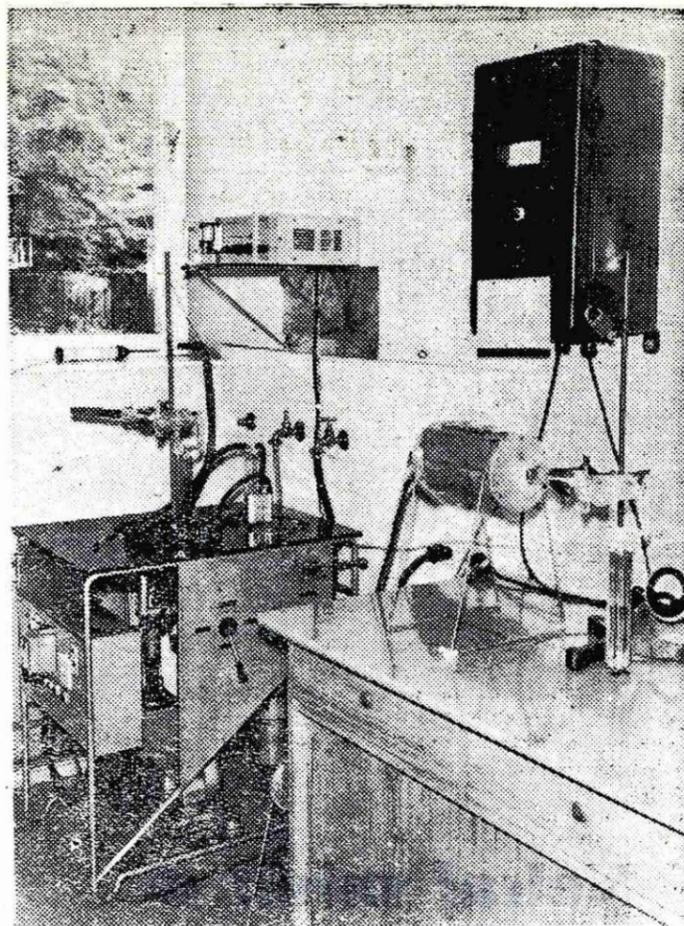
— Skupaj s kadrovske službe in sektorjem za ekonomiko naj se izdela primerjalna analiza osebnih dohodkov za leto 1968 in 1969 ter življenjskih stroškov za eno osebo in štiričlansko družino. Istočasno pa predlagajo, da se enaka primerjava naredi tudi za območje občine.

Predvideni ukrepi, ki jih predlaga ZIS Zvezni skupščini in stalen porast cen reprovizija in uslug, kljub 5 odstotnemu povišanju cen jekla, pomenijo zmanjševanje učinkovitosti naporov delovnega kolektiva in zunanjih dejavnikov pri sanaciji stanja v Železarni.

Temeljite analize omenjenih vprašanj so nujno potrebne zaradi razprav, ki morajo slediti tem ugotovitvam, da vidimo položaj našega železarja nasproti ostalim pano-

gam, še toliko bolj pa zaradi ukrepov, ki so napovedani za prihodnje leto.

Ob zaključku seje so bili člani predsedstva mnenja, da znova zahtevajo od predsednika zveznega izvršnega sveta Mitja Ribičiča odgovor na pismo, ki mu je bilo poslano že pred meseci. Menijo namreč, da je kolektiv s 6.200 člani upravičen zahtevati odgovor, ker je to tudi način za pospeševanje samoupravnega dogovarjanja.

APARATURA ZA DOLOČEVANJE VODIKA V JEKLU IN FEROLEGURAH

Aparatura za določevanje vodika v jeklu in ferolegurah se uporablja za določevanje vodika z ekstrakcijo vodika pri 800°C v vakuumu 0,01 tora. Vzorec jekla, vzete iz martinovke ali elektropeči in ohlajenega v tekočem dušiku segreje v vakuumu v posebni stekleni aparaturi. Iz vzorca se sprošča vodik in povzroči razliko pritiskov v manometru. Iz te razlike ga izračunamo in rezultat izrazimo v kubičnih centimetrih na 100 gramov. Da dobimo v stekleni aparaturi potreben vakuum, uporabljamo vakuumski sistem (rotacijska in difuzijska črpalka ter vakuum meter), s katerim po potrebi lahko dosežemo tudi vakuum 0,0001 tora.

V vzorcih jekla ali ferolegurah naj bi bilo čim manj vodika, vendar lahko z našo aparaturo analiziramo vzorce ferolegur, ki imajo tudi do 40 cm vodika na 100 gramov. Analiza traja 20 do 30 minut, kar je odvisno od kvalitete jekla.

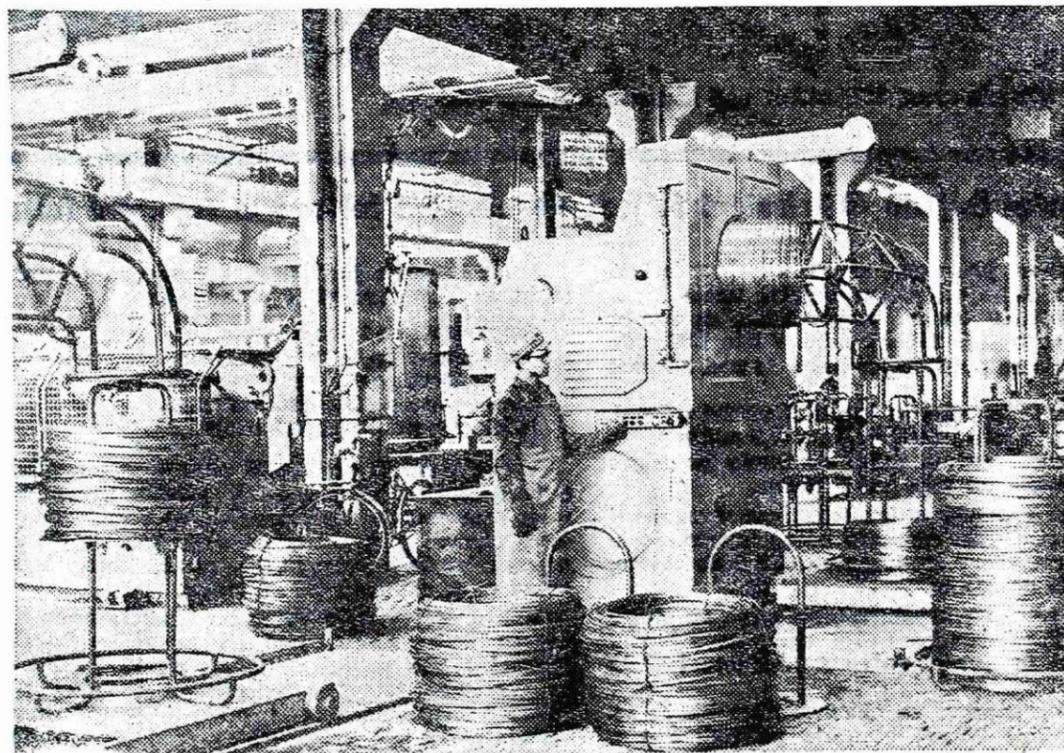
JAPONSKA — V bližini prihodnosti bo pričelo šest največjih japonskih železarskih družb graditi vsaka po en velik plavž. S tem bodo izredno povečali proizvodnjo grodija ter ustvarili osnovni pogoj za bodoče izredno povečanje proizvodnje japonske železarske industrije. Računajo, da bodo do leta 1972 povečali letno proizvodnjo surovega jekla s sedanjih 67 milijonov ton (leta 1968) na 110 milijonov ton.

POLJSKA — V največji poljski železarni Nova Hutta Lenín računajo, da bodo letošnje proizvedli 4,3 milijone ton surovega jekla. V prihodnjih letih predvidevajo povečati njeno proizvodnjo na 5,5 milijona ton letno. Danes proizvaja ta železarna 51% celotne poljske proizvodnje grodija, 40% surovega jekla in 35% valjanih proizvodov.

VELIKA BRITANIJA — Britanska železova ruda je kvalitetno slaba in rečna na železu. Zato britanske žele-

zarne uvažajo iz leta v leto večje količine te železarske surovine iz prekomorskih dežel. Letu 1968 so uvozili 17,2 milijona ton železove rude, kar je za 7,3% več kot v predhodnem letu. Določene težave pri tem predstavljata, da lahko obstoječe britanske luke sprejemajo le manjše ladje, kar podraži transportne stroške. Zato britanske Železarnes že nekaj let nazaj zahtevajo, da se zmogljivosti nekaterih pristanišč povečajo in naprava uređijo za pristajanje velikih ladij za prevoz železove rude.

ZDA — Železarnes v ZDA so proizvedle v letu 1968 skupno 121,6 milijona ton surovega jekla. Od tega je bilo 59,2% SM jekla, 37,1% jekla proizvedenega v kisikovih konvertorjih in 12,7% elektrojekla. Za letošnje lahko računamo, da bo skupna količina jekla proizvedenega v kisikovih konvertorjih in električnih pečeh večja kot tistega iz SM peči.

Delavec pri žičarskem stroju HERBORN, 6. in 8. stopnje

Nekaj misli o planiranju poslovne politike

Proces poslovnega planiranja — bodisi za naslednje leto ali daljše časovno obdobje, povezuje vsak del organizacije v skupno poslovanje, pogosto pa zajema aktivno udeležbo slehernega, ki lahko vpliva na večji ali manjši dotok finančnih sredstev. Količina informacij, ki se steka v planu, je ogromna. Pripomniti pa moramo, da končne številke, ki so namenjene najvišjemu vodstvu podjetja, ne odkrivajo osnove, iz katere so izvedene.

Za številnimi informacijami o brutó prodaji stojijo vprašanja: grupe proizvodov (v današnjosti in prihodnosti), cena proizvodov, njihov profitni donos, kombinacije proizvodov, struktura organizacije za prodajo, določanje prodajnih kvot, splošni karakter in velikost programa reklame, na katero se prodaja deloma naslanja, stopnja prodaje določenega časovnega intervala in kalkulacije o zalogah končnih izdelkov.

Podatki o stroških proizvodnje obsegajo vprašanja odločitve o standardnih stroških delovne sile za en proizvod ali pa grupe proizvodov; prilagajanje skupnega

obsega proizvodnje potrebam po delovni sili; obe postavki je treba razdeliti na posamezne časovne intervale; specifikacije o kvaliteti končnih proizvodov in materialnih komponent; kalkulacija standardnih materialnih stroškov za proizvod ali grupo proizvodov in nivoja vseh variabilnih izdatkov obdobja, vezanih na projekcijo nivoja proizvodnje, razporejanja skupnih stroškov za analizo relativne rentabilnosti proizvoda, programiranje proizvodnje, da bi se ugotovila ozka grla in eventualno potrebno nadurno delo; v to širšo skupino spada tudi ocena stroškov za subliferacije. Podobna nadvorna izračunavanja so potrebna tudi za splošne administrativne, prodajne, raziskovalne in razvojne stroške.

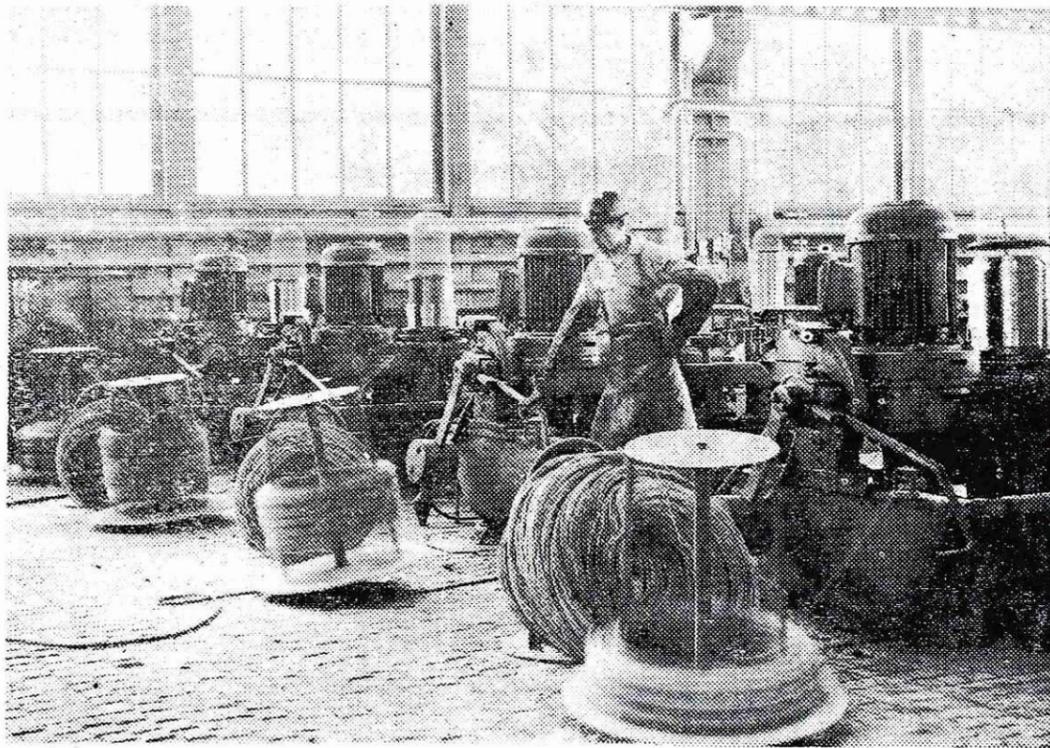
Delo pri usklajevanju in spajanju tega ogromnega števila ocen in shem, ki jih zajema izdelava kompleksnega plana, spada v delovno območje oddelka za plan. Treba je poudariti, da naloga oddelka ni v tem, da bi opravljala samo formalne računске operacije s števili, ki jih iz-

računavajo in posredujejo različni oddelki v podjetju, ampak mora tem informacijam prirediti potreben pomen za vsa opravila, ki naj se opravijo v planskem razdobju. Potrebno je te posle vzajemno povezati, kar se kaže v aktiviranju vseh dejavnosti podjetja, to je racionalizacija planiranega dela vsake enote z vidika uspeha, ki ga pričakujemo in v istem obdobju ter na osnovi istih predpostavk, tudi od vsake druge enote.

Ko so odgovorni poslovni možje za prodajo, proizvodnjo, raziskovanje in projektiranje napravili inšpekcijo ocen vseh posameznih enot, preden so jih vključili v projekcijo celotnega plana, morajo kontrolorji dejstva analizirati z več vidikov — možnosti primerjave s preteklostjo; usklajenost s standardi solidnega poslovanja, združljivost s splošno profitno stopnjo podjetja — in nato predlagati strateška področja oziroma najugodnejša mesta za modifikacijo planiranega poslovanja, da bi se s tem zagotovili kar najboljši skupni rezultati.

V primeru, da proizvodni stroški neke enote kažejo, da bodo nastopila odstopanja od predvidenih stroškov neke druge enote, ali nekega drugega obrata, ki ima podobne delovne operacije, ali pa da kažejo znaten odklon (navzgor ali navzdol) od stroškov iz preteklega leta in da ta odklon ne izhaja iz sprememb v osebnih dohodkih ali materialnih stroških, mora kontrolna služba zahtevati določena pojasnila s tem v zvezi. Standardni koeficienti poslovanja (predvidene zaloge v odnosu na prodajo) se ravno tako lahko uporabljajo kot merila za oceno rentabilnosti. Opozorimo pri tem, da se tu skriva določena nevarnost, ki izhaja iz dejstva, da se taki obrazci formirajo iz podatkov preteklega razdobja in zaradi tega odražajo zgodovinska razmerja, medtem ko logika poslovanja lahko narekuje določene spremembe. Kljub temu pa se lahko uporabijo za proučevanje sprememb v odnosih, ki se potem lahko proučijo za ugotavljanje njihovih lastnih vrednosti.

L. J.

Zičarski stroji HERBORN pod kontrolo vestnega delavca

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Razvoj japonskega plavžarstva

Na Japonskem se je v zadnjem desetletju dvignila produktivnost na plavžih za skoraj dvakrat. Leta 1955 je znašala poprečna specifična storilnost plavžev 0,81 t/m³, 24 ur, v letu 1965 se je dvignila že na 1,54 t/m³, 24 ur. V prihodnosti japonski plavžarji pričakujejo 2,5 t/m³, 24 ur. Da od tega cilja niso močno oddaljeni, nam kažejo najnovejši obratovalni podatki nekaterih njihovih firm, katerih plavži dosegajo specifične storilnosti 2,0 t/m³, 24 ur in več.

Specifična poraba vsipnega koka je s 711 kg/t grodlja v letu 1960 padla na 504 kg/t v letu 1966.

Količina železa v uvoženih rudah neprestano narašča, s tem se pa seveda znižujejo transportni stroški na enoto produkta.

Japonske železarne imajo danes 79 ladij za prevoz rude s skupno nosilnostjo 3,10 BRT in 24

ladij za prevoz premogov, ki jih koksajo v lastnih koksarnah. Izgrajeni plovni objekti imajo kapaciteto po 90.000 ton za prevoz rude, za prevoz premoga pa gradijo 59.000 t ladje. V letu 1970 bodo gradili ladje za prevoz rude samo še nad 125.000 t nosilnosti.

Uvoz rude in pelet je leta 1957 znašal 8,5 mil. ton in se je v letu 1966 dvignil na 47,5 mil. ton.

Oddaljenost rudnih ležišč do mesta predelave se je povečala od 6.000 na 9.700 km.

Ruda se v plavže zasipa selektivno v zrnatosti 8 do 30 mm. Ostala ruda gre na aglomeriranje in se sinter zaklada v zrnih granulacije 9 do 75 mm, koks pa 15 do 26 mm.

Glavni komponenti mineralnega vsipa sta sinter in peleti, ki predstavljata 65 %, aglomerata je običajno 60 % in je samohoden z baziciteto 1,30 do 1,80.

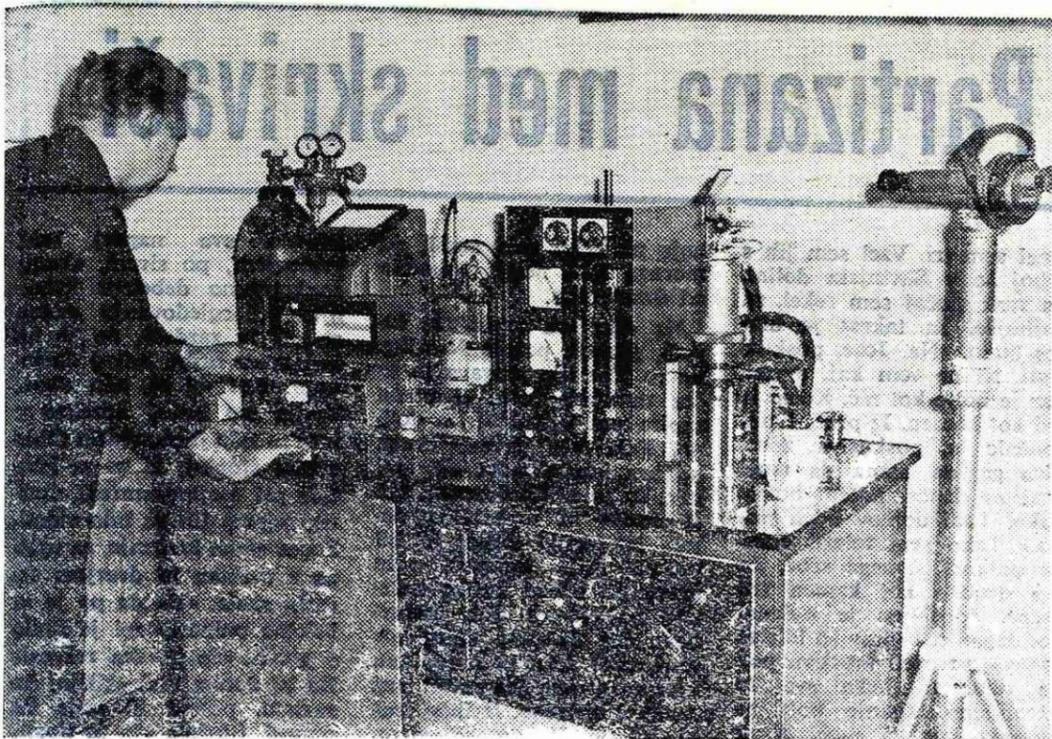
Izgrajene naprave za aglomeriranje imajo sesalne površine 200 m², obratuje pa tudi ena s 300 m². Projektirajo pa napravo za dnevno proizvodnjo 10.000 ton.

V obratovanju je tudi pet naprav za peletiranje, ki imajo naslednje produkcije:

dve napravi po 1,0 mil. ton letno,
ena naprava po 0,4 mil. ton letno,
ena naprava po 0,25 mil. ton letno,
ena naprava po 0,15 mil. ton letno.
Izdelujejo pelete z bazičnostjo 1,30.

V praksi so že preizkusili obratovanje plavžev s predreduciranim vsipom. V plavžih firme Yawata Iron and Steel v Higashida so v vsip dodali 40 % železove gobe, pri čemer se je količina plavžnega prahu dvignila za 18,4 %, poraba normalnega koka pa je padla od 490 na 400 kg.

V letu 1961 je bila poprečna temperatura vpihanega zraka 850° C, 1966 pa že znaša 980° C. Japonci cenijo prihranek koka na 15 do 20 kg pri zvišanju temperature vpihanega zraka za 100° C. Nobena redkost ne predstavlja temperatura vpihanega zraka čez 1000° C in predvidevajo, da bodo v bližnji prihodnosti njihovi plavži obratovali s temperaturo vpihanega zraka 1200 do 1300° C.

APARATURA ZA DOLOČEVANJE KISIKA V JEKLU

Aparatura za določevanje kisika v jeklu s talilno ekstrakcijo v toku argona kot nosilnega plina (sistem Abresch-Lemm, firme Ströhlein, Düsseldorf) je sestavljena iz več delov: stikalne omare, električne uporovne peči, sistema za upravljanje z liftom, posode za reakcijo, termostata in elektronskega dela (kulometer, krmilni del in pH meter).

Vzorec jekla vržemo v grafitni lonček, kjer se pri temperaturi 1900° C raztali. Oksidi (spojine kovin s kisikom) se vežejo z grafitom in nastane ogljikov monoksid, ki ga plin argon prenese naprej v aparaturo. Ogljikov monoksid se najprej pretvori v ogljikov dioksid, ta pa gre naprej v reakcijsko posodo, kjer se veže v raztopini (bazičnost pH 10,2). Zaradi te reakcije postaja raztopina v posodi bolj kisla. Posebna elektroda preko krmilnega dela avtomatsko vključi tok za elektrolizo, pri čemer nastane lug in se tako bazičnost raztopine spet vrne na izhodno vrednost (pH 10,2). Iz količine toka v časovni enoti, potrebnega za tvorbo luga, izračunamo vsebnost kisika v jeklu.

Pri določevanju kisika v legiranih jeklih moramo za vsak vzorec uporabiti nov lonček. Posebnost aparature je v tem, da ima v ta namen aparaturo v peči vgrajeno dvigalo, ki pripelje uporabljen lonček iz peči, kjer ga potem lahko zamenjamo z novim.

Analiza kisika traja od 3 do 5 minut, lahko pa določujemo vsebnosti od desetstisočinke procenta kisika naprej.

inž. B. Razingar

Železarski globus

LIBERIJA — Ob meji z afriško državo Sierra Leone so v Liberiji ponovno odkrili velika nahajališča kvalitetne železove rude. Računajo na zaloge 2 milijardi ton pri vsebnosti železa čez 60%. S pomočjo zahodnonemškega in švicarskega kapitala računajo, da bodo v kratkem času tehnično opremili nahajališče. Tako bodo lahko leto do dobavljali zahodnoevrop-

skim železarnam 10 milijonov ton železove rude.

GRÖNLAND — Na zahodni obali Grönlanda so odkrili novo nahajališče železove rude. Vsebnost železa se giblje med 38 in 39%, medtem ko cenijo skupne zaloge na okoli 2 milijardi ton. Danska rudarska družba Cryolite Co., ki izkorišča na Grönlandu nahajališča kriolita, računa, da bo to nahajališče postalo že v bližnji bodočnosti zanimivo.

JAPONSKA — Japonska železarska družba Fuji Iron

and Steel Co. namerava zgraditi novo železarno z letno zmogljivostjo 12 milijonov ton surovega jekla. Glavne značilnosti te železarne so: pet naprav za kontinuirno vlivanje z letno zmogljivostjo en milijon ton jekla, vroča valjarna za trakove z zmogljivostjo pet milijonov ton letno ter hladna valjarna, ki bo lahko proizvedla na leto 1,2 milijona ton pločevine. Železarna bo zgrajena ob pristanišču, ki bo lahko sprejemalo ladje za prevoz železove rude z zmogljivostjo 300.000 ton.

Žica se navija na boben (žičarski stroj HERBORN)

»Povečana doza...

(Nadaljevanje s 7. strani)

Povečana doza sevanja — resen problem bodočih generacij

Človeštvo je po poskusnih jedrskih eksplozijah in po vse večji uporabi radioizotopov ter rentgenskih pregledih — vse bolj izpostavljeno povečanim minimalnim dozam tega sevanja. Po statističnih podatkih iz leta 1968 so na teritoriju SFRJ pregledali v antituberkuloznih dispanzerjih 1,924.000 ljudi. V bolnicah je bilo zdravljenih približno 1,200.000 oseb. Z gotovostjo lahko trdimo, da je od teh oseb več kot 50% bilo rentgensko pregledanih. To pomeni, da je okrog 10% prejelo določene doze rentgenskega sevanja. Svetovna statistika izkazuje podatke, da je vsak Američan dobil v teku 30 let v predel spolovil naslednje doze: pri rentgenskem slikanju 1,1 rentgena, pri fluorografiji 0,6 rentgena, pri rentgenski diaskopiji 1,5 rentgena, pri ostalih pregledih še 0,8 rentgena. Torej skupno okrog 4,1 rentgena. Če k temu dodamo še doze rentgenskih žarkov, ki jih dobi človek v 30 letih pri raznih medicinskih pregledih se prirodno ozadje radioaktivnega sevanja s tem poveča dvakratno. Z gledišča genetskih defektov predstavlja to povečanje prirodnega ozadja znatno nevarnost za povečanje negativnih mutacij v bodočih generacijah.

● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton ● tehnični feljton

Bogatenje vpihanega zraka s kisikom kaže, da pri 1% zvišanju kisika v vpihanem zraku dosežejo zvišanje proizvodnje za 5%. Stopnja ter nadaljnji razvoj bogatenja zraka pa je seveda specifičen za vsako posamezno firmo posebej, ker zavisi od proizvodne cene kisika.

V gnezdo plavžev vpihujejo bogate ogljikovodike skozi pihalice. Olje v nekaterih železarnah zamenjujejo za zemeljski plin, ponekod pa prakticirajo z mešanico premogovega prahu in olja. Količina vpihanega olja se giblje v mejah od 30 do 40 kg/t grodlja.

Lokacije železarn so po pravilu ob morski obali, kar ima seveda številne ugodnosti.

Plavži, ki jih gradijo danes, so vsi velikih prostornin. Leta 1955 je bil povprečni volumen 840 m³; v letu 1966 pa znaša 1,149 m³. V letu 1967 so pri firmi Sumitomo v Wakayamo zakurili plavž št. 4 s premerom gnezda 11 m in volumnom 2.535 m³, Yawato Iron and Steel pa je v Sakai istega leta zgradila plavž št. 2 s premerom gnezda 11,2 m in prostornino 2.620 m³. Poglavitna prednost tako ve-

likih enot so nizki investicijski stroški na tono grodlja. Pri plavžu z dnevno proizvodnjo 3000 ton so za okrog 50% nižji kot pri 1000-tonskem plavžu.

Pokazatelji plavža št. 1 železarne Yawata I. & S. — Sakai:

premer gnezda	10 m
volumen	2.047 m ³
proizvodnja	4.214 t/24 ur
spec. proizvodnja	2,06 t/m ³ , 24 ur
temperatura vpihanega zraka	954° C
tlak plina na žrelu	0,34 atm
spec. poraba koksa	527 kg/t grodlja
količina aglomerata v vsipu	61,4 %
količina peletov v vsipu	16,8 %
količina žlindre	279 kg/t grodlja

Danes Japonci razmišljajo o plavžih s proizvodnjo 7.000 t/24 ur. Njihovi plavži so znani tudi po dolgih obratovalnih kampanjah. Delo z visokim pritiskom na žrelu so uvedli leta 1962. Štiri leta kasneje s to izpopolnitvijo v tehnologiji obratuje

od 49 agregatov že 15, leto pozneje pa 19 plavžev, ki so v proizvodnji udeleženi s 36%.

Večina plavžev obratuje z 0,4 do 0,7 atm, nekateri pa že z 1,0 atm na žrelu plavža.

Praksa je pokazala, da 0,45 atm na žrelu zviša proizvodnjo, kar se najbolje prikaže s povečanjem jakosti gorenja koksa, ki se dvigne za 11%. Tlak plina 0,7 atm pa za 17%. Količina prahu se zniža za 40%.

Ker je pri tako visokih tlakih plina na žrelu kritična točka tesnenje, so izdelali pri firmi Ishi Kawajima Harina Heavy ind. Co. Ltd trozvonasto vsipno napravo.

Japonski plavži so znani po svoji avtomatizaciji. Avtomatika sloni na matematičnem modelu plavža, ki spremlja toplotno in materialno bilanco.

Danes na Japonskem obratuje 56 plavžev. Na en plavž izdelava Japonska 1,07 mil. ton jekla nasproti ZDA, kjer to razmerje znaša 0,60 mil. ton. Cena grodlja se giblje okoli 36 US dolarjev.

(Po reviji Blast Furnace and Steel Plant — 1968)

Mihael Tolar

Ze dva dni brez hrane, pregnana od žgancev in mleka, sva z Jožem sklenila, da greva nazaj čez tuhinjsko cesto v smeri majhne vasice nad Šmartnim. Tu naj bi še bila na južnem pobočju Me-nine podoficirska šola IV. operativne cone. Tam sva jo pred dvema dnevoma zapustila, še s tretjim tovarišem, katerega pa sva izgubila, ko so nas razkropili pri tako težko pričakovanem zajtrku.

Hodila sva ob robu gozda, v smeri proti Kamniku, nad strmimi travniki, ki so gledali proti Domžalam.

»Jih vidiš! Zopet so za nama, sem dejal Jožu, ko sem zagledal Nemce, ki so pravkar prišli iz gozda in pričeli stopati po kolovozu, ob spodnjem delu travnika. Štela sva jih. »Petdeset, osemdeset, sto...!« Ker jih ni bilo konca in ker so šli po poti navzdol, sva štetje opustila. »Pojdiva višje v gozd, nato pa poiščeva pot, ki bo vodila na Tuhinjsko. Če podofi-

cirske šole ne bo tam, se bova priključila pa kateri drugi enoti,« sem predlagal. Jože je nekaj časa molčal, nato pa hitro dejal: »Veš kaj, pojdiva domov, tako sem lačen!« »Kam, Jože, kam?« Nisem ga dobro razumel, kaj misli. Ko pa sem ga bolje pogledal v obraz, sem videl in čutil, da je tako lačen, da nima več misli prav urejene. Usedel se je na štor in mi še enkrat ponovil. »Pod Golico, tam bova imela dovolj jesti in vem, kam se bova skrila pred Nemci.«

Spoznal sem, da je lakota že vplivala na njegovo razsodnost. Bil je skoraj za glavo večji od mene in nekaj let mlajši. Velik, zdrav, krepak je potreboval še več hrane. Sedaj pa že dva dni brez vsega. Dom, dom... so me spreletel misli, ko sem mehansko segel po nahrbtniku. Sedaj je pravi trenutek. Pravzaprav zadnji, sem si mislil sam pri sebi in iz nahrbtnika izvlekel suh kolač.

Imel sem tri. Vzel sem jih s seboj še v Savinjski dolini. Za vsak slučaj sem rekel, za najhujše. In takrat je bilo res hudo. »Na, Jože, poskusi jesti. Ni ne vem kaj, a vendar je bolje kot nič. Kolač je trd kot kamen. Iz pretlačenih sončnic je, poskusiva, zdrobiva ga, da mama da moči vsaj za danes, potem bo že kako. Tudi domov bova prišla.« Tako sem tolažil Jožeta, pa tudi samega sebe, ko sva drobila kot kamen trd kolač. Zdrobljen je izgledal kot žaganje, čeprav so bile te »smeti« še pred kratkim polne olja. In jedla sva to zdrobljeno žaganje bolj za korajžo kot za moč. Vsak svojo preostalo polovico sva spravila, nato pa odkorakala naprej, pravzaprav nazaj proti Tuhinjski dolini. Prišla sva na vrh, kjer sva zagledala s travo zaraslo drčo, po kateri so včasih spuščali les. Spuščala sva se nižje in nižje v upanju, da bo na dnu že Tuhinjska dolina. Po dolžini

hoje na vrhu sem sodil, da morava biti nekje zahodno od Šmartnega.

Na dnu sva zagledala šumec, globok potok. Nevljica bo to. Čez njo morava in še čez ta nizek hrib, ki nama zapira pot v Tuhinjsko dolino. Tako sva preiščevala, ko sva iskala most ali vsaj brv. Pa ga ni bilo. Sezula sva si čevlje in prebrodila potok. Na drugi strani je bil vzdolž vode kolovoz. »Ne greva po njem! Lahko naletita na Nemce. Kar naravnost čez hrib se splaziva!« sem rekel Jožu in prav tam, kjer sva prišla čez potok, sva zavila v strmino. Hribček res ni bil visok, ampak strm. Verjetno ga je Nevljica odrezala od pobočja, po katerem sva prišla. Tega sicer takrat nisva preiščevala, ker je bilo takrat najvažnejše priti čez glavno cesto in nato do hrane. »O, ko bi le prišla do hiš, tja, kjer sva dobila pred tremi dnevi krompir, sem imel neprestano v mislih.

Plezala sva naprej med grmovjem, po sivem, skoraj enakomerno debelem kamenju. Pri ogledovanju terena se mi je zazdelo, da je na levi sredi hriba nekaj shoje-nega. Kot da bi bila steza. Zavila sva nekaj korakov v levo in zelo jasno videla rahle obrise stopinj, ki so se končale pri majhni smreki. Čudno, naprej jih ni bilo videti. Zopet samo kamenje, za njim pa z mahom in drevjem zarasla skala. »Morda pa je tu kakšna bolnica,« mi je šinilo v glavo, »če je, sva rešena!« Da bi dobila vsaj grizljaj česar koli, potem bi lažje šla naprej. Gledala sva in tipala. Vse je bilo tiho. In prav, ko je Jože hotel s kamnom potolči po skali, se je ta, neverjetno, skoraj pravljичno, pričela počasi odpirati. V njej so se odprla z mahom zadelana vrata. Za njimi pa je stal mož z brzostrelko in naju gledal, midva pa njega. »Vstopita,« je dejal in za-

Namesto memorija

Balada o lovcu in graničarjih

● Kako je prišlo do nesreče partizanskega kurirja, lovca, prijatelja planin, samouka in našega sodelavca Ivana Noča iz Javorniškega rovta ● Sorodniki in lovci se zahvaljujejo graničarjem za hitro in požrtvovalno reševalno akcijo ●

Pred dobrim mesecem je v karavlo v Javorniškem rovtu prispela nova skupina mladih graničarjev. Prvi iz Vojvodine, drugi iz Skopja, tretji iz Kosmeta, četrti iz Like itn., so se radovedno ozirali po okoliških hribih, kjer bodo dan in noč na straži do-

movine. Skoraj vsi novi graničarji so doma iz ravninskih predelov Jugoslavije. Nihče se v civilnem življenju ni ukvarjal s planinstvom. Zato so bili tem bolj veseli, ko so zvedeli, da v hiši tik poleg karavle stanuje partizanski kurir, dolgoletni in izkušen lovec ter velik prijatelj planin Ivan Noč.

Bilo je prvega novembra dan mrtvih. Spomnili smo se svojih dragih in položili cvetje na grobove in spomenike. V Javorniškem rovtu pa je ob obali umetnega akumulacijskega jezera električne centrale skupina graničarjev napeto poslušala svojega soseda in prijatelja Ivana Noča:

»Pod tistimi sivimi skalami,« je pripovedoval Ivan in pokazal s prstom proti Medjem dolu, »je za časa vojne vodila kurirska pot. Januarja 1945. leta je bilo veliko snega. Raznašanje pošte je bilo otežkočeno. Spominjam se, da sem nekoč nesel pošto prek Karavank na Koroško stran. Blizu mene so v globokem snegu poskakovali gam-

si. Samo roglji so se jim občasno videli iz snega.

Nekega dne sredi januarja smo zvedeli, da bodo Nemci postavljali zasede po pobočjih Karavank. Toda pošta je morala naprej. Tu, nad našo vasjo je tisto jutro padlo pet tovarišev, pet kurirjev: Stefan Demšar, poveljnik releejne linije in kurirji Jože Žvab, Franc Mežek, Valentin Klinar in obveščevalec Ivan Sršen.

Na željo matere so kurirja 17-letnega Jožeta Zvaba pokopali pred domačo hišo. Njegov grob lahko vidite, kadar greste na Javornik... Graničarji so poslušali, razmišljali in se ozirali v gore. »Gore so večna skrivnost,« jih je poučeval Ivan, »prav v tem je njihova mikavnost. Nikdar ne veš, kdaj te bo izneverila...«

TRAGIČNA NOVICI

Bila je lepa sončna nedelja. Prvi dan po dnevu mrtvih. V popoldanskih urah se silovito odpro vrata karavle in mladenič Mirko Praprotnik razburjen zakriči: »Vojaki, nesreča. Pomagajte! Vaš sosed Ivan se je težko ponesrečil.« Vojaki so skočili pokonci, medtem ko je Mirko odvihral do Ivanove hiše,

kjer je našel doma samo mladega Ivanovega sina Janka. Čez nekaj sekund so že zaskrbljeni in zalostni hiteli proti kraju nesreče. Mirko jim je povedal, da Ivan še živi, da je še upanje. Torej le hitro v hrib, da se ponesrečenca čim prej spravi do bolnice. Spotoma niso govorili. Ni bilo časa. Med potjo se je Mirko vrnil nazaj, da obvesti bolnišnico, reševalcem pa je le pokazal smer kje se nahaja ponesrečenec.

Toda planina je velika, razsežna. Kričali so, da bi dobili odziv od tistih, ki so ostali pri ponesrečencu.

KAKO JE PRISLO DO NESREČE

V nedeljo drugega novembra je jeseniška lovska družina dobila v goste tri lovce in to dva Zagrebčana in državljana Češkoslovaške, svetnika v ambasadi CSSR v Beogradu.

Lovci, gosti, gredo vedno v lov v spremstvu domačih lovcev. Lovski turizem in etika zahtevata, da je vodič vedno poleg gosta in da mu plen odnese v dolino.

Tistega nedeljskega jutra je s Koroške Bele odšel na lov Jakob Praprotnik. Spremljal ga je 19-letni sin Mirko. Sin je želel videti, kako bo oče uplenil gamsa. To je bil cilj pohoda v planine. V Medjem dolu nad Javorniškim rovto sta srečala Noča in gosta iz Češkoslovaške. Lovca iz Zagreba sta bila v spremstvu lovca Jožeta Tavčarja že višje v gorah.

Naprej pripoveduje Jakob Praprotnik, kako je prišlo do tragedije:

»Ivan, ti imaš gosta, grem pa jaz domov, da vama ne

bom v napoto,« sem dejal, ker je naša dolžnost, gojiti lovski turizem. Tako lepa nedelja, mi odgovori Ivan, »ne vračaj se domov, rajši pojdi z nama.« In tako smo nadaljevali lov. Kmalu smo zagledali šest gamsov, Čeh je ustrelil in s tem uplenil prvega gamsa v svoji lovski karieri. Gostu smo čestitali. Ivan je gamsa iztrebil, nato pa obesil na vejo. Ivan je bil namreč z gosti iz Zagreba zmenjen, da se dobijo na Bevsčici. Ivan in gost sta odšla brez gamsa naprej. Jaz in sin pa sva se podala v lov na gamsa, vendar nisva nobenega več videla.

Na Bevsčici smo se dobili. Zagrebška lovca sta ostala brez plena. Sploh nista videla gamsov. Ivan je bil zelo dobro razpoložen. Rekel je Čehu, da ga bodo še enkrat krstili, ker je uplenil dragoceno trofejo.

Zagrebčana, Čeh in Tavčar so se po malici vrnili po lepši poti v dolino, meni pa je Ivan dejal: »Jaka, pojdi z mano, da mi pomagaš nositi gamsa.«

Ko smo se približali gamsu sem dejal: »Dajva sinu puške, da bova lažje nosila gamsa.« Bilj smo samo še 150 metrov od gamsa, ki je visel na veji. Takrat je Ivanu nenadoma spodrsnilo in začel je silovito hitro drseti po plazu. Zakričal sem, »Ivan, Ivan,« toda nobenega glasu ni bilo več. 200 metrov spodaj se je ustavljal samo meter in pol od 20 metrov globokega prepada, oziroma nad skalanto pečino. Hitel sem za njim in kričal na pomoč. Med potjo sem pobiral Ivanovo opremo: palico, nahrbtnik, daljnogled,

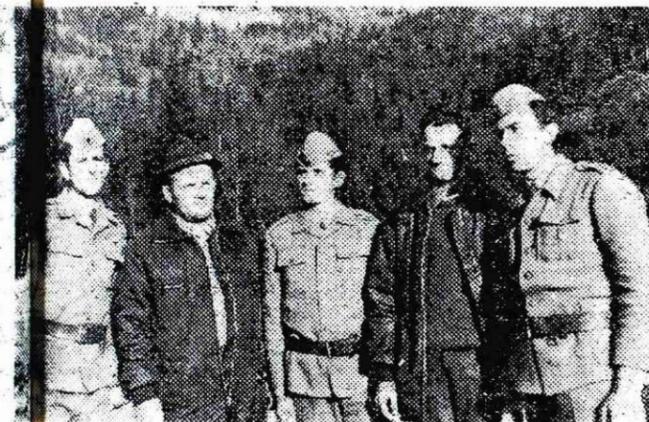
Ivan Noč

zaprl vrata. Vstopila
temen skalnat bunker,
v katerem je bilo prostora
le tri široke deske. Na
dva sta ležala še dva, tret-
ja je bila od tega, ki je
na odprl. Od desk do vrat
je morda le pol metra
prostra, zato je bilo trem
naslednjim kar težko stati. To
se je dogotovil v tistih ne-
kaj trenutkih gledanja drug
v drugega. Pa še nekaj sem
ugledal ob vstopu. Na gla-
voh imeli klobuke, toda
brez kakršnih koli oznak.
Kaj pa ti može, sem ugibal.
Ne niso, beli tudi ne, pa
tudi partizani ne morejo biti.
Toda... Slišal sem že o
skrajnih. Kakšni so, kje so,
kako so skriti, pa nisem vedel
nič tančneje. O tem si ni-
sem hotel glave, glavno, da so
na sprejeli. »Imate kaj
hrane za naju? Že tretji dan
nisu nič jedla. Po hrano sva
šla na naju neprestano po-
de. Na tu, Nemci tam! Ka-
mo prideš, sama hajka,«
sem začel pogovor.

»Pa sva jim razložila na-
jino ložaj. Hoteli so natanč-
no vedeti, kje sva videla
Nemce in kako sva opazila
njihovo skrivališče. Ko sva
jim povedala, da povsem
slovo in da ga tu ne more
najti, so bili pomirjeni.
Na pa sva z neizmerno

slasijo jedla, kar so nama da-
li. Veliko ni bilo, a za prvo
silo vendar. Povedali so, da
tudi oni že tri dni niso šli
v vas in da tudi njim že po-
haja hrana. Ko sva pojedla,
sva šele začutila tudi toploto.
Oči so se nama navadile
temnega prostora in v kotu
sva zagledala pečico, katero
so podnevi bolj malo kurili,
da jih dim ne bi izdal. Zve-
čer je eden od njih odšel do
hiše. Po dogovorjenem zname-
nju ni smel v vas, ker so
bili Nemci še tam. Prav tako
je bilo še naslednje tri dni.
Kako sva na tistem ozkem
prostoru, ki je v bunkerju še
preostal, z Jožem ležala, si
še danes težko predstavljam,
toda v sili je tudi nemogoče
mogoče.

Gostitelji naju niso podili,
midva pa tudi nisva silila v
nevarnost. Hrane za pet pa
ni bilo dovolj. Na Stefanovo
in naslednji dan smo pojedli
vsak samo po pet žlic fižola.
28. decembra so Nemci odšli
iz vasi, midva pa od skriva-
čev. Zahvalila sva se jim za
gostoljubje, čeprav bi jih mo-
rala po vseh pravilih prijavi-
ti. Nekje so bili nekateri
skrivači namreč tudi partiza-
nom nevarni. Midva pa na
kaj takega nisva niti pomisli-
la, saj so nama vendar rešili
življenje!

Jak Praprotnik s sinom Mirkom in graničarji, ki so poma-
gali preživeti ponesrečenega lovca

nas z naboji za puško in
klobuk. Ivan je bil v neza-
vesni. Ko je prišel sin s
prijatelji, sem trikrat ustrelil
in sem oznanil nesrečo. Hit-
ro sem slekel svojo majico,
jo pretrgal in obvezal pone-
srečenca. Zavaroval sem po-
nesrečenca, da ni zgrmel v
predel. Sin je odhitel v do-
lino po pomoč. Prišli so Tav-
čarji in en Zagrebčan. Bi-
li so na tako nevarnem ter-
enu, da nismo mogli sami
nič storiti. Na pomoč so
prišli štirje graničarji in
Ivanov sin Janko ter Ivanov
brat Zdravko. Graničarji so
prišli nosila in zavoje za
pomoč. Štirje so nosili
ponesrečenca, trije pa so s
splošne strani varovali nosi-
la, da ne bi komu od reše-
valcev spodrsnilo.

je zadnjič počival v domačem
domu pod razpetimi krili pla-
ninskega orla, v sobi okraše-
ni s številnimi sprijakovimi,
gamsovimi in drugimi trofe-
jami.

Domačini, sodelavci Železar-
ne, lovci in graničarji so se
pretekli petek na Blejski Do-
bravi poslovili od pokojnega
Ivana, delavca Železarne, dol-
goletnega lovca, nekdanjega
koroškega kurirja, dobrega
očeta in velikega prijatelja
planin.

Ob obujanju teh tragičnih
dogodkov so sorodniki izrazi-
li željo, da se prek časopisa
javno zahvalijo za pomoč gra-
ničarjem: deseterju Radova-
nu Mandiču, Petru Baltiču,
Djordju Djošiču in Milošu
Jesimovskemu.

Ko se bom vrnil v mojo
Vojvodino,« je dejal desetar
Mandič, »se bom vedno spo-
minjal našega soseda, parti-
zana, lovca in učitelja mlade
generacije Ivana Noča.«

J. Vidic

»Vi samo povejte, kaj bi radi, jaz pa bom skušal
vašo zamisel uresničiti,« pravi Tine, ki je že vstal
od mize.

»Rada, da, seveda, rada bi park; pravi mali par-
kec okrog hiše! Parkec z belimi stezami! Med njimi
zelene ploskve z lepotilnimi grmiči in obrobljene
z rožnimi gredicami. Rož, veliko rož bi hotela! In
želela bi, da bi mi ta vrt ustvarili vi.«

»Ne vem, če bom zmogel,« podvomi Tine v svoje
sposobnosti.

»Boste. Boste, Vali,« gospa Hana noče ničesar
slišati o Tinetovih dvomih.

»Nisem vrtnar. O rožah le malo vem.«

»Boste že koga vprašali. Zaupam vam.«

»Povprašal?« razmišlja Tine. A koga? Na rože in
grme, kakršne bi gospa rada se v vsem mestu
razume samo vrtnar Krop, ki ima svojo vrtnarijo
na Kozjem hrbtu, kakor pravijo v sivem mestu
hišam v bregu nad železniško progo in nad nase-
ljem novih hiš v sedanji Aljaževi ulici. Kozji hrbet
menda nosi sedaj ime ulice, imenovane po pesniku
Gregorčiču. »Ja, Gregorčičeva ulica, če se ne motim,«
pravi Tine, ki se kot noben pravi domačin imen
ulic ne bo nikoli navadil in bo prav gotovo vse
življenje imenoval predele mesta po naseljih in
zaselkih, kakršni so Kozji hrbet, Za štreko, Groblje,
Borovlje (Eh, te ne spadajo v okvir mesta), Kurja
vas, Plavž, Sava, Stara Sava, Nova vas in še in še.
»Morda bi vprašal vrtnarja Kropa za nasvet?«

»Vprašajte, Vali, vprašajte!«

»Samo dvomim, da bi hotel. Saj veste, sam bi
rad zaslužil. Zato tudi z nasveti ne bo radodaren.
Mogoče bi raje povprašal koga drugega. Tudi drugi
se na take stvari razumejo.«

»Boste že koga, gospod Vali.«

»Bom, seveda, bom,« Tine pritrjuje in ima v
mislih Copovega Tončka ali pa Lojzeta Breganta.
Oba sta delavca v tovarni in oba menda delata v

SIVO MESTO

mehanični delavnici. Toda tadva sta bolj sadjarja
in se razumeta bolj na sadna drevesca in cepljenje
kakor na lepotilna drevesa, grmiče in rastline, o
katerih govori gospa, o nekakšnih magnolijah (to
ime si mora Tine zapomniti!), če bodo seveda v tem
podnebnju uspevale.

»Veste, to so drevesa s čudovitimi cvetovi. Cveti
že maja; menda takoj za nagnojem? Veste nagnoj,
pa tudi španski bezeg, tudi to bi šlo,« svetuje gospa.

»Seveda, nagnoj! Lepe rumene cvetove ima. Na
vrtu starega doktorja cvete že sedaj. Rumeni cve-
tovi. Pravo zlato bogastvo! Zelo primerni grmiči.
Pravi znanilci pomladi so.«

»To ste lepo povedali, gospod Vali,« ga gospa
Hana pogleda z ognjem.

»Nagnoja ne bo težko priskrbeti. Pa tudi špan-
skega bezga je dovolj. Pri Königovih ali pa pri
Torkarjevih,« misli Tine na neki hiši ob hudourni-
ku, »bo čez nekaj tednov dišalo po španskem bezgu,
da bo človek rad šel tam mimo samo zato, da se
bo nadihal vonjav.«

»Tudi jaz imam rada španski bezeg. Veste, moj
mož mu pravi majski cvet,« je Hani takoj žal, ker
je omenila starca.

»To je lepo ime,« je Tinetu to ime za španski
bezeg bolj všeč, ker je slovensko. »Skoda, da pri
nas ni udomačeno.«

»Na Primorskem je. Veste, moj mož je Primorec.«
Toda to Tineta ne zanima.

»Nimam rad takih, ki pačijo imena rož s tujimi.
Če kdo pravi ključavnicam narcise, se mi zdi, kakor
da se spakuje ali pa misli, da bodo zaradi spake-
dranega tujega imena ključavnice kaj lepše in kaj
bolj lepo dišale. Narcisne poljane, raj narcis in
podobno, kakor se radi spakujejo naši poročevalci
po ljubljanskih časopisih in kakor si lomijo s tem
imenom jezike naši občinski možje najbrž samo
zato, da bi jih imeli v javnosti za izobražene in
modre, se mi zdi kakor poniževanje našega jezika.

Neki moj prijatelj,« Tine misli delavskega pisate-
lja in pesnika Toneta, »mi je rekel, da se tisti, ki
ključavnicam pravijo narcise, verjetno sramujejo
slovenščine in se jim tuje besede kakor vsem malo-
meščanom zde imenitnejše, ker menijo, da jih dvi-
gajo nad nas druge, ki ključavnicam pravimo kiju-
čavnice. Moj prijatelj bi nikoli ne napisal narcise.
Tudi v pesmi ne, če bi pisal o ključavnicah. In
mislim, da ima prav. Ključavnice odpirajo vrata
pomladi tam gori pod hribi. Letos, kakor je videti,
se bodo kmalu razcvetele. Morda že prej kakor v
dveh tednih bodo travniki pod gorami kakor zasne-
ženi z njimi. O, lepo je takrat tam gori. Pa saj sami
dobro veste.«

»Ne vem. Slišala sem že. A še nikoli nisem bila.«

»Se nikoli?« se začudi Tine.

»Se nikoli. A letos bom šla.«

»Tudi v vrtovih jih goje. Lahko bi vam jih na-
sadil.«

»Da, seveda! Rada bi jih!«

»A mislim, da bo letos že prepozno. V vrtovih se
razcvetejo že sedaj.«

»Potem mi jih boste pa nasadili drugo leto.«

»Lepe so tudi mačehe. Rumene in vijoličaste. Ka-
kor iz zameta so.«

»Ja, tudi mačehe bi rada.«

»In nagelje. Nagelji so zame najlepše rože. Dišijo
kakor poletje.«

In tako govorita o nageljnih in vrtnicah in drugih
rožah vse do aster in krizantem.

Astre in krizanteme so rože mrtvih, se zave Tine
in se razveseli, ker ga prav ledena misel na mrtve
spomni voznika in grobarja Lagojnika, ki skrbi ne
samo za grobarski posel na pokopališču v sosednji
fari, marveč tudi za rože na grobovih.

On, Lagojnik mu bo svetoval in pomagal. K nje-
mu bo tako ali tako moral zaradi peska za 'bele'
steze, kakršne bi rada gospa.

»Potreben bo pesek. Lagojnik mi bo povedal, ko-
liko ga bo treba. In pripeljal ga bo tudi, če vam je
prav in če ga lahko v vašem imenu naročim.«

»Seveda, gospod Vali.«

»In Lagojnik ni drag. Napol zastoj v primer-
javi z drugimi vam bo pripeljal. In vselej vam bo
na razpolago, kadar ga boste potrebovali.«

»Vi poskrbite! Plačala bom vse, kakor se spo-
dobi.«

»Veste, in Lagojnik se razume tudi na rože! Za-
res, nanj bi se lahko že prej spomnil. Pa tudi po-
znava se. Ne bo mi odrekel!«

Tako govorita o vsem, kar bo potrebno, da se bo
tole brezličje okrog lepe nove hiše spremenilo v
vrt, v pravi mali parkec, kakršnega si želi gospa.
Skupaj merita, skupaj načrtujeta, ne na papir, mar-
več na sam vrt. Zamisel je vedno manj groba, vedno
bolj izdelana, dokler se jima ne zdi, da boljša ne
bi mogla biti.

»Nikoli ne bi mislil, da ste tako ročni,« pravi
Tine in zardi, ker misli, da je rekel preveč in da mu
bo gospa zamerila.

»Rada delam. Posebno s takim fantom, ki nima
samo pridnih rok, marveč je tudi bistroumen. Kaj
bi brez vas?«

To je več kakor pohvala, se Tine čuti polaska-
nega.

»Prijazna gospa. Zares prijazna gospa,« razmišlja
Tine, ko ga gospa pusti samega, da bi mu pripra-
vila kosilo. »Malo je takih, ki bi se z delavcem me-
nile in bi ne bile pri tem ohole in gospodovalne.
Ta pa je drugačna, popolnoma drugačna. In kakšen
zajtrk mi je pripravila. In zdaj mi bo pripravila
še kosilo. Prijetno je delati pri taki gospe.«

In ker je prijetno, Tine dela za dva, ob delu pa
ga zapuščajo skrbi, ki so ga peklile še davi. Na vse
pozablja. Samo steze vidi, ki jih odkopava in jih
v mislih že gleda, kako ravne in bele bodo, ko jih
bo posul morda že jutri ali pojutrišnjem z belim
peskom.

Ta vrt ne bo solatarski in fižolarski vrt. Takih
je v mestu vse preveč, najsi so to delavski ali urad-
niški vrtovi. Ljudje, tudi taki, ki bi jim ne bilo
treba, dajejo prednost koristi pred lepoto.

Da, tudi tam, kjer jim ne gre trdo kakor delav-
skim družinam, ki jim pride solata, krompir, fižol
kravvo prav in prav tako vse tisto, kar pridelajo na
črnih krpah zemlje, ki jim jo nudi tovarna, ker s tjo
zemljo za sedaj nima kaj početi, brezplačno na
razpolago.

Tone Čufar, kovinar

Raztrgana pesem o prevaranem srcu

*Njegova mladost je v zdravju prešernem kipela,
Matej so mu rekli, veseli in dobri Matej,
iz njega sta vrela smelost in moč,
iz njega je ogenj življenja kipel.*

*Vse zlato bogastvo svojih moči je v delu fabriškem izgubljal,
v fabriki je puščal dneve, noči, fabrika je pila njegovo mladost,
ni pa v Mateju odpora zlomila, krepak je ostal, prešerno vesel;
imel je dekleta, svojo ljubav, v njej klila mu mlada je sreča;
pomlad mu je dala biser srca, prešerna, vesela, brsteča pomlad,
jesen mu je vzela prešerno radost, okusil je grenko prevaro sveta.*

*Vroče poletje ga je vsak dan oznojilo,
z žulji in ranami so se pokrile roke,
z delom v fabriki se je vse huje mudilo,
zemljo je kopal, z njim so premnogi kopali
strojem novejšim betonske temelje,
v srcih pa upanje skromno prižgali,
da jim bo laže ob črnih orjakih,
trpljenja bo manj, in žuljev in ran,
fabrika ne bo vsega zdravja izpila,
noč ne bo mučna in solnčen bo dan.*

*Stroji so kmalu beton obtežili, fabrika v novem pogonu gori,
Mateja pa nihče ob strojih ne vidi in tudi drugje v fabriki ga ni.
Strojev je mnogo, veliki so, močni, božanstveno lepi,
v nasladi vsem tujim očem, za sužnje ob sebi pa hladni in slepi,
ob njih je še težje trpečim ljudem. Roke krvavé, zdravje se pije,
vsi upi so bili zaman, noči so vse mučne in mračne je slehrni dan*

*Mateja boli, hudo se mu zdi,
ko tožbe dekleta poslušaj;
dom bi ji dal, vso svojo ljubav,
pa je brez strehe in kruha.
Prehitro je strojem temelje postavil,
preveč je v fabriko mladosti izlil,
in sanje prelepe, naivne, predrzne,
v sebi in svojem dekletu gojil.*

*Stroji fabriški so sanje razbili;
hladnega dne deževne jeseni je bila Mateju tovarna poslednjič odprta.
Mrki trpini so zadnjikrat delo prijeli,
potem so odšli v mraz in temo, zimi in žalostnim dnem v objem.*

*Tisti večer Matej ni dekleta objel,
zaklel je trdo
in grenko usodo premislil.
Obupal pa ni.
Njegove roke bodo znova temelje gradile,
morda pri nas,
mogoče drugje,
nekje prav gotovo,
zasije življenje mu novo.*

(Koledar Cankarjeve družbe — 1932)

Na današnji dan pred 64-letji, se je rodil delavski pisatelj in pesnik, revolucionar Tone Čufar. V njegov spomin objavljamo njegovo manj poznano pesnitev.

Vsaj nekaj voz peska

Prebivalci spodnjega dela novega naselja na Plavžu so zadovoljni, ker so po tolikih letih dobili dovolj kulturno urejeno okolje. Manj pa so zadovoljni prebivalci druge polovice naselja. Dobro razumejo, da tolikoletno zamudo ni mogoče v celoti nadoknaditi v enem letu, še posebno zaradi znane situacije v Zelezarni, ki vpliva tudi na proračunska sredstva. Ne razumejo pa, da ni toliko denarja, da odgovorno podjetje ne bi moglo z nekaj kamijoni peska, ki ga dobijo v kamnolomu zastoj, zasuti jame, ki zevajo okoli stanovanjskih blokov in v katerih se nabira voda in ki so v nekaterih primerih tako nevarne, da si človek lahko zlomi nogo. Še posebno v večernih urah, ko je naselje brez razsvetljave.

Mogoče še ni prepozno — vsaj nekaj kamionov peska prosimo, da ne bo nezgod.

Ustvariti prijetno, moderno in urejeno naselje

Inž. Pšenica, predsednik hortikulturnega društva na Jesenicah, je odgovarjal na vprašanja o članstvu, delovnem načrtu in o problemih hortikulturnega društva.

»Inž. Pšenica, koliko članov šteje danes vaše društvo?«

»Čez 800 ljudi, od Gozd Martuljka do Zirovnice, vključno s Planino pod Golico in Zasipom, je vključenih v naše društvo. Vsa prejšnja leta je bila naša osnovna naloga izobrazba tega članstva, zato smo pripravili okoli 20 najkvalitetnejših predavanj, na katerih so predavali znani slovenski vrtnarji in oblikovalci modernih mestnih naselij. Predavanja, ki smo jih navadno organizirali v veliki dvorani na železniški postaji, so bila vsa izredno lepo in množično obiskana. Spoznali smo, da bi brez izobraženega članstva tudi naše delo pri ozelenjevanju Jesenic kaj počasno napredovalo. Poleg predavanj smo organizirali tudi tri mednarodne cvetlične razstave in razne poučne ekskurzije. Letos jeseni smo preskrbeli članstvu precejšen izbor cvetličnega materiala, ki prek organizatorja hitreje najde pot do potrošnika in tudi cene so ugodnejše in pristopnejše kot v trgovinah in vrtnarijah.«

»S kakšnimi nalogami ste se ukvarjali preteklo leto?«

»Zadnja leta se je aktivno ukvarjamo z ozelenjevanjem našega mesta. Kljub temu, da na Jesenicah nimamo strokovnih organizacij in podjetij, ki bi nam pri delu lahko pomagala, smo pri delu kar uspeli. Zavedamo se, da bo šele naše aktivno, kvalitetno in plodno delo pritegnilo podjetja, da nam bodo pri delu pomagala in nas podpirala. Že zdaj bi moralo komunalno podjetje razpisati delovno mesto vrtnarja za uspešno vzdrževanje sedanjih in prihodnjih zelenih površin. Letošnje pomlad smo začeli z akcijo za popolno zasaditev Bokalove ulice in stolpnice pri gimnaziji, jeseni pa smo delno zasadili novourejeni spodnji Plavž. Vzdrževanje pri stolpnicih je dobro, Bokalova ulica pa je slabo urejena in vzdrževana. Vsi hortikulturno društvo, komunalno podjetje in ne nazadnje tudi stanovalci sami bi se morali zavedati odgovorne naloge in zasajene površine solidno vzdrževati.

Letošnje leto smo poskusili z organizacijo cvetlične akcije, v katero smo vključili vsa podjetja ob glavni, Titovi cesti. Podjetja so pokazala precej razumevanja za našo akcijo in so sama prispevala denarna sredstva. Akcijo bomo še ponovili, saj se zavedamo, da bomo uspeli le s sodelovanjem prav vseh občanov, podjetij in ustanov mesta Jesenic. Jesenice kot obmejno mesto predstavljajo tudi prvi vtis, ki si ga tuji ustvarijo o naši državi. Naša največja želja in obenem tudi naš edini cilj so, kljub industrijskemu značaju, lepo, moderno urejene Jesenice.«

»In težave, ki ovirajo vaše delo?«

»Za ureditev spodnjega Plavža smo namenili ogromna sredstva. Ko pa smo hoteli urediti tudi zelene površine, smo naleteli na odločno nasprotovanje stanovalcev, ki so želeli obdržati svoje zelenjavne vrtičke. Kljub temu, da popolnoma razumemo stanovalce, pa ne moremo mimo tega, da se že vseskozi trudimo za enotno ureditev in nikakor ne moremo dovoliti, da bi ti vrtički ostali. Vsekakor se moramo zgledovati po drugih mestih, ki so organizirala sektor vrtičkov nekje na periferiji mesta.«

»Katero so vaše prihodnje naloge?«

»V prihodnje nas čaka še veliko dela. Poleg vzgoje članstva in ozelenjevanja mesta se bomo zavzemali predvsem za ureditev naše lepe alpske Zgornjesavske doline, Kranjske gore in drugih vasi. V načrtu imamo tudi sodelovanje na republiški vrtnarski razstavi.«

»Kakšen je odnos Jesenicov do zasajenih zelenih površin?«

»Vsa dosedanja zasaditev je bila bolj okvirna. V to zeleno osnovo bomo polagoma zasajali zlahtnejši rastlinski material. Uspelo pa nam bo le v primeru, če bodo prebivalci Jesenic sodelovali tako, da bodo naša prizadevanja nagradili z razumevanjem in spoštovanjem do zasajenih površin. Tako radi občudujemo urejenost in lepoto Velenja, čeprav lahko tudi sami, z malo več kulture in discipline, ustvarimo prijetno, moderno urejeno naselje.«

D. Sedej

Več gostov v 9 mesecih

Statistična služba pri SOB Jesenice je zbrala podatke o turističnem prometu v 9 mesecih letošnjega leta v naši občini. V hotelih, počitniških domovih, planinskih postojankah, zdraviliščih, kampih in pri zasebnikih so zabeležili v omenjenem času skupno 80.271 gostov, od tega 48.247 domačih in 32.024 tujih. Medtem, ko je bilo število domačih gostov enako kot lani, pa se je število tujih povečalo za 8%. Ob tem smo zabeležili 230.903 prenočitev, kar je prav tako za 6,7% več kot lani v istem času. Tudi povprečna doba bivanja teh se je povečala od lanskoletnih 2,8 dneva na 2,9 dneva.

Največ gostov je bivalo razumljivo v hotelih in prenočiščih, skupaj 44.389, okoli 18.300 pa so jih zabeležili tudi v planinskih postojankah. Sledijo zasebne, turistične sobe s 7.364 gostov, počitniški domovi s 4.967 gostov, kampi s 3.172 gostov, zdravilišča s 1.482 gostov ter zasebne gostilne s 688 gostov. V podobnem pregledu je moč zaslediti tudi podatke, da je bilo letos več gostov v hotelih, zdraviliščih, kampih

in zasebnih gostilnah, manj gostov kot lani pa so zabeležili v planinskih postojankah, počitniških domovih in v zasebnih turističnih sobah.

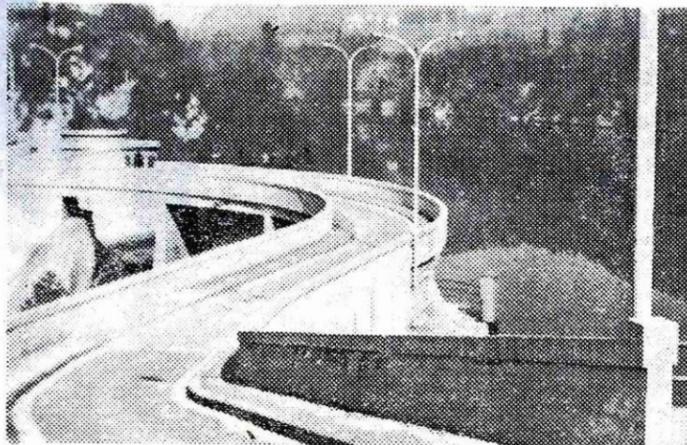
Razumljivo da je bilo največ gostov v Kranjski gori s Podkorenom, kjer so zabeležili 36.456 gostov, v Gozd Martuljku 12.895, v Mojstrani, Dovjem in Triglavskem pogorju 12.582 ter na Jesenicah z okolico 12.220.

V Ratečah so zabeležili

3.410 gostov in na žirovniškem področju 1760.

Letošnji podatki potrjujejo povečanje turističnega prometa, število domačih in tujih gostov pa se bo predvidoma v prihodnjih letih še povečalo. V Kranjski gori so predvidene nekatere novogradnje, dokončno je že zanesljiva gradnja novega hotela, ki ga bo v neposredni bližini motela že spomladi začelo graditi turistično podjetje Kompas.

T. L.

Hidrocentrala Moste

Če bi Sava usahnila?

Te dni po vsej državi primanjkuje električne energije. Reke usihajo, dežja pa je le malo. Ste kdaj pomislili, kaj bi bilo, če bi Sava usahnila? No, do tega sicer ne bo prišlo, vendar so strokovnjaki izračunali, koliko bi potem imeli še električne energije.

Vse jugoslovanske elektrarne so med seboj povezane z daljnovidmi. V primeru okvar na prenosnih daljnovidih je gorenjski kot energetsko odvisen od lokalnih energetskih virov. To so HE Moste, HE Savica in industrijske elektrarne Železarne. V tem primeru je možno zagotoviti električno energijo široki po-

trošnji in reduciranemu obratovanju proizvodnje. Železarna bi dobila 8 MW, za široko potrošnjo pa bi ostalo oziroma bi bilo na razpolago 10 MW.

HE Moste lahko obratuje 50 ur s polno zmogljivostjo tudi če bi Sava usahnila.

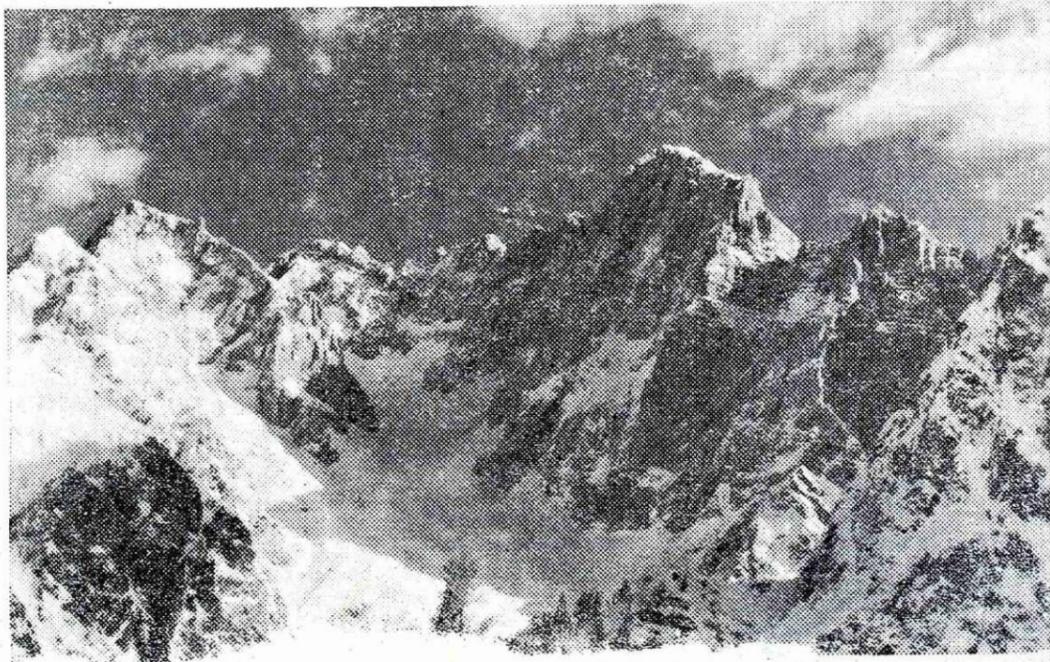
Leta 1965 so nad jezom v Mostah dvignili provizorično pregrado za 1,25 m. Provizorično pregrado nad jezom so postavili zato, da so povečali koistno akumulacijo jezera, ki znaša 5 milijonov m³ vode. Z dvigom pregrade se je koristna akumulacija vode dvignila na 6 milijonov m³.

HE Moste je akumulacijska

elektrarna s tedensko ali dnevno izravnavo vode v bazenu. Ker se je zaradi provizorične pregrade nad jezom povečala akumulacija vode za milijon m³, je HE Moste sposobna 15 ur dalj časa obratovati. V primeru elementarne nesreče, je to ogromnega pomena za prebivalce in gospodarstvo.

V zgodovini HE Moste je bilo novembra 1966. leta največ vode. Takrat je bil nad krono pregrade 217 m visok slap. Skozi turbine gre normalno 30 m³ vode na sekundo.

Jože Vidic

Naše gore so v zimskem času zbiralnik vode za pomladanske mesece

Franc Pukl

V prejšnjem tednu se je iztekla življenjska pot Francetu Puklu iz Lipc pri Blejski Dobravi. Njegovo življenje je bilo vse-skozi povezano z razvojem delavskega gibanja, saj je tudi sam v njem sodeloval več kot 45 let. Rojen je bil 9. septembra 1906 v delavski družini v Topolščici pri Soštanju. Očeta je izgubil med prvo svetovno vojno, mati pa je ostala sama s petimi nepreskrbljenimi otroki. Zaposlitev je dobila v šoštanjski usnjarni, kjer se je tudi on kot mlad fant izučil ključavničarja.

Leta 1924 je France prišel na Jesenice. Nekaj mesecev pozneje se je pridružil tovarišem, ki so takrat aktivno delali v strokovni organizaciji SMRJ. Njen član je bil vse do začetka druge svetovne vojne. Toda delo v SMRJ ni bilo edino njegovo področje. Z veliko vneto ter voljo je deloval tudi pri javorniški Svobodi do razpusta po znanem zletu Svobod v Celju. Toda vsa nasprotovanja takratnih političnih režimov ga niso mogla pripraviti do tega, da bi odnehal. Nekaj mesecev pozneje je bil že med prvimi pobudniki za ustanovitev DKD Enakost na Javorniku in bil tudi predsednik društva tik pred razpustom leta 1938. Pod njegovim vodstvom je bila organizirana tudi mladinska sekcija, ki je bila policijski in režimu trn v peti ter vzrok, da so s posebnim odlokom DKD Enakost na Javorniku in tudi na Jesenicah razpustili.

France Pukl je imel pred vojno veliko tovarišev in prijateljev, pri katerih je dobival marksistično literaturo. V njegovi hiši na Lipcah sta bili tudi dve pomembni partijski konferenci, ki sta jih organizirala narodni heroj Jože Gregorčič-Gorenjc in Vencelj Perko. Poleg številnih znanih predvojnih komunistov je bil na partijskem posvetu navzoč tudi Boris Kidrič. Tako kot mnogi drugi komunisti ter napredni delavci, organizirani v SMRJ

in DKD Enakost, je pričakal leto 1941 in okupacijo. Postal je aktivist OF ter aktivno delal za narodnoosvobodilni pokret vse do odhoda v partizane.

Po osvoboditvi smo ga vse do pred kratkim prištevali med vidne družbene delavce. Kot delovodja adjuntaže v valjarni profi-lov je bil dober organizator, razen tega pa je izpolnjeval vrsto nalog v organizaciji ZK, sindikalni organizaciji in samoupravnih organih Železarne in obrata. V času, ko smo imeli v Železarni več sindikalnih podružnic, je bil tudi nekaj časa predsednik sindikalne podružnice javorniških valjarn, v zadnjem času pa tudi aktiven kot član upravnega odbora jeseniške bolnišnice in komunalnega zavoda za socialno zavarovanje v Kranju in na Jesenicah.

Pok. Franca Pukla so prejšnji petek spremili na zadnjo pot številni njegovi prijatelji in znanci, ob odprtem grobu pa sta se od njega poslovila tov. Benedičič iz valjarne profi-lov in Dušan Stare v imenu krajevne skupnosti Blejska Dobrava. V minulih 40 letih je opravil toliko pomembnega dela, bil tudi dober prijatelj in tovariš, zato ga bomo še dolgo ohranili v našem spominu.

SPOMINSKI MUZEJ JOŽA GREGORČIČA-GORENJCA V SKOFJI LOKI ODPRT TUDI ZA JAVNOST

Letos aprila je bil v kasarni, ki nosi ime narodnega heroja Joža Gregorčiča-Gorenjca v Skofji Loki, urejen tudi njegov spominski muzej. Muzej je za javnost odprt v sredah od 15. do 18. ure in v sobotah in nedeljah od 10. do 12. in od 15. do 18. ure.

Skupinski ogledi muzeja so mogoči tudi v drugih dneh, če so prej prijavljeni vodstvu kasarne, ali upravi muzeja v Skofji Loki, ki organizirata ogled pod strokovnim vodstvom.

Borci za severno mejo so še vedno aktivni

Šestega novembra so člani Zveze prostovoljcev za severno mejo 1918/1919 napolnili prostore doma upokojencev na Jesenicah. Verjetno se le malo katera organizacija lahko pohvali s tako veliko udeležbo in to še posebno zato, ker so to ostareli ljudje med 70 in 80 letom, doma z vseh oddaljenih vasi jeseniške in radovljiške občine, od Gorjuša in Koprivnika, Kroepe pa tja do Rateč.

Občinski odbor organizacije je sklical informativni sestanek, da članom pojasni, kako poteka delo komisije, ki je bila določena, da nudi pomoč članom organizacije pri uveljavljanju pravic, ki jim pripadajo po zakonu o borcih za severno mejo. Člani komisije so si prizadevali, da z nasveti in pri izpolnjevanju prijavne ter tudi s sodelovanjem pri zasliševanju prič pri oddelku za družbene službe, pomagajo da vsi, ki imajo pogoje čimprej pridejo do svojih pravic. Predsednik občinskega odbora zveze prostovoljnih borcev za severno mejo 1918/1919 tov. Jože Stražšar je omenil, da je bilo na Jesenicah vloženi 127 zahtevkov za priznanje statusa prostovoljcev za severno mejo, od teh je bilo ugodno rešenih 109, ostali pa so zaradi nezadostne dokumentacije še v postopku, nekateri pa so bili zavrnjeni. V radovljiški občini pa je bilo vloženi 72 zahtevkov, do sedaj je bilo ugodno rešenih 36, zavrnjenih je 16, za ostale pa čakajo dopolnilo podatkov ali pa se nahajajo pri republiški komisiji v pregledu in potrditvi. Verjetno bodo vse vloge rešene do konca tega leta.

Tajnik republiškega odbora Zveze prostovoljcev za severno mejo 1918/1919 tov. Franjo Kristan, ki je bil tudi povabljen na ta sestanek, je člane seznanil o poteku prizadevanj, da bi borci za severno mejo končno dobili neko priznanje za svojo udeležbo v teh bojih pred 50 leti. Poudarjal je razumevanje

poslancev in republiških organov za naše ostarele borce, kateri so tako po 50 letih dobili tako moralno priznanje, kakor tudi nekatere ugodnosti. Omenil je tudi, da je število prijav zelo presešlo dosedanje stanje članov organizacije Zveze prostovoljcev za severno mejo 1918/19, saj je le-ta štela pred izidom zakona o borcih za se-

verno mejo okoli 1.900 v vsej Sloveniji, sedaj pa se je število kar pomnožilo.

Živahna razprava je pokazala, da se člani zelo zanimajo za vse probleme, ki zadevajo organizacijo in člane, ter da se mora organizacija še krepiti in povezovati ostarele prostovoljce.

S. Sorli

Občinska konferenca o telesni kulturi

Občinska konferenca ZMS Jesenice je organizirala problemsko konferenco o telesni kulturi in mladih. Občinska konferenca ZMS je posebej zainteresirana, da bi se mladi v čim večji meri vključevali v raznovrstne športne aktivnosti. Zato bo bolj kot doslej poizkušala urejati razna vprašanja na področju telesne kulture.

Po pločni razpravi, ki se je vrtela predvsem okoli vprašanja nezadostnih finančnih sredstev in pomanjkanju športnih objektov, so bili sprejeti naslednji sklepi: V prihodnjem letu, ko bo 25 letnica telesne kulture, bo ZMS skupno z občinsko športno zvezo organizirala za mesec mladosti festival telesne kulture in še drugih aktivnosti, ki naj bi prikazale dejavnost mladih.

Obč. konf. ZMS mora stal-

no negovati skrb za telesno kulturo — v ta namen se bo zavzela za pospeševanje športnih srečanj med delovnimi kolektivi.

Ob delitvi proračunskih sredstev občine si mora obč. konf. ZMS prizadevati, da bo več sredstev namenjenih za telesno kulturo. Prek komunikacijskih sredstev mora opozarjati na to, da je telesna kultura pomembna in da je gojenje športa nujno potrebno za življenje.

ZMS naj bi postala tudi pobudnik za to, da bi za Titovim domom zgradili športno igrišče za učence gimnazije in železarskega izobraževalnega centra, saj gimnaziji sedaj telovadijo v povsem neprimerni telovadnici, učenci ZIC pa je sploh nimajo. Obe šoli sta tudi brez športnih igrišč.

Z.

Razpisna komisija pri gledališču Tone Čufar Jesenice in Radiu Jesenice

RAZPISUJE

prsto delovno mesto

samostojnega računevodje s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

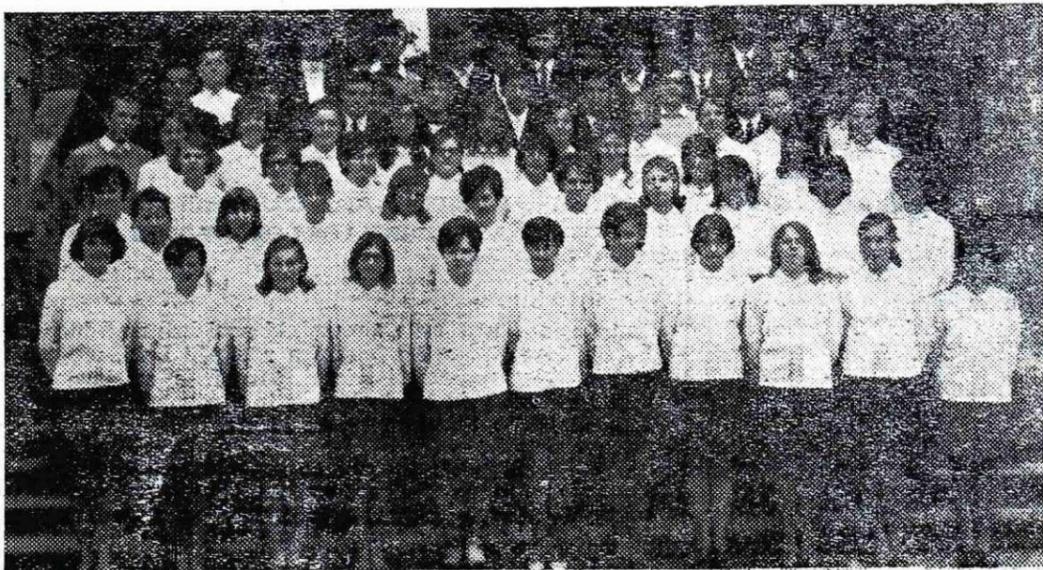
Pogoji:

Najmanj srednješolska izobrazba z vsaj 5 let prakse v računovodstvu.

Osebnih dohodki po pravilniku.

Prijave z dokazili o strokovnosti pošljite na naslov: Gledališče Tone Čufar Jesenice, Trg Toneta Čufarja 4 (razpisna komisija).

Razpis velja do vključno 25. novembra 1969.

Mladinski zbor rrednjih št. posnetek na eicu pred leti (glej zapis na 18. strani)

Naš nekdanji sedelavec Justin Škarja

Zadovoljen Dobravec

Na Blejski Dobravi sem za hip ustavil moža, ki je z vozičkom in lepim volčjakom šel skozi vas. Zelel sem zvedeti, kaj domačim meni o problemih domače vasi. Justin Škarja je takole odgovoril na vprašanja:

»Kje ste v službi?«

»Sem upokojenec Zelezarne.«

»Kakšne težave imate domačini na Blejski Dobravi?«

Nekaj časa je razmišljal, potem pa počasi odgovoril: »Resnih težav ni.«

»Ste zadovoljni z življenjem?«

»Sem.«

»In s pokojnino.«

»Ni jo preveč, pa tudi ne pre malo. Shajam, to je najvažnejše.«

»Imate kakšen predlog, da bi morali v vasi to ali ono urediti, organizirati, dovoliti, prepričati ipd.?«

»Dokler bo tako, se ne bom pritoževal.«

Pes je veselo zamahnil z repom in po vasi se je slišalo drdranje vozička, ki se je počasi oddaljevalo. Sam pa sem si mislil: nekateri so zadovoljni s tem kar imajo in si ne delajo odvečnih skrbi s prevelikimi zahtevami, z ne-realnimi željami.

Morda boste dejali: zakaj pa ste to objavili, saj ni ničesar novega povedal.

Odgovarjamo: Prav zato, da se ve, da so na svetu tudi ljudje, ki so zadovoljni s tem, kar jim življenje daje.

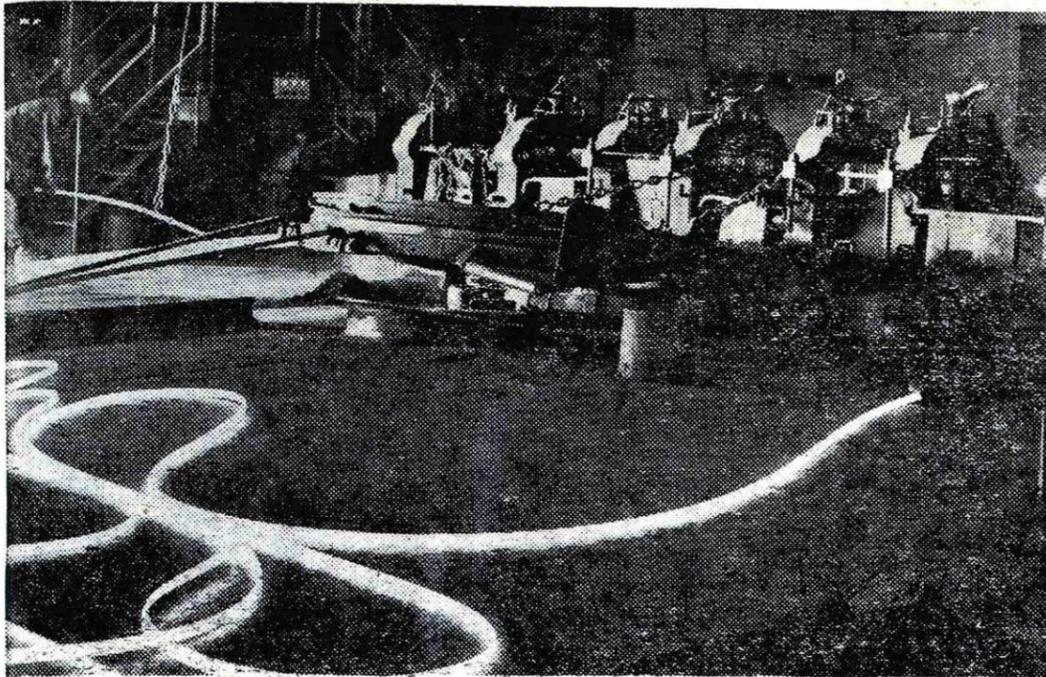
Vsi so dali življenja za našo svobodo

Morda še nobeno leto do sedaj ni bilo tako velikega obiska na grobovih talcev v Begunjah in Dragi, kakor ob zadnjem prazniku mrtvih. Gomile so bile okrašene z lepim cvetjem in ob spominskih ploščah je bilo prižganih brezštevilno svečk, kar priča, da nismo pozabili na žrtve nacistov in da so nam te žrtve vedno v lepem in nepozabnem spominu.

Kljub temu je marsikateri obiskovalca, ki je bil na dan mrtvih v Begunjah, prizadelo, ko je opazil, da ob nekaterih spominskih kamnih, in teh ni bilo niti tako malo, ni bilo cvetlice niti prižgane svečke. Morda so tu

pokopani talci brez svojcev, morda taki, katerih družine so bile med vojno uničene, morda kateri iz oddaljenih krajev. Med imeni berem talce doma iz Cerknega, Velikoveca, nekateri so z Dolenjske in od drugod, vendar so bili to tudi naši tovariši — aktivisti in borci, katerih bi ne smeli pozabiti. Človeka presune, ko opazi med množico cvetja gomile, na katere se nobeden ni spomnil, na katere ni nihče položil cvetlice. Le redki so se spomnili na to, da so tudi na te grobove položili cvetje in prižgali svečko. Prav bi bilo, da na to pomislimo in na to ne pozabimo ob prihodnjih dnevih mrtvih.

SS

Stara valjarna žice je bila filmski studio avtorju filma Ognjena kača

Zlata medalja - Ognjeni kači

Letošnji 13. festival amaterskega filma Jugoslavije je bil v Titogradu 25. in 26. oktobra. Na festivalu je sodelovalo 63 avtorjev iz 28 kinoklubov in sicer iz Makedonije (3 klubi), Črne gore (2), Bosne in Hercegovine (2), Srbi-

je (13), Hrvatske (5) in Slovenije (3). Zirijski, ki ji je predsedoval znani režiser, dobitnik Oskarja — Dušan Vukotić, je pregledala 110 pri-spelih filmov in za projekcijo izbrala 40 filmov, od katerih je bilo deset nagrajenih

z zlatimi, srebrnimi in bronastimi medaljami ter diplomami.

Ker je to najkvalitetnejši amaterski filmski festival pri nas, je razumljivo, da so klubi sodelovali s svojimi najboljšimi filmi. V Sloveniji je okrog 15 delujočih kino klubov, v Titogradu pa so sodelovali le KK Ljubljana, ki je že nekaj let najboljši kino klub v Jugoslaviji, s 15 filmi, KK Janez Puhar — Ljubljana z enim filmom in filmska sekcija ODEON z Jesenic s tremi filmi.

Po uspehih na raznih medklubskih festivalih je tokrat član FS ODEON Janez Horvat dosegel do sedaj svoj največji uspeh. Med najboljšimi filmi iz vse Jugoslavije je v kategoriji dokumentarnega filma prejel zlato medaljo za film OGNJENA KACA, poleg tega pa je bil na festivalu prikazan tudi njegov film BELE PLANJAVE.

Član KK Ljubljana Anton Rački pa je v kategoriji eksperimentalnega filma prejel bronasto medaljo za film »Kdaj je kuhano jajce.« Tadej Horvat pa posebno nagrado za najboljšo kamero. KK Ljubljana je bil tudi tokrat proglašen za najboljši kino klub.

Kinoklub Odeon ne počiva

Čeprav že šest mesecev iz kluba ni bilo nobenih novic, pa člani niso počivali. Posneli so čez tisoč metrov reportaž s proslav 100-letnice Zelenarne. Snemali so na 16 mm film v črno beli tehniki. V kratkem bodo vse te reportaže sestavili.

Pričeli pa so s snemanjem dokumentarnega filma »Človek in jeklo«. Posnet bo na črno beli 16 mm filmski trak.

Poleg klubskih večerov, ki bodo vsak mesec enkrat, bodo v zimskih mesecih organizirali tečaj za vse, ki imajo kamere, pa tudi za tiste, ki jih še nimajo in jih zanima amaterski film.

Klub po dveh odlično organiziranih medklubskih festivalih ni znan in cenjen samo v Sloveniji, ampak po vsej Jugoslaviji. V načrtu imajo že III. medklubski festival amaterskega filma, ki naj bi bil aprila 1970. Kljub temu, da so uspeli organizirati festivala s skoraj polovico manjšimi stroški kot so znašali stroški za festivale iste kategorije drugod po Jugoslaviji, pa je še vedno odprto vprašanje, kje dobiti denar. Amaterski filmski festival je postal pomembna kulturna manifestacija na Jesenicah in bi bilo škoda, da bi ga opustili.

Jeseniški zbori za dan republike

Na osrednji proslavi dneva republike na Jesenicah 28. t. m. bodo nastopili trije pevski zbori pod naslovom JESENISKI ZBORI ZA DAN REPUBLIKE. Predstavili se bodo mladinski zbor srednjih šol, ki ga vodi glasbeni pedagog Janko Pribošič, mešani ženski in moški zbor Jesenice, ki ga vodi prof. Milko Škoberne in moški zbor JEKLAR, pod vodstvom Poldeta Ulage.

V zelo pestrem sporedu borbenih, narodnih in umetnih pesmi se bo predstavilo skoraj 200 pevka in pevcev.

V počastitev dneva republike pa bodo še isti dan v mali dvorani Delavskega doma odprli kolektivno slikarsko razstavo članov likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Cufar Jesenice.

Humana akcija pionirjev jeseniške občine

Takoj, ko so pionirji osnovne šole Prežihov Voranc z Jesenic zvedeli za strašno nesrečo v Banjaluki, so poslali občinski zvezi DPM pismo, v katerem prosijo, naj v njihovem imenu pošlje poziv vsem pionirjem v občini.

Občinska zveza DPM je takoj poslala poziv na vse šole v občini z naslednjim besedilom:

»Obveščamo, da pionirski odred MATIJA VERDNICA na osnovni šoli Prežihov Voranc poziva vse pionirske odrede naših šol k tekmovanju v zbiranju pomoči nesrečnim prebivalcem Banjaluke. Temu humanemu de-

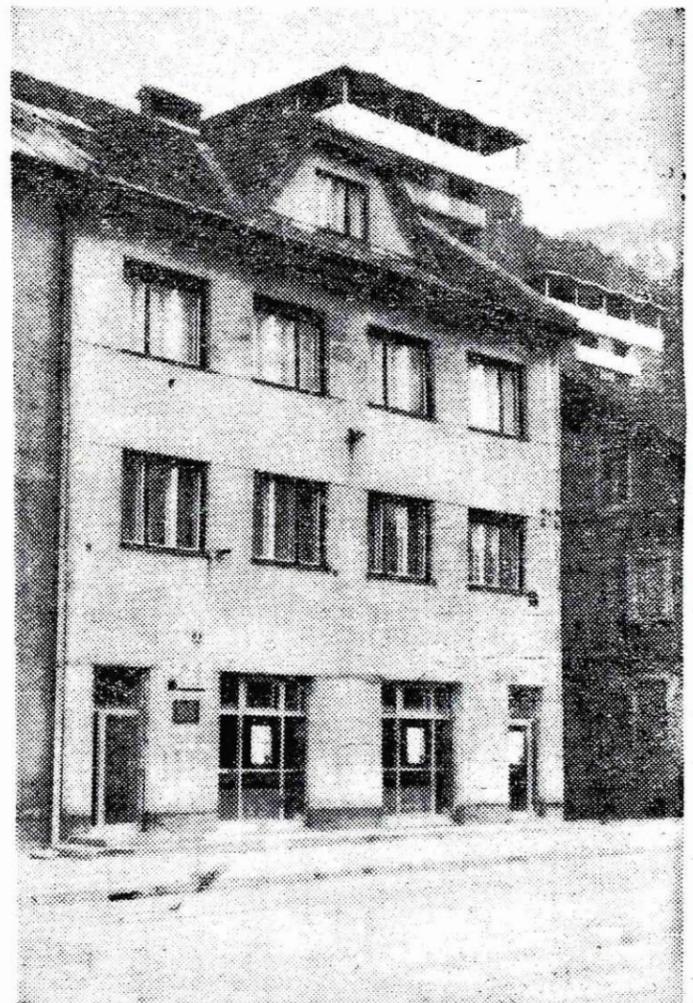
nju se pridružuje tudi Društvo prijateljev mladine, ki bo spremljalo tekmovanje in ob zaključku razglasilo rezultate. Prosimo, da se pridružite tekmovanju, kajti tudi majhna pomoč je v stiski, kot jo doživljajo banjaluški pionirji, dobrodošla.«

Na osnovni šoli Prežihov Voranc akcija zelo dobro poteka. Predvidevajo, da bodo zbrali okrog 2500 novih dinarjev.

Resnično humana in spodbudna akcija, katero bi bilo potrebno organizirati v še večjem obsegu.

Kako se bo tekmovanje končalo, bomo še poročali.

D. T.

Prostori gorenjske kreditne banke, kamor vsak dan več občanov nalaga svoje prihranke

Vzgojno-varstvene kapacitete v naši občini bomo morali načrtno razširjati

Čez 70 nastopov mladinskega zbora srednjih šol

Mladinski zbor srednjih šol je bil ustanovljen v aprilu 1965. Prvi nastop zbora na Jesenicah je bil 24. maja 1965, prvi samostojni koncert pa v Premanturi 21. avgusta 1965. Pevski zbor uspešno vodi vsa leta od njegove ustanovitve glasbeni pedagog Janko Pribošič, čigar zasluga je tudi, da zbor sodi med najboljše tovrstne ansamble v Sloveniji. Po posameznih sezonah so zabeležili:

Prva koncertna sezona 1965/66:
7 samostojnih koncertov in 6 proslav;
Druga koncertna sezona 1966/67:
13 samostojnih koncertov, 3 proslave, 2 komemoraciji, 2 reviji, 1 radijsko snemanje;
Tretja koncertna sezona 1967/68:
10 samostojnih koncertov, 4 proslave, 1 komemoracija, 1 radijsko snemanje;
Četrta koncertna sezona 1968/69:
3 samostojni koncerti, 7 proslav in 4 komemoracije.

Do konca sezone imajo na program še dva koncerta na Jesenicah in koncert v Kranju ter v Radovljici.

Od ustanovitve do danes je zbor pod vodstvom prof. Janke Pribošiča nastudiral in javno izvedel 54 zborovskih skladb vseh važnejših glasbenih obdobj.

Zbor je odslej nastopil, razen na Jesenicah, še v Begunjah, na Bledu, v Radovljici, v Bohinju, na Bohinjski Beli, v Gorjah, na Koroški Beli, v Kranju, Ljubljani, Metliki, Premanturi, Sisku, Varaždinu in drugje.

Letos maja je zbor gostoval v Nemčiji in na Češkoslovaškem.

27. aprila so imeli komemoracijo v Mauthausnu, njihova naslednja postaja so bile Františkove lazne 29. aprila, kjer so izvedli promenadni koncert. Ob 600-letnici mesta Zbiroha so imeli slavnostni

koncert, 1. in 2. maja pa prvomajski koncert v Karlovih Varah, v hotelu Imperial pa koncert za goste iz vzhodnega bloka.

V zamenjavo pa je zbor letos sprejel v goste folklorni ansambel iz ČSSR, ki je uspešno gostoval na Jesenicah, Bledu, Bovcu in Bohinju.

Zbor je bil s svojim gostovanjem zelo zadovoljen, zelo pa so bili pri nas zadovoljni tudi gostje iz ČSSR. Letos pravijo, da posebnih gostovanj ne bodo prirejali, temveč bodo skušali s koncerti čimprej poravnati svoje denarne dolgovce, ki so nastali ob letošnjih gostovanjih. Zelim jim še veliko napredka in uspehov!

EVA JAN

Naše edinstvene gore so pogosten motiv fotoamaterjem

Sprejet osnutek Čufarjeve plakete

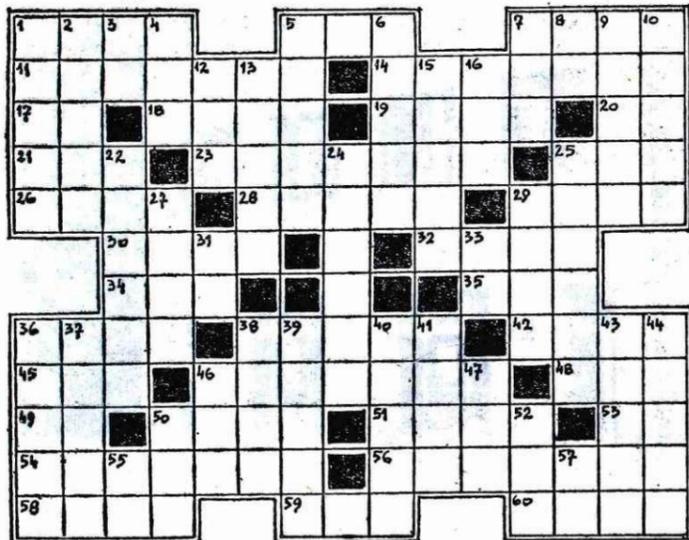
V sredo, 5. t. m. so na redni seji predsedstva občinske Zveze kulturno prosvetnih organizacij Jesenic obravnavali osnutek za Čufarjevo

plaketo in predloge letošnjih kandidatov za Čufarjevo plaketo, ki jo bo v bodoče podeljevala vsako leto Skupščina občine Jesenice najboljšim kulturnim, prosvetnim in drugim družbenim delavcem. Na seji so sprejeli tudi dva predloga za medobčinsko Prešernovo nagrado in poslusalni poročilo o dejavnosti društev v prvem polletju letošnjega leta.

Osnutek plakete, ki ga je predlagal akademski slikar Jaka Torkar, so sprejeli brez pripomb. Čufarjeva plaketa oz. njegov relief bo shranjen v etuiju, ki bo predstavljal normalno velikost knjige, vezane v usnje. Izvirna in dovolj estetska zamisel bo dostojno priznanje najboljšim kulturno-prosvetnim delavcem v občini. Čufarjev relief bo izdelal sam predlagatelj.

Pri obravnavi poročila o dejavnosti kulturnih društev in skupin, ki jih financira zveza, so ugotovili, da je dejavnost letih v vidnem upadanju. Devet društev oziroma skupin je imelo v prvem polletju 113 prireditev, kar je v primerjavi z najboljšimi doseženimi rezultati skoraj 100 % zmanjšanje. O vzrokih bodo morali spregovoriti na eni prihodnjih sej.

KRIŽANKA

Vod.: 1. čistilno sredstvo, 5. organ vida, 7. posoda, 11. naš barvni film, 14. zleteti, 17. osebni zaimek, 18. Chaplinova žena, 19. sredozemska rastlina z mesnatimi listi, 20. medmet bolečina, 21. neki, 23. prislov, 25. ruska reka, 26. cunja, krpa, 28. kdor preiskuje jame, 29. prileten, ne mlad, 30. znak prave kave, 32. gradbeni material, 34. restavracija v Ljubljani, tudi znak cigarete, 35. brezalkoholna pijača, 36. zagozda, 38. oblube, 42. otok v Indoneziji, 45. oblika razcvetja, 46. obara, 48. jugoslovanska filmska igralka (Eva), 49. samoglasnik in soglasnik, 50. država v Indokini, 51. lumina faza, 53. kratica humanitarne organizacije, 54. biciklist, 56. užitna školjka, 58. riževo žganje, 59. kratica za avtomoto klub, 60. prestol.

Navp.: 1. sadra, gips, 2.

2. nazivi, 3. solmiz. zlog, 4. japonski telovadec, 5. mesto na Japonskem, 6. osamitev, izolacija, 7. kmečka grča, 8. avt. oznaka Valjeva, 9. napad, naskok, 10. delavec v ZJ, 12. velika ruska reka, 13. zveza, združenje, 15. razstilstvo kakega kraja, 16. cev (ljudski izraz), 22. hud bojni strup, 24. laik, 25. tuje moško ime, 27. derivat amoniaka, 29. nadutež, domišljavec, 31. oblika pomož. glagola, 33. pripis (kratica v pismih), 36. svojat, 37. laborna konglomerat, 38. pihalni instrument, 39. mesto v Iraku, 40. reka v Srbiji, 41. špansko žensko ime, 43. glasbena oznaka za počasi, 44. kogar iščejo, 46. kratica bivše francoske teroristične organizacije, 47. star Slovan, 50. tovarna zdravil v Ljubljani, 52. Artur, solmizacijski zlog, 57. kem. znak za iridij.

Zmogljivosti so že zdavnaj premajhne

Na Jesenicah je bil prvi otroški vrtec ustanovljen leta 1947 v prostorih današnje posebne šole, v stavbo poleg nove osnovne šole pa se je preselil leta 1949. Tako otroški vrtec Julke Pibernikove na Jesenicah praznuje že 20-letnico svojega dela v stavbi, ki sicer ni primerna, s svojim okoljem in izredno lepim vrtom pa naravnost idealna za otroški vrtec. Vrtec Julke Pibernikove danes zaposluje osem vzgojnih moči, poleg upravnice pa še dvojne tehnične moči in honorarnega hišnika. Vrtec obiskuje 130 otrok od tretjega do šestega leta starosti, 21 otrok pa obiskuje podružnico vrtca v svojih prostorih Podmežakljo. Ta podružnica vrtca Podmežakljo je plod velikega razumevanja krajevne skupnosti Podmežaklja, ki prostore vrtca tudi vzdržuje. Žal pa se bo zaradi pomanjkanja sredstev krajevna skupnost Podmežaklja morala tej pomoči vrtcu odpovedati.

Z zgraditvijo novih stolpnic so kapacitete jeseniškega vrtca že več kot izpolnjene, zato letos vrtec ni mogel sprejeti vseh prosilcev, odredi pa se je moral tudi varstvu otrok do tretjega leta starosti. Problem je nastal tudi zaradi varstva šolskih

otrok, saj se otroci, ki so tri, štiri leta redno hodili v vrtec, težko znajdejo brez njega, ko začno obiskovati redno šolo. Ob tem, da niso pokrite vse potrebe po otroškem varstvu že zdaj in da bo priliv otrok z zgraditvijo novih stolpnic še znatno porasel, se resno zastavlja vprašanje, kaj bo z otroškim varstvom na tem področju Jesenic v bodoče.

Če k temu še pridenemo, da po vojni ni bil zgrajen niti en otroški varstveni objekt na Jesenicah, potem to vprašanje še ostreje terjata takojšnje in perspektivno reševanje otroškega varstva na Jesenicah sploh.

Temeljna izobraževalna skupnost prispeva skoraj 69 % h kritju vseh stroškov vrtca, 30 % odpade še zmerom na starše, minimalen ostanek pa krije temeljna skupnost otroškega varstva. Socialno skrbstvo podpira samo enega socialno šibkega otroka, kar dokazuje, da so v vrtcu Julke Pibernikove otroci dobro situirani staršev. S tem pa seveda ni rečeno, da socialno ogroženih otrok na tem področju Jesenic ni, le poti do njih niso našli. Tudi to je problem, ki že čaka rešitve, seveda s pomočjo tudi drugih družbenih činiteljev, ker vrtec sam tega ne zmore.

Jeklar bo pel v Avstriji

Med redkimi tovarnami, ki imajo v svojem okviru kulturne skupine, je železarna Jesenice. JEKLAR, pevski zbor jeseniških železarjev, ki deluje pri komisiji za kulturo in izobraževanje osnovne organizacije sindikata Železarne, dosega iz leta v leto lepše uspehe. Poleg številnih nastopov se je zbor predstavil v jubilejnim letu jeseniške Železarne tudi v ljubljanskem radiu in televiziji ter prejel za ta nastopa številne čestitke.

Sezono 1969/70 je pričel

zbor s pripravo na gostovanje v Avstriji. V petek 21. t. m. bo zbor jeseniških železarjev gostoval v Ferndorfu, kjer bo priredil ob sodelovanju domačega zbora koncert umetnih, narodnih in tujih pesmi. Gostovanje v industrijskem kraju tovarne heraklita pa ne predstavlja prvega srečanja jeseniških železarjev z delavci tamkajšnje tovarne, temveč prvo srečanje pevskih zborov, ki se bo vsako leto obnavljalo. Že v decembru letos bo sodeloval pevski zbor iz Ferndor-

fa poleg zbora štorskih železarjev na koncertu jeseniških železarjev na Jesenicah.

Jeklar, pevski zbor jeseniških železarjev, ki bo nastopil tudi na proslavi dneva republike, je uvedel tudi posebno novost. Pevcem pred pevsko vajo nudi pouk nemškega jezika.

Pevci-železarji, ki bi se radi izpopolnili v pogovorni nemščini, naj se vključijo v pevski zbor jeseniških železarjev, ki nudi pevcem tečaj nemškega jezika zastonj.

3000. metrov visoko pod nebo

Ko sem prišel na letališče v Lescah, je letalo 214 pravkar poletelo. Dva mogočna motorja sta zabobnela in iz prižganih izpušnih cevi je siknil plamen. Aparat se je premaknil, zdrvel in se izgubil v sinjini kot drobna, srebrna pika. V trupu je nosil sedem padalcev na 2.500 metrov visoko.

Korak sem usmeril k skupini padalcev, ki je čakala na naslednji polet. Med njimi je

dež je sedež glavnega pilota, ima pa tudi več instrumentov. Krmilo ima obliko polkroga, s katerim upravlja nagib in spušča ter dviga nos letala, pod njim pa sta še dva pedala za noge, z njimi upravlja smer poleta. Običajno se osebje priveže v letalu čez ramena in pas, midva pa sva se privezala le čez pas. Pilot je bil plečat tridesetletnik, na kratko pristrizhen plavalasec. Ime mu je bilo Ga-

Stefan se mi je smejal s svojim dolgim obrazom izpod čelade, usta je imel raztegnjena od ušesa do ušesa. Najbrž sem se držal kot general na paradi. Pilot je premaknil plin na »polno«. Šipe so zavzele z vedno višjim glasom. Ljudje na terasi letališke restavracije so si mašili ušesa pred hrupom. Premikali smo se vedno hitreje, trava se je razmazala v temnozeleno preprogo prehiteli smo vse avtomobile na avtocesti, nato pa smo se dvignili nadnje. S peklenskim gromom smo izginili v nebo. Z višino pokrajina pridobi na barvitosti, najlepši razgled pa je z višine 900 metrov. Ostremu pilotovemu očesu ne more uiti nobena malenkost, mi smo videli krave na paši v Poljčal, žensko, ki je šla za njimi in psa, ki se je zaganjal v ograjo. Toda kmalu smo bili zelo, zelo visoko. Širok hrbet Dobrče se je spremenil v kup peska, ki ga cestar strese ob cesti, edinole Stol je odbržal nekaj svoje mogočnosti. Zdaj sem pogledoval na zemljo, zdaj na instrumente pred seboj. Preračunal sem, da smo okrog 2500 metrov visoko. Postalo je hladno, padalci so potihnilili. Prešernost je izginila. Ne bi trdil, da jih je bilo zelo strah, toda v njih se je prebujal nagonski občutek nevarnosti, ki jih je silila v koncentracijo. Bili so mirni kot otroci, ki jih je mamica okregala in poslala v otroško sobico.

Prvi padalec je klečal pred vrati in z roko dajal znak, pilotu, kam naj zapelje zaradi zanaosa vetra, ki jih bo zajel z odprtimi padali. Gaga pa se je zasmel in rekel, da se vedno delajo važne. »Če bodo padli predaleč,« je rekel, »naj se pa malo sprehodijo po letališču. Saj so se dovolj visoko pripeljali.« No, to je bila le šala, saj imajo sodobna padala naprave za krmarjenje, s katerimi je težko zgrešiti cilj.

Prvi padalec, ki je klečal ob vratih, je zamahnil z roko in se vrgel skozi vrata, za njim pa še dva. Sivi, modri in rdeči kombinezoni, prepasani z belimi naramnicami in s padali na prsih in hrbtu, so ostajali daleč za nami in hkrati padali v modrikast prepad. Postajali so vedno manjši, kot truplo, ki ga v kakšni kriminalki vržejo s stolpa.

Napravili smo nov krog nad letališčem za ostale štiri. Dekle se je korajžno poglano

z ostalimi vred. Opazil sem tri odprta padala že pri zemlji, tri pa so se pravkar odprla. Pri srcu me je stisnilo. V letalu je postalo tako čudno tiho in prazno, ko sva ostala sama s pilotom. Ko sva napravila zavoj, pa sem opazil še sedmo padalo. Kar oddahnil sem se. Udobno sem se naslonil in občudoval čudovito pokrajino. Proti jugovzhodu sploh ni bilo videti obzorja, ker se je izgubljal v meglici proti Ljubljani, na zahodu pa se je do naše višine dvigal škrbati Triglav. Bili smo namreč 2.500 metrov visoko nad letališčem plus njegova nadmorska višina. Do nas je svet tonil v rjavo-rdeči meglici, nad njo pa se je bočila kristalno čista sinja kupola neba. Ker tudi pod nami ni bilo nobene oprijemljive točke, je bil občutek lebdenja nenavadno močan in tudi občutek lebdenja v času, ko da ta sploh ne teče, je bil čudovit. V blaagem spuščajočem poletu se je vse izgubilo. Višinsko son-

ce je žgalo v obraz, v noge me je pa zeblo, ker so bile v senci. Oster zrak je rezal v pljuča.

Nov zavoj je spravil kabinu v senco, pa tudi zemlja se je pričela približevati z opazno naglico, ker smo izgubili višino. V potniškem letalu ti občutki niso tako opazni, ker je hermetično zaprto in ogrevano.

Čudoviti trenutki so minuli. Vračali smo se v tisočletno tisočletno človeško bivanje. Občutek, da bom čez nekaj minut spet zaživel v vsakdanjem okolju, je bil kar obupen.

Pristajala sva prek gradiča v Podvinu. Spominjam se še, kako je kmet peljal poln voz sena in je konj gledal za nami, potem pa smo se dotaknili tal. Pripeljali smo se pred restavracijo. Motorja sta ugasnila, vse naokrog je zavladała tišina. Počasi sem spet zaslišal šumenje vetra v krošnjah dreves in petje murnov v travi.

J. Jekler

Bambi pod Golico najraje je »Abecedo« in grozdje

Bojana, hčerka naših sodelavcev Cvete in Dragota Kolar, ima pri majhni hišici v Planini pod Golico pet mesecev starega udomačenega srnjačka Bambija.

Na svet je prišel v Vintgarju, kjer ga je našel tov. Bergel, šef železniške postaje na Dobravi. Mislil je, da ga bo odpeljala njegova mati srna, vendar je ni bilo. Na popkovini so se mu že zaredile muhe, zato ni kazalo drugega, kot da ga je vzel domov, kjer ga je komaj rešil smrti. Tri tedne je bil v domačem vrtu, vendar ga je bližina ljudi in vlakov motila, zato ga je podaril Bojani, študentki veterinarske šole.

V Planini pod Golico se je navadil in mu tudi zelo uga-ja. Niso ga razvajali, da mu ne bo težko, ko bo odrasel in ko jih bo zpusil. Navadili so se ga namreč tako, da jim bo zelo težko, če bo odšel. Sedaj ga imajo v zagradi,

kjer spi in je, nimajo pa zaprtih vrat, tako da gre po želji v gozd, kadar se mu zljubi. Poleti se je rad skrival v travi, pa so mu dali zvonček, da so vedeli, kje je. Tudi v hišo pride. Najraje gre za piškoti ABECEDA. Dobi še tudi mleko, je zelenje, listje z vej, od sadja pa najraje grozdje.

Ko je bil še čisto majhen, je rad poležal tudi na divanu, glasba radia pa mu je tako prijala, da je ob njej zaspal. K domačim prileti in gre za njim kot psiček, tujih se sicer ne boji, drži pa primerno razdaljo.

Za zimo so mu pripravili vejenke in zelenje od fižola.

Kaj bo potem, pa še ne vedo. Verjetno, da jim bo zelo težko pri srcu, ko bo narava zahtevala svoje! Tudi kaka solzica bo kaniša. A kaj hočemo, saj tudi otroci odidejo, ko odrastejo!

Bl. Blenkuš

Srnjaček ob svojih varovankah

V težkem pričakovanju, da jih letalo ponese 3000 m visoko

bil tudi Štefan Pesjak, ki dela nekje v predelovalnih obratih. Spoznal me je in rekel:

»Sedež poleg pilota je prost. Rekel mu bom, naj te odpelje z nami!«

Sprva nisem mogel verjeti, ko pa sem spoznal, da misli resno, sem strpal daljnogled in fotoaparata v torbo in jo spravil. Lahko bi napravil čudovite posnetke v zraku, pa mi je bilo več do tega, da od prve do poslednje sekunde uživam polet, kot da se ukvarjam z aparatom.

Letalo se je v velikem krogu vračalo na letališče. Od njega so se izločile pike, padala so se odprla, vse se je izteklo srečno brez zapletljajev. Na vrsti smo bili mi in žal mi je bilo, da sem med padalci samo potnik.

Vstopil sem v letalo. Vrata so bila sneta s tečajev, da ne bi motila padalcev ob izskoku in pa zato, da jih zračni tok ob 250 km na uro ne bi odtrgal. Notranjščina trupa je vsa v rebrih. Zbasal sem se na desni sedež, na sedež za pomožnega pilota. Ustroj tega letala je na las podoben potniškemu. Levi se-

šper Kolar, drugače pa so mu pravili Gaga. Izgledal je, kot bi ušel iz kakega filma, kjer igra vojnega pilota. Z levo roko je obračal volan, desna pa je počivala na obeh ročicah za plin, ki sta nameščeni skupaj, da jih lahko pomika z eno samo roko. V eni sami dlani mu je počivalo 1200 KM. Toliko konj bi v starem Rimu pomenilo celotno napadalno konjenico! Vsak najmanjši gib njegove roke sta motorja ubogala bolj kot rimska konjenica svojega prokonzula.

Letalo je bilo zgrajeno v vojaške namene, sedaj pa je že zastarelo in ga je vojska podarila športnemu letalstvu. Slovci predvsem po tem, ker žre potoke bencina.

Padalci so se vzpenjali skozi vrata, tisti, ki vstopi zadnji, skoči prvi. Četrta je vstopila padalka, ki so jo klicali Lanča (Lancia). Bila je čedna, lepo okrogla, temno kostanjevi lasje so ji štrleli izpod čelade. Edina padalka je zaslužila ime športnega italijanskega avtomobila. Posedli so po dnu in prisrčno so se smejali, njihovih šal pa nisem slišal, ker je pleksi steklo pod udarci motorjev preveč zvenelo.

Pred 150 leti je umrl »žlahtni« baron Žiga Zois

Pionirji slovenskega planinstva, bohinjski divji in zapriseženi lovci, tovarniki, fužinarji in iskalci rudnih bogastev in zdravilnih zelišč, ki so skupaj z domačimi in tujimi razumniki odpirali vrata in kazali pot v triglavske višine, se ne bi mogli nikoli tako zgodaj povzpeti na »očakov kranjskih siv'ga poglavarja«, če ne bi uživali vsestranske pomoči in moralne-

ga ter materialnega mentorstva velikega prosvetljenca, lastnika bohinjskih fužin barona Žiga Zoisa, ki je bil v zgodnji dobi našega in svetovnega planinstva motor, srce in gonilna sila kulturnega preporoda.

Progresivni val francoske revolucije je še oplakoval in oplajal dežele in narode Evrope, ko je mladi Žiga Zois

na vrhu 18. stol. podedoval po bogatem očetu Michelangelu Zoisu iz Bergama v Italiji številne rudokope, kovačije in fužine v Bohinju in drugih nahajališčih železove rude širom Slovenije. Nekdaj izredno bogata nahajališča plemenite železove rude, obširni gozdovi z močno razvitim oglarstvom in pridne roke bohinjskih drvarjev, oglarjev, tovarnikov, rudarjev, kovačev in fužinarjev, so predstavljale cvetoče gospodarstvo, ki je močno konkuriralo italijanskemu, avstrijskemu, francoskemu, ruskemu in celo švedskemu razvoju železarske in jeklarske industrije.

»Izjema med puhlimi glavami tedanje ljubljanske družbe« Žiga Zois se je rodil bogatemu očetu iz Bergama in slovenski materi leta 1747. Naši prosvetljenci so upravičeno lahko trdili, da »mat' kranjska rodila sina boljšega ni«. Zois je prekašal po bogastvu in izobrazbi vse takratne izobrazence. V njegovi hiši v Ljubljani na Bregu so uživali gostoljubje vsi tedanji pomembni slovenski izobrazenci in prosvetljenci. Njegovo vsestransko razumevanje in pomoč so uživali ne samo pesniki in pisatelji Smole, Prešeren, Čop, Linhart, Vodnik, Kopitar in številni drugi, razpisal je tudi denarno nagrado za prvega, ki se bo povzpel na vrh Triglava, »odkar stoji svet«. Vabil je številne domače in tuje gornike, da se napotijo v triglavske višave proti težko dosegljivemu in visoko postavljenemu cilju. Na njegovo željo in pobudo pridejo v naš planinski svet Franc Ksaver Scopoli iz Idrije, za njim Saussure Julijskih Alp, Balthasar Hacquet prav tako iz Idrije, ki je prvi odločno in uspešno usmeril poglede

in korake v planinski triglavske svet (1776). Začetnim uspehom so sledili še grof Franc Hochenwart, ustanovitelj ljubljanskega muzeja, naš prvi gorohodec svetovnega imena Valentin Stanič, brata Janez in Jakob Dežman, Henrik Freyer, prof. Ivan Tušek, dokler se ne pojavi starosta slovenskih planincev France Kadilnik. Na Olimpu našega klasičnega planinstva se v zlati dobi pojavijo še dr. Julius Kugy, dr. Henrik Tuma in mnogi drugi, ki so s prof. Frischanfom in župnikom Aljažem pisali z zlatimi in velikimi črkami našo klasično planinsko zgodovino. Vse pa so vodili v triglavske višave Zoisovi ljudje, slavni bohinjski, dolinski in trentarski gorski vodniki, ki so odlično umeli premagovati težave, napore in nevarnosti.

Na žalost je mecen in dobrotnik slovenskega slovstva in planinstva leta 1798 ohromel, kljub temu pa vse do svoje smrti ni zanemaril svojega velikega poslanstva. Živo je spremljal dogajanja v Triglavu in njegovih sosesčinah. Vsi začetniki našega klasičnega planinstva so Žigi Zoisu hvaležni za vsestransko pomoč.

Tudi Žigov brat Karl Zois je živo stopil v našo klasično planinsko zgodovino. Na Velem polju in v Zajezerski dolini pri Otah je zgradil prve botanične kočice, v triglavske višave je odkril Violo Zoysi in Campanula Zoysi.

Žiga Zois sam izbira izmed svojih najboljših, ki so vajeni gora, spremljevalce za botanike in raziskovalce, navdušene gorohodce, sam plačuje vodnike in nosače; bogastvo narave, plemenitost in dobrotu so ga visoko dvigale nad vsakdanjost in tedanja družbo. Natančno je prisluh-

nil francoski revoluciji, slutil je vsestrani preporod in renesanso. Bil je ustanovitelj prvega slavističnega krožka in nosilec reformacije slovenskega jezika in našega naroda. V njegov hišni krog spadajo naši zgodnji in prvi pesniki in pisatelji, zgodovinarji, časnikarji, geologi, raziskovalci, naravoslovci, med njimi se je kovalo, kalilo in rodilo prosvetljenstvo. Po Zoisovi zaslugi smo Slovenci kot izrazito alpski narod že v tedanjih časih visoko dvignili zastavo planinstva in alpinizma. Naš delež v razvojni poti svetovnega alpinizma je prav po njegovi zaslugi velik in pomemben. Zato prav gotovo zasluži, da se ga ob 150-letnici njegove mnogo prezgodnje smrti spomnimo in obudimo spomin nanj med čez milijon vsakoletnih obiskovalcev naših gora.

Spomin na njegovega brata Karla obujajo vsako leto opojno duhteče planinske rože, ki so doma samo v triglavskem kraljestvu. V spomin na Žiga Zoisa pa sprejema ljubitelje in obiskovalce gora z radodarno in gostoljubno roko Zoisova kočica na Kokrškem sedlu (1792 m), ki je bila zgrajena leta 1897 in pozneje že večkrat povečana in modernizirana.

Doba bratov Žiga in Karla Zoisa je klasična in istočasno zlata doba našega triglavskega planinstva. Sedanje generacije številnih ljubiteljev in obiskovalcev gora morajo biti prav gotovo hvaležne Zoisovim pionirjem za prehojeno pot, s katero so ustvarjali v težkih časih skoraj idealne pogoje za nesluteno rast in vzpon množičnega, rekreativnega izletništva, turizma, planinstva, visokogorskega alpskega in plezalnega športa in vrhunskega alpinizma.

Uroš Zupančič

Šest novih mladih perspektivnih alpinistov

Naloga in skrb vsake organizirane družbe je, da posveča prvo in glavno skrb načrtni in sistematični ter temeljiti vzgoji svojega članstva. Tej nalogi posveča alpinistični odsek Planinskega društva Jesenice vso pozornost.

V letošnjem jubilejnim letu jeseniškega planinstva je novo vodstvo alpinističnega odseka posvetilo vse sile načrtnemu šolanju mladih ljubiteljev in obiskovalcev gora iz delavskih in srednješolskih vrst.

Mladi jeseniški delavci, učenci osnovnih in srednjih ter strokovnih šol se radi, z veseljem, zanimanjem in navdušenjem vključujejo v vrste planincev, članov mladinskega in še prav posebej alpinističnega odseka. Na Jesenicah vsi aktivni gorniki dobro vedo, da gore zahtevajo človeka, gore ne poznajo in niti ne priznavajo polovičarstva. Na planinski poti, smučarski turi in plezalno alpinistični odpravi moramo dobro vedeti, da velja samo dvoje alternativ: ali znaš ali ne znaš, ali zmožni ali ne zmo-

reš. Planine odpirajo vse duži in kažejo pot v gorski svet res samo onim, ki ljubijo lepoto, mir in veličino planinskega sveta. Ljubitelji gora, še prav posebej pa alpinisti in plezalci ter visokogorski alpski smučarji se morajo znati boriti proti sto in sto težavam in nevarnostim v gorah, posebno v slabem vremenu.

V jubilejnim letu jeseniškega planinstva je PD skupaj z mladinskim in alpinističnim odsekom izredno pozivilo aktivnost na vseh sektorjih dela, zato tudi uspehi niso izostali. Največjo skrb pa so gorniki Jesenic posvetili načrtni vzgoji in šolanju svojega članstva. Ze itak številčno močan in tehnično sposoben kader plezalcev, visokogorskih alpskih, turnih smučarjev in alpinistov, je vložil vse sile v temeljito in

načrtno pripravo pripravnikov za težke in odgovorne naloge v gorah, stenah, razih in grebenih.

Šest mladih pripravnikov jeseniškega AO je že več let, posebno pa letos načrtno pripravljalo na izpite za sprejem v članstvo AO. Odlično so opravili preizkušnjo v plezalnih šolah, kjer so dobili prepotrebno tehnično znanje iz tehnike plezanja in reševanja. Med poletjem so marljivo bogatili znanje, kondicijo in tehniko v visoki šoli gora in v domači ter svetovni planinsko-plezalni in alpinistični literaturi. Mnogi izmed njih so odlično prestali ognjeni krst v lahkih, težkih in zahtevnih stenah, sodelovali so kot pripravniki gorske reševalne službe v številnih poizvedovalnih in reševalnih akcijah.

V poletnih mesecih so napisali posebne disertacije iz planinske alpinistične zgodovine. Dovršeni spisi o: »triglavskem kralju Matjažu, o župniku z Dovjega Aljažu, o

imenu in zgodovini Triglava, o vodečem v zlati navezi dr. Mihi Potočniku, o neustrašenem človeku iz jekla Hermannu Buhlu, o zgodovini vzponov in pristopov na streho sveta Mont Everest, o treh zadnjih problemih Alp in drugi, dovolj jasno govore, da so mladi jeseniški plezalci in alpinisti dobro seznanjeni z dogajanjem v domačih in tujih gorah od prvih začetkov plezalnega športa in alpinizma do današnjih dni.

Pred strogimi in zahtevnimi selektorji so mladi na izpiti pokazali izredno mero prizadevnosti in znanja. Tako da jim je morala izpitna komisija, katero so sestavljali tajnik matičnega društva Stanko Ravnik, načelnik GRS postaje Ludvik Zalokar, vodja plezalne šole Mitja Košir, bivši načelnik AO Pavle Dimitrov in nekateri starejši preizkušeni jeseniški plezalci in alpinisti, k znanju in doseženim uspehom samo iskreno čestitati.

Mladi so odločno in uspešno premagali tudi ta težki in zahtevni previs, preskočili so globoko, grozeče zevajočo krajno poč in v vsakem pogledu opravičili svoj sprejem

v članstvo alpinističnega odseka. To je vsekakor življenjski praznik za vsakega mladega plezalca in alpinista, ki se hoče vključiti v vrste jeseniških plezalcev in alpinistov, ki že od nekdaj visoko kotirajo na slovenskem in jugoslovanskem alpinističnem nebu.

Izpit za sprejem v članstvo AO Jesenice so uspešno opravili naslednji mladi, perspektivni jeseniški plezalci: NIKO BERNARD, ANTON IN ALOJZ NOVAK, MIHA FENC, ROMAN CESNIK in JANEZ ZAKRAJŠEK, ki so prav gotovo velika in pomembna pridobitev in odkritje jeseniškega plezalnega športa in alpinizma. Za praznik republike, 29. novembra, ob zaključnih jubilejnih prireditvah PD Jesenice, bodo nekateri najboljši sprejeti v pripravniški staž GRS. Tako skrbi jeseniška planinsko-plezalna, alpinistična skupnost za nenehno pomlajanje vrst požrtvovalnih, nesebičnih in sposobnih gorskih reševalcev. V letošnjem jubilejnim letu je bil v tem pogledu narejen velik korak naprej.

Žuro

Franci Žbontar - skromni fant z ledene ploskve

Visok, čmolas, simpatičen, vedno nasmejan fant — to je Franci Žbontar, 17-letni dijak TSS z Jesenic, napadalec v drugem napadu pri moštvi Jesenic. Vedno prijazen, mogoče nekoliko redkobeseden, marsikaj se lahko pogovoriš z njim, le o sebi zelo nerad govori. Pravi, da mu je zelo mučno govoriti o sebi, saj samega sebe ne pozna preveč dobro, ali pa mu pri določenih stvareh zmanjka besed.

Tri leta v mladinskem moštvi, eno leto v moštvi Kranjske gore in sedaj pri Jesenicah; to je pregled njegovega uspešnega udejstvovanja v hokeju na ledu.

»Franci, povej mi, kaj je po tvojem mnenju glavni vzrok temu tvojemu vzponu in uspehu?»

»Glavnega vzroka niti sam ne poznam. Menim pa, da je vzrokov več, npr.: zainteresiranost za ta šport, saj sem hokej vzkjubil in pa seveda tudi redni in intenzivni treningi.«

Njegovi športni kolegi zapajo vanj, v njegovo nadarjenost in pridnost. Kaj pa on sam?

»Seveda se bom trudil, da bom opravičil njihovo zaupanje, se trudil, da bi igral čim boljše. Kako mi bo to uspelo pa ne vem; saj sem se le težko znašel v tem novem okolju, poleg tega pa se dobro zavedam, da so vsi moji kolegi starejši, zrelejši, bolj izkušeni.«

Franci je namreč poleg svojega brata Marjana, ki je rezervni vratar, najmlajši igralec v moštvi.

Njegova glavna ovira pri igranju hokeja je bila vse doslej šola. Zato se je Franci letos odločil, da bo študiral izredno.

Šola mu je odobrila, da lahko opravi izpite vsake pol leta in da izostaja od pouka, kadar ima treninge.

»Treniram, kadar le utegnem. Vsak večer dve uri in pa zjutraj, kadar nimam na urniku kakšnih težjih predmetov. Težko je uskladiti šport in šolo, kajti vsaka stvar zahteva celega človeka,« pravi Franci.

»Nekoč bi se rad vključil med profesionalce; to je moja največja želja in tudi želja slehernega hokejista,« pripoveduje. »Moj vzornik pa je igralec Sovjetske zveze Firsov,« mi še odvrne.

Prostega časa Franci res nima veliko.

»V prostem času, se največ učim,« se pripravljam za iz-

pite. Moj cilj je postati dober hokejist, moja želja; čimprej končati šolanje?»

To je njegova želja, njegov cilj. Naša želja pa je,

da bi še naprej ostal »skromni fant z ledene ploskve«, prijazen, vesel in pozoren, kajti le tako bo Franci lahko dosegel cilj.

Judo

Dvojna zmaga domače ekipe

Troboj Lend, Triglav, Jesenice

V nedeljo, 9. t. m., je bil v domu Partizana na Jesenicah organiziran prijateljski troboj ekip Lend — Avstrija, Triglav — Kranj in Partizan — Jesenice. Vse tri ekipe so bile sestavljene iz pretežno mlajših tekmovalcev, zato je bilo pri nekaterih opaziti nezkušenost, posebno v borbi v parterju. Protij pričakovanju je zmagala ekipa Partizana Jesenice s štirimi točkami, pred Triglavom 2 in gostujočo ekipo Lend brez točk. Za domačine so bili najuspešnejši Ražman, Dvoršak, Morič F., pri Triglavu pa se je odlikoval Dolinar in pri gostih Obermoser.

Za ekipnim je bilo tekmovalstvo posameznikov ne glede na težo. V konkurenci 20 tekmovalcev je bil najboljši domačin Dvoršak, nosilec rjavega pasu.

Vse borbe sta sodila Pavčič

(Triglav) in Kučina (P. Jesenice). Gledalcev je bilo okrog sto.

REZULTATI EKIPNO:
JESENICE : TRIGLAV 27:20 (Ražman : Rozman 10:0, Bečirovič : Dolinar 0:10, Herman : Galič 0:10, Dvoršak : Nežmah 10:0, Morič : Osterman 7:0).

TRIGLAV : LEND 37:10 (Rozman : Aschbacher 7:0, Dolinar : Stöckel 10:0, Galič : Schwaiger 10:0, Nežmah : Obermaser 0:10, Herzog : Osterman 0:10).

JESENICE : LEND 28:0 (Rožman : Aschbacher 5:0, Bečirovič : Stöckel 10:0, Herman : Schwaiger 0:0, Dvoršak : Obermoser 3:0, Morič : Herzog 10:0).

POSAMEZNIKI: 1. Dvoršak (P. Jes.), 2. Dolinar (Triglav), 3. Obermoser (Lend), 4. Lehwaiger (Lend), 5. Morič (P. Jes.). K. V.

Za konec zmaga

Jeseniški odbojkarji so z uspehom odigrali zadnjo tekmo jesenskega dela prvenstva II. zvezne lige — zahod in premagali mariborskega Branika z rezultatom 3:2.

Nastopili so: Arh, Bajt, Bergelj, Božič, Kavčič, Krvsel, Končnik, Pogačar in Počotnik.

Igra se je pričela z nenehnimi napadi domačinov, ki so že takoj v začetku pokazali, da hočejo zmagati, saj bi jih le zmaga dvignila z nevarnega položaja pri dnu lestvice, ki mu lahko sledi izpad iz lige.

Z ne dosti truda so takoj v začetku niza prevzeli vodstvo in vodili s 5:0 in 8:1. Pri tem rezultatu jim nekaj časa ni uspela nobena akcija in gostje so se jim približali na 8:7. Tedaj so domačini spet prevzeli pobudo v svoje roke in v prvem setu zmagali s 15:7.

Drugi niz se je pričel zelo slabo za Jeseničane. Branikovi igralci so nabirali točko za

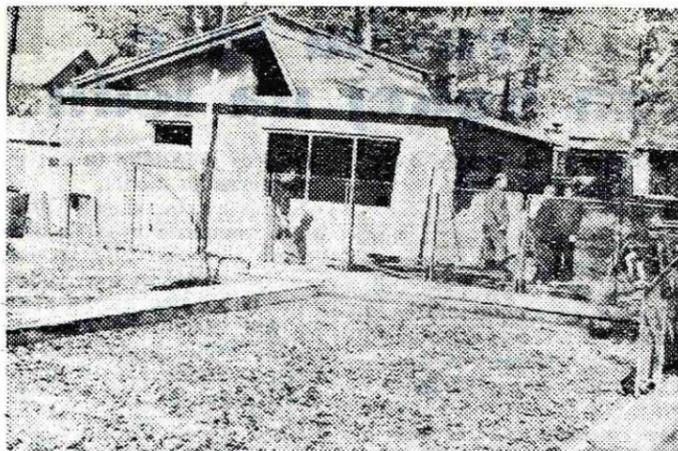
točko in povedli s 7:0, naši pa so jih dohiteli pri 9:9. Kaj več pa jim ni uspelo in gostje so zmagali z 11:15 in izenačili rezultat v nizih.

Po začetku tretjega dela igre je vse kazalo, da bodo naši ta niz katastrofalno izgubili, saj so gostje vodili že z 1:11. Takrat pa so se domačini le zbrali in zmanjšali na 10:11. Niso pa zmogli toliko moči, da bi uspeli doseči še ostale točke in Mariborčani so zmagali s 13:15.

Po vodstvu gostov 2:1 v četrtem nizu, so naši zaigrali precej bolje. Izenačili so rezultat pri 7:7 in od tedaj dalje v tem nizu Branik ni uspel osvojiti nobene točke več.

Zadnji in hkrati odločilni niz se je pričel zelo nervozno. Obe ekipi sta se trudili za vsako točko. Na srečo so imeli naši več moči in ves čas niso spustili iz rok pobude in zmagali s 15:11.

S to zmago so Jeseničani v prvenstvu osvojili skupaj šest točk, kar je razmeroma malo, glede na njihovo odlično lanskoletno uvrstitev. Na to pa je največ vplivala zamenjava nekaterih igralcev I. moštva z mlajšimi, ki še nimajo potrebnih tekmovalnih izkušenj, pa tudi nekateri drugi problemi v samem klubu. Lahko pa upamo, da se bo čez zimo vse to uredilo in da bodo zato tudi uspehi večji. Z.

Novi klubski prostori jeseniških balinarjev

Balinarji so s prostovoljnim delom zgradili klubske prostore

Članj balinarskega kluba na Jesenicah so zelo prizadevni. Za balinanje imajo štiri steze v Krivčevem logu. Ko prične zmrzovati, odstranijo z igrišča bande in naredijo dveh ustrezni ledeni ploskvi za kegljanje na ledu.

Pred kratkim so se odločili, da bodo uredili tudi klubske prostore. Ko smo jih obiskali, nam je tov. Franc Rozman, ki je tehnični vodja za urejanje stez, dejal: »Steze smo si uredili še kar dobro. Doslej pa smo imeli zelo slab klubski prostor. Že pred leti smo podedovali podolgovat kiosk, ki je stal na peronu na železniški postaji Jesenice. Pravili smo mu kar »podmornica«.

Doslej smo imeli takšnega, ker pač druge možnosti ni bilo. Pred kratkim pa smo sklenili zgraditi novega. Kot vidite, je v surovem stanju že nared. Pretežno so ga delali člani balinarskega kluba in to s prostovoljnim delom. Z materialom so nam največ pomagali pri delovni enoti Gradis ter bomo to po obrokih plačali.«

»In kdaj bo izgotovljen?«
»Če bo prav, že prihodnji mesec. Novo stavbo moramo še obzidati in namestiti okna, vrata in pod. Čez zimo ga bodo lahko kegljači na ledu že uporabljali.«

»In kako pridete do denarja, da lahko shajate?«

»Nekaj dobimo od članarine, saj nas je v klub vpisanih kar 130. Tisoč novih din smo dobili od Sportnega društva Jesenice, katerega člani smo, glavni vir pa je mali bife ob igrišču, ki bo po odstranitvi tako imenovane »podmornice« sedaj lepše in ustrezno uredjen.«

»Katera pa je ta čas vaša največja želja?«

»Vsekakor, da bi se v klub vključilo še več mladih. Želimo namreč, da bi še napredovali, saj imamo sedaj pravzaprav ustvarjene vse pogoje za to.«

Tov. Rozmanu smo se za vse povedano zahvalili, klubu pa želimo pomladitev in še mnogo uspehov tudi v bodoče.

Branko Blenkuš

Pokal Alpine v Žireh

V nedeljo, 2. novembra je bilo v Žireh tekmovalje za pokal Alpine. Nastopilo je sto tekmovalcev iz šestih klubov. Naši fantje so v mladinski konkurenci zasedli drugo mesto z 10. točkami, za Alpino, ki je bila prva z 11. točkami.

Sicer pa so naši fantje dosegli naslednja mesta:

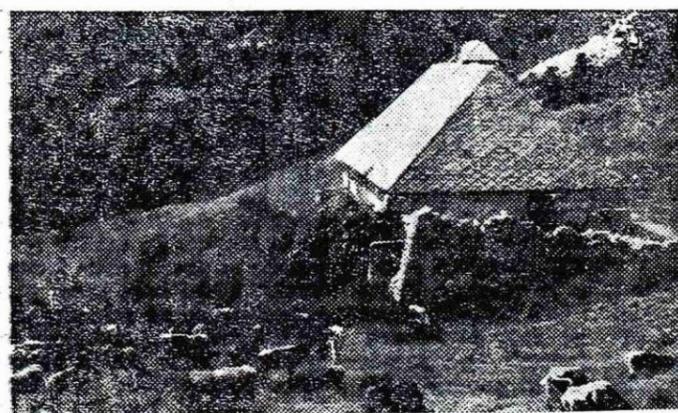
Mladinci do 52 kg: Zorko 3. mesto.

Mladinci do 58 kg: Ražman 1. mesto, Jovičič 3. mesto.

Mladinci do 65 kg: Bečirovič 2. mesto.

Člani do 80 kg: Dvoršak 4. mesto.

Člani do 93 kg: Morič 4. mesto. K. V.

Pianinski pašniki so v tem času že onemeli

Pomembna zmaga

Na mednarodnem namiznoteniškem turnirju v Sarajevu je sodelovala tudi Jeseničanka Judita Novakova.

Že v prvem kolu je naletela na Čehinjo Karlikovo in jo premagala z rezultatom 3:1, v drugem kolu pa je igrala z Bolgarko Rangelovo in

izgubila 3:1. Rangelova je s kasneje z drugouvrščeno Rösslerjevo izgubila samo s 3:2. Zmaga nad Karlikovo pa je ena izmed pomembnejših mednarodnih zmag Novakove.

Z.

Z.

Pravila igre za hokej na ledu

Zmerjanje službenih oseb in drugi disciplinski prekrški

Disciplinsko kazni dobi igralec, kateri stopi v sodniški prostor v času, ko sodnik govori s katerokoli službeno osebo, vključno s časomerilcem igre, časomerilca kazni, službenega zapisničarja ali spikerja, z izjemo kadar gre na klop za kaznovane igralce z namenom, da izdrži svojo kazni. Z disciplinsko kaznijo je kaznovan igralec, ki neposredno, sramotilno ali žaljivo govori o katerikoli osebi, ali če vztraja v prepiru, ali izkazuje negodovanje zaradi sodnikovih odločitev med igro, če namenoma suva ali strelja ploščico iz dosega sodnika, ko jo ta želi doseči in če s svojo palico iz negodovanja tolče po ledu. Če igralec, ko mu je kazni dosojena nadaljuje z neposrednim in sramotilnim načinom govorjenja, je kaznovan z disciplinsko kaznijo igre in mora takoj oditi v slačilnico. V takih primerih je dovoljena zamenjava. Če napravi tak prekršek vodja, tehnični vodja ali trener, mora v slačilnico vse do konca igre. O tem poroča sodnik odgovorni zvezi, ki izvede nadaljnji postopek. V primeru, ko sodnik ne more ugotoviti osebe, ki je uporabljala nespodobno ali žaljivo govorjenje, bo dosojena mala kazni moštvu, ki je zagrešilo prekršek. Disciplinska kazni je dosojena igralcu, ki ne gre naravnost in nemudoma na klop za kazni, ko je kaznovan. V tem primeru mora na klop za kazni namestnik. Ta namestnik se lahko vrne na led takoj, ko začne teči disciplinska kazni kaznovanemu igralcu. Disciplinska kazni se izreče igralcu, ki kljub opozorilu sodnika vztraja pri svojem obnašanju (preti, uporablja žaljive besede ali geste itd.) z namenom, da bi nasprotnika izzval v akcijo, ki je kazniva. Mala kazni v klopi mora biti dosojena moštvu, če katerikoli igralec, vodja, tehnični vodja ali trener meče karkoli na led med prekinitvijo igre. Časomerilec za kazni naj opozori sodnika, če je nekemu igralcu dosojena druga disciplinska kazni v isti igri.

Ureditev opreme

Igra ne sme biti prekinjena, niti zavlačevana zaradi urejanja opreme, niti zaradi zamenjave ali ovijanja palic pri klopih za igralce. Za kršitev tega pravila se dosodi mala kazni. Dolžnost vsakega igralca je, da ima svojo opremo primerno urejeno. Če je potrebna ureditev opreme, mora iti igralec z ledu in igra se nadaljuje neprekinjeno z namestnikom. To pravilo ne velja za vratarja, ki po prekinitvi igre z dovoljenjem sodnika ne sme zavlačevati ponovni začetek igre zaradi urejanja svoje opreme. Ob kršitvi tega pravila je vratar kaznovan z malo kaznijo v klopi.

Poizkus poškodbe in namerna poškodba

Kazni igre se dosodi igralcu, ki namerno poskuša škodovati ali poškoduje igralca, uslužbenca, tehničnega vodja, trenerja ali gledalca na kakršen koli način. Za kaznovanega igralca je dovoljen namestnik po izteku 10 minut efektivnega časa igre. Namestnik mora zasesti mesto kaznovanega igralca na klopi za kazni. V primeru, ko je bil poškodovan igralec, sodnik presodi, če je bil kriv gledalec (t. j. če je gledalec grabil, boksal ali zadrževal igralca itd.).

Prisojeni zadetki

Če je igralec moštva, ki napada v posesti ploščice, ter je v položaju, da med njim in nasprotnikovimi vrati ni nobenega nasprotnika in če je vratar odstranjen z drsališča in ga v takem položaju ovira igralec nasprotnega moštva, ki je nezakonito vstopil v igro, sodnik prisodi zadetek proti moštvu, ki je naredilo prekršek. Če je nasprotni vratar odstranjen z drsališča in je napadajoči igralec v posesti ploščice, ter nima več nasprotnega igralca pred seboj, ter v tem trenutku vrže nasprotni igralec palico ali del palice, sodnik prisodi zadetek proti moštvu, katerega igralec je vrgel palico ali del palice. Če ni nasprotnega vratarja na drsališču in napadajoči igralec v posesti ploščice nima pred seboj nasprotnega igralca in je v tem položaju, nepravilno oviran je prisojen zadetek proti moštvu, ki je naredilo prekršek. Vse to se upošteva le v primeru, če je napadalec na nasprotni polovici drsališča. Če igralec izvaja kazenski strel in vratar vrže palico proti njemu, je prisojen zadetek.

Zaustavljanje ob ograji

Mala ali velika kazni je po ocenji sodnika glede na silo udarca dosojena igralcu, ki je nasprotnika zaustavil s telesom (Body-check), s palico v višini ramen (cross-check), komolcem ali ga je spotaknil ali porinil tako, da je ta s silo priletel v ograjo.

Zlomljena palica

Igralec brez palice lahko sodeluje v igri. Igralec, ki se mu je palica zlomila, lahko sodeluje v igri, če je odvrget zlomljeno palico. Mala kazni je dosojena za kršitev tega pravila. Vratar lahko nadaljuje igro z zlomljeno palico do prekinitve igre, ali dokler si na dovoljen način ne prekrbi nove. Igralec, ki se mu je palica zlomila ne sme sprejeti palice, ki mu je vržena na drsališče iz katerega koli konca drsališča, pač pa mora isto dobiti na svoji klopi za igralce. Za kršitev tega pravila se dosodi mala kazni. Vratar lahko brez kazni prevzame palico od soigralca, ne da bi moral do svoje klopi za igralce. Vratar, ki je nepravilno dobil palico, je kaznovan z malo kaznijo, ki jo odsluži igralec, ki je bil na drsališču v času, ko je bil

prekršek izvršen. Zlomljena palica je taka, ki po mnenju sodnika ni primerna za normalno igro ali lahko povzroči poškodbe. Takoj ko je možno, naj sodnika odstraniti iz ledu dele zlomljene palice.

Napadanje

Zaustavljanje s telesom (body-checking) je dovoljeno po celem drsališču. Mala kazni je dosojena igralcu, ki se zaleti, skoči v nasprotnika ali s telesom napade nasprotnika. Nepravilen napad s telesom je takrat, ko je bil izvršen z več kot dvema drsalnima korakoma. Velika kazni je dosojena igralcu, ki skoči ali s telesom napade nasprotnika od zadaj, s telesom napade vratarja medtem, ko je vratar v svojem vratarskem prostoru, ali če poškoduje nasprotnika s svojim telesnim napadom. Vratar je v svojem vratarskem prostoru, če v njem stoji ali leži na ledu v celoti ali vsaj z delom svojega telesa ali opreme.

Sekanje

Igralcu, ki namerno seka nasprotnika je dosojena mala kazni. Sekanje je akcija, ki nasprotnemu igralcu prepreči nadaljno posest ploščice s tem, da neki igralec namerno pade in drsi po ledu v smer, ki križa pot igralca v posesti ploščice in le-ta zaradi tega izgubi ploščico. Če med izvajanjem akcije sekanja obrambni igralec s palico udari ali izbije ploščico z nasprotnikove palice predno je do sekanja prišlo, se akcija sekanja spregleda. Če igralec nasprotnika s sekanjem poškoduje se mu dosodi velika kazni.

Zaustavljanje s palico, bodenje z ročajem, bodenje z rezilom

Igralcu, ki s svojo palico nepravilno napada nasprotnika, ga zaustavlja s palico, ki jo drži z obema rokama nad ledom, bode z ročajem, ali bode z rezilom, izreče sodnik po lastni presoji malo ali veliko kazni. Igralcu, ki nasprotnega vratarja nepravilno zaustavlja s palico, ki ni na ledu in jo drži z obema rokama nad ledom, bode z ročajem ali rezilom, medtem, ko je nasprotni vratar v svojem vratarjevem prostoru ali poškoduje nasprotnika z enim izmed naštetih dejanj, izreče sodnik veliko kazni. Z bodenjem je mišljeno suvanje nasprotnika s koncem rezila palice, ki jo drži igralec v eni ali obeh rokah. Zaustavljanje s palico je zaustavljanje nasprotnika s palico s tem, da ima igralec obe roki na palici in da noben del palice ni na ledu.

Zavlačevanje igre

Moštvu, ki po presoji sodnika namerno zavlačuje igro na kakršen koli način, se dosodi mala kazni v klopi. Igralca, ki odsluži kazni določijo kapetan kaznovanega moštva. Igralcu, ki zapusti svojo klop za igralce, da bi dajal navodila svojem soigralcu, v kolikor ne ostane na ledu kot namestnik, se dosodi mala kazni. Malo kazni dobi igralec, kateri namerno premakne vrata. Če se to zgodi zadnji 2 minuti, ko igralec ne bi mogel izdržati celotno kazni, se ta prekršek kaznuje s kazenskim strelom. Akci-

jo igralca, s katero namerno premakne vrata iz normalnega položaja je smatrati kot namerno zavlačevanje igre.

Udarci s komolcem in kolenom

Igralec, ki uporablja svojo komolec ali kolena, se kaznuje z veliko kaznijo.

Začetni meti

Sodnik vrže ploščico na led pred dva nasproti stoječa igralca med njuni palici. Igralca pri takih metih stojita z obrazom nasprotj in to v smeri konca drsališča svojega nasprotnika, z nogama vzporedno drugo ob drugi, ter vzporedno stranski ograji drsališča, pri čemer morata biti oddaljena na dolžino palice od točke za začetni met in morata imeti celotno rezilo svoje palice na ledu. Noben drug igralec ne sme biti v krogu začetnih metov ali biti bliže kot 4,5 m od igralcev, ki bosta izvedla začetni met. Palici obeh igralcev, ki bosta izvedla začetni met, morata biti s celim rezilom na ledu, ter se ne smeta dotikati točke ali mesta, kamor bo vržena ploščica. Palici morata biti položeni na led na tisti strani točke za začetne mete, kjer je del drsališča, ki pripada vsakemu izmed obeh igralcev in predno se ploščica ne dotakne ledu ni dovoljeno posredovanje. Če se začetni met izvaja v kateremkoli izmed končnih krogov za začetne mete, morata igralca stati tako, da so drsalke pravokotno na rdečo črto začet-

nih metov in za njo. Če po opozorilu sodnika eden izmed igralcev, ki bosta izvedla začetni met, ne zavzame takoj predpisanega položaja, lahko sodnik začetni met izvede ne glede na to nepravilnost. Pri izvajanju začetnih metov, kjerkoli na drsališču, ne sme imeti igralca, ki bosta izvedla začetni met medsebojnega fizičnega stika s telesom ali palico vse do trenutka, ko je bil začetni met izveden. Za kršitev tega pravila mora sodnik prisoditi malo kazni ali mali kazni igralcu ali igralcem, ki so povzročali fizični kontakt. Če je to pravilo kršeno, sodnik meče ploščico ponovno. Če eden izmed igralcev ne zavzame pravega položaja takoj, ko to sodnik zahteva, ga sodnik lahko zamenja s katerimkoli igralcem na drsališču. Če neki igralec povzroči drugo zaporedno kršitev tega pravila ob istem sodniškem metu, mu bo dosojena mala kazni. Če je bila povzročena kršitev tega pravila, ali je prekinitve igre povzročil igralec napadalni tretjini, bo začetni met ki sledi prekinitvi izveden v nevtralni tretjini na najbližji točki za izvajanje takih metov. To velja tudi za prekinitve igre, ki jo povzroči napadalni igralec s tem, da pošlje ploščico na zadnji plat mreže vrat brančnega se moštva, ne da bi bil v bližini igralca brančnega se moštva.

Se nadaljuje

Va Ce

Skupna izjava HK Olimpija in HK Jesenice

Predstavniki HK Jesenice in HK Olimpija so se pod vodstvom predsednikov obeh klubov sestali dne 21/10/1969 in razpravljali o medsebojnih odnosih v preteklosti, zlasti pa o tesnem medsebojnem sodelovanju v prihodnosti, kar bo pri nadaljnjem delu koristilo obema kluboma, posebno pa še slovenskemu in jugoslovanskemu hokeju nasploh. Sestanek je potekal v resnično tovariškem in športnem duhu ter so bili na njem sprejeti sledeči sklepi:

1. Sodelovanje med HK Olimpija in HK Jesenice bo v prihodnje slonelo na resničnih športnih in tovariških odnosih.
2. Vsak klub bo skrbel za svoje kadre prvenstveno iz lastnih vrst.
3. Vsak prestop igralcev iz kluba v klub se bo urejal sporazumno med vodstvi obeh klubov.
4. Kluba bosta tesno sodelovala na programskem področju glede nadaljnega razvoja kvalitetnega hokeja v obeh klubih, v Sloveniji in Jugoslaviji, sodelovala bosta pri aranžmajih kvalitetnih tekem oz. nasprotnikov za oba kluba v Ljubljani in na Jesenicah.
5. Kluba si bosta medsebojno nudila strokovno pomoč.

Dogovorjeno je bilo tudi, da se ta skupna izjava posreduje vseh športni javnosti prek tiska in s tem potrdi, da bosta kluba v nadaljnjem sodelovanju še bolj skrbeli za dvig kvalitete hokeja v obeh klubih, v zadovoljstvo vse športne javnosti na Jesenicah in v Ljubljani ter s tem tudi doprinesla k še večjemu dvigu celotnega jugoslovanskega hokeja.

Z

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

15. in 16. novembra franc. barvni CS film **CLOVEK ODVEČ**, v režiji Kosta Gavrana, v glavni vlogi Bruno Kremer, ob 17. in 19. uri.

17. novembra amer. barvni film **PROKLETI DONOVAN**, v režiji Johna Forda, v glavni vlogi John Wayne, ob 17. in 19. uri.

18. in 19. novembra amer. barvni film **PANCHO VILA JEZDI**, v režiji B. Kulika, v glavni vlogi Yul Bruner, ob 17. in 19. uri.

20. novembra amer. barvni film **SERIF IZ DODGE CITYA**, v glavni vlogi Erol Flynn, ob 17. in 19. uri.

21. novembra amer. barvni CS film **POINT BLANK**, v režiji Johna Boormama, v glavni vlogi Lee Marvin, ob 17. in 19. uri.

22. novembra amer. barvni film **OD TRENUTKA DO TRENUTKA**, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

15. in 16. novembra amer. barvni film **PANCHO VILA JEZDI**, ob 18. in 20. uri.

17. in 18. novembra franc. barvni CS film **CLOVEK ODVEČ**, ob 18. in 20. uri.

19. novembra amer. barvni film **SERIF IZ DODGE CITYA**, ob 18. in 20. uri.

20. in 21. novembra ital. franc. barvni film **GLAVA DRUŽINE**, ob 18. in 20. uri.

22. novembra angl. barvni film **SKRIVNOST STAREGA MLINA**, ob 18. in 20. uri.

Kino DOVJE

15. novembra amer. barvni CS film **POGUBA HIŠE USHER**.

16. novembra franc. barvni film **MANON 70**.

20. novembra franc. barvni CS film **CLOVEK ODVEČ**.

22. novembra ital. franc. barvni film **GLAVA DRUŽINE**.

Kino ZIROVNICA

16. novembra amer. barvni CS film **POGUBA HIŠE USHER**.

19. novembra franc. barvni CS film **CLOVEK ODVEČ**.

23. novembra ital. franc. barvni film **GLAVA DRUŽINE**.

Kino KRANJSKA GORA

15. novembra amer. barvni film **UKROČENA TRMOGLAVKA**.

16. novembra ital. franc. barvni film **GLAVA DRUŽINE**.

20. novembra amer. barvni film **PANCHO VILA JEZDI**.

22. novembra franc. barvni CS film **CLOVEK ODVEČ**.

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi naše drage žene, mame, stare mame in sestre

CECILIJE MIKULA

se najlepše zahvaljujemo vsem, ki so v težkih dneh z nami sočustvovali.

Iskreno se zahvaljujemo primariju dr. Brandstetterju in vsemu strežnemu osebju na internem oddelku jeseniške bolnišnice za vso skrb in lajšanje trpljenja v času njene težke bolezni. Enaka zahvala dr. Sajevicu, dr. Mencingerju in dr. Dražiču za zdravljenje v njenih zadnjih dneh.

Vsa zahvala tudi vsem sosedom v stolpnici C. M. Tita 89 za pomoč, posebno pa sosedu Kvasovi, Gregorčičevi in Rutarjevi za velik trud in napor ter sosedom bloka 19 na Bokalovi cesti.

Iskrena zahvala vsem številnim prijateljem in znancem ter sorodnikom, ki so jo v tolikem številu spremili na zadnji poti, darovali vence in cvetje, nam pa izrazili sožalje, kakor tudi vsem voznikom osebnih avtomobilov za veliko uslugo.

Lepa hvala pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev za ganljive žalostinke pred hišo, ob spremstvu in na pokopališču.

Zalujoči: mož Karel, hčerke Silva, Marta in Marija z družinami in sin Davorin z družino.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dobrega in skrbnega moža, očeta, starega očeta, brata, svaka in strica

FRANCETA PUKLA

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so se od njega poslovili, mu poklonili vence in cvetje, čustvovali z nami in izrekli sožalje. Iskrena hvala sosedom Pirihovim, Kalanovim in Ravnikovim za pomoč v času bolezni in ob izgubi ter Zinki Robič in Boženi Bregant za storjene usluge.

Vaščanom se zahvaljujemo za razumevanje in denarno pomoč. Posebej se zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju internega in kirurškega oddelka jeseniške bolnišnice. Iskrena hvala dr. Sajevicu in dr. Rosensteinovi ter sestri Veri Otrin za lajšanje bolečin.

Zahvaljujemo se govornikom tov. Dušanu Staretu in Jožu Benedičiču za poslovilne besede ob odprtem grobu ter pevskeму zboru društva upokojencev in godbi na pihala.

Vsem, ki so pokojnika spremili na zadnji poti in vsem, ki ste nam karkoli pomagali, še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: žena Marija, sin Franci, hčerka Marjeta, vnukinja Erna, bratje, sestra in ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob prerani in tragični smrti našega dragega moža, očeta, sina in brata

IVANA NOČA-TORIJA

bivšega partizanskega kurirja in lovca iz Javorniškega rovta se najlepše zahvaljujemo tov. dr. Vilmanu in zdravstvenemu osebju bolnišnice Jesenice, ki so si prizadevali, da bi ga ohranili pri življenju in mu lajšali bolečine. Hvala vsem, ki so z nami sočustvovali in darovali vence in cvetje in vsem, ki so nam na kakršenkoli način v teh dneh pomagali.

Posebno zahvalo izrekamo graničarjem JLA iz Javorniškega rovta, ki so sodelovali pri reševalni akciji v Karavankah. Hvaležni smo družbeno-političnim organizacijam z Javornika za izrečeno sožalje in pomoč pri organizaciji pogreba. Hvala govornikom Fricu Smidu, majorju JLA Miliču Sekuliču, Francu Trevnu, zastopniku ZZB NOV Javornik - Koroška Bela, Janezu Kramarju iz oddelka elektrotoplotne energije in Francu Pesjaku, zastopniku lovske družine Jesenice, za lepe in tolažilne besede ob grobu.

Hvala tudi pevcem Društva upokojencev z Javornika in pihalnemu orkestru jeseniških železarjev.

Posebna hvala lovskim tovarišem z Jesenic in ostalih krajev Gorenjske za njihovo navdse uvidevno pozornost v dnevih žalosti in zadnji lovski pozdrav na pokopališču ter njihovo materialno pomoč.

Zalujoči: žena Mira, otroci Janko, Sonja, Mojca, oče Valentin in brat Zdravko.

ZAHVALA

Ob nenadni tragični smrti dragega moža in očeta

MAKSA VISTRA

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v teh dneh izrekli pisma in ustna sožalja, poklonili vence in cvetje, prispevali denarno pomoč in spremili dragega pokojnika na zadnji prerani poti. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom, sestri Mariji in drugim sestram na kirurškem oddelku jeseniške bolnišnice, dobri sosedom, Zavodu za športne objekte in tov. Božiču, kegljačem, košarkarjem, plavalcem, hokejistom, AMD, SZDL, upokojencem, nekdanjim sodelavcem HVŽ, godbi na pihala in pevcem, vsem govornikom za ganljivo slovo in voznikom motornih vozil za dragoceno uslugo.

Še enkrat iskrena hvala vsem, ki so v dneh težke izgube sočustvovali z nami in nam bili v pomoč in tolažbo.

Zalujoči: žena Marija in hčerka Darinka z družino ter Andreja z možem.

OBVESTILO

Uprava gostinskega podjetja Zelezar Jesenice obvešča kolektiv železarne Jesenice, da je dne 10. 11. 1969 prišlo do težke okvare dveh prevoznih vozil, ki so dan na razpolago obratu družbene prehrane. Zaradi te nepredvidene okvare je prišlo do zakasnitve dostave živil v obratne kantine in v delilnici samskega doma. Javornik in samskega doma Plavž. S tem v zvezi prosimo vse potrošnike, da z razumevanjem vzamejo na znajne to obvestilo glede nastale težave, ki jo je vodstvo obrata družbene prehrane v danih prilikah moralo reševati na drug način.

Hkrati si dovoljujemo obvestiti potrošnike tako v naših obratnih kantinah kot v razdelilnicah, da zaradi mesu, katere je potrdila tudi Skupščina občine Jesenice, smo bili s 15. 11. 1969 primorani podražiti posamezne obroke, kot sledi:

zajtrk	2,30 din
kosilo	6,40 din
večerja	4,70 din

Podražitev svežega mesa je prvokrat nastopila 12. 7. 1969, nadalje 1. 8., 11. 9., 20. 9., 14. 10., 20. 10. in 11. 11. 1969, kar zgovorno govori, da je ukrep podpisanega podjetja nujen. Analogno temu so v stalnem porastu cene za mesne in konzervirane izdelke, za katere samoupravni organi samostojno določajo prodajno ceno.

Uprava podjetja je sicer ukrenila vse potrebno, da bi uspela s cenejšimi nabavami, kvaliteto in popusti. Radi tega je v vezi tudi z drugimi proizvajalci teh izdelkov.

Vljudno vas prosimo, da vzamete prednje obvestilo z razumevanjem na znanje. Uprava podjetja pa bo sprotno obveščala kolektiv oz. potrošnike o nastalih spremembah oziroma doseženih sporazumih v prid podjetja in potrošnika.

UPRAVA GEZ

OBVESTILO

Kegljaški klub na ledu Jesenice obvešča člane kolektiva, da sprejema nove člane kluba.

Sprejem novih članov je v novi sejni dvorani na igrišču vsak četrtek ob 18.30 uri.

Redni treningi na ledu so vsak torek ob 17.30 uri in četrtek ob 19.15 uri.

Odbor

PREKLIC

Ker sem na osnovi dokumentov, katere mi je izročil tov. Leopold Ravnik, postavil na konferenci ZK ZJ vprašanje politične preteklosti za tov. Danteja Jasniča, izjavljam naslednje:

Na osnovi razsodbe občinskega sodišča, kjer tov. Ravnik Leopold obžaluje in preklicuje besede, ki jih je napisal zoper tov. Danteja Jasniča v prošnji in pritožbi zvezni skupščini v Beogradu, na osnovi česar se da ugotoviti, da so bile govorice in dokumenti s strani tov. Leopolda Ravnika docela neresnični in lažni.

Zato izjavljam, da je docela tvegano obrekovati človeka in to z namenom, da z lažnimi informacijami izpodrine in vzame dobro ime vestnemu političnemu delavcu kot je v tem primeru tov. Dante Jasnič.

Anton Košir

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem sindikalnemu odboru valjame profilov za denarno pomoč, ki sem jo prejel v času bolovanja.

Mirko Pogačar
Javornik I

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi drage mame, stare mame in sestre

FRANCKE ZNIDAR

se najtopleje zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem ter vsem, ki so z nami sočustvovali. Iskrena hvala sodelavcem HVŽ za denarno pomoč ter sodelavcem elektro delavnice in darovalcem vencev in cveta. Zahvaljujemo se tudi krajevni skupnosti Mojstrana za cvetje in ostalo pomoč. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Zalujoči: sinova Franci in Slavko z družinami ter ostalo sorodstvo.

Gledališče

NEDELJA, 16. 11., ob 15.30. uri: F. Klímar — B. Gorjan PLAVŽ — ljudska drama — ZADNJIC!

Vse ljubitelje gledališča opozarjamo na nepreklicno zadnjo nedeljsko predstavo ljudske drame PLAVŽ. Vstopnico si lahko zagotove z rezervacijo na telefon 82-200.

Prijatelji HK Jesenice na tekmi v Ljubljani

Je prvenstvo že odločeno?

Res je že teden dni naokoli, kar sta se v Ljubljani srečala Olimpija in Jesenice, pa bi bilo vseeno prav, da se o tem nepozabnem dvoboju spregovori še nekaj besed.

Knez, Zbontar M, Ravnik, Razinger, Jan, Košir S, Tišler, Felc, Smolej, Hiti, Mlakar, Zbontar F, Pirc, Košir T in Eržen so bili akterji čudovite predstave na ledu, ki še dolgo ne bo pozabljena.

Se za nobeno hokejsko tekmo državnega prvenstva doslej ni bilo takega zanimanja, kot tokrat. Prostor za stojšče je bil popolnoma zaseden že uro pred začetkom tekme. Vzdušje je bilo nape-to že dneve pred srečanjem, kaj šele na tekmi sami. Ze po prvih zamahih palic se je videlo, da se bo v hladni areni, obdani z vročimi gledalci, začel hud boj.

Ko so Jeseničani povedli, je njihovim privržencem že malo odleglo, niso pa vedeli, da jim bodo naši fantje dali še več priložnosti, da bodo lahko s hripavimi grli odhajali iz dvorane Tivoli. Ko so Jeseničani zabijali gol za golom, z lahkoto, kot bi se z nasprotnikom igrali, je bilo njihovo veselje vedno večje. In kmalu so se v dvorani slišali samo njihovi glasovi. Slišati jih je bilo toliko, kot bi se tekma odigravala na jeseniškem ledu. Ko so bili že dokončno prepričani v zmago svojih fantov, so zapeli tisto narodno »Jaz pa pojdem na Gorenjsko...« Če bo imel naš hokej še dolgo take gledalce, ki so ga prišli spodbujati z vse Gorenjske, še dolgo ne bo propadel. In še izjava nekega Ljubljana, ki je bil razočaran nad igro svojih igralcev: »Srce je več kot denar.«

Tekma se je torej končala z 11:2 v našo korist. Tak rezultat je le malokdo pričakoval, sploh pa ne zaradi opti-

mističnih izjav igralcev Olimpije. Jeseničani so imeli res svoj dan in pokazali so, kaj je pravi hokej.

Naši fantje imajo res srce kot je treba. Borili so se in zmagali. In ne nazadnje je to velika zasluga tudi trenerja Cirila Klinarja, ki skrbi za železno disciplino in za to, da bi bili odnosi med igralci čimbolj tovariški. To se je obrestovalo že na odlični tekmi doma proti poljskemu prvaku Podhale in proti KAC-u v Celovcu; še bolj pa proti Olimpiji. Že na vožnji iz Celovca so fantje govorili: »Če bomo doma tako igrali, nas ne bo nihče mogel premagati.« Zmagali so tudi v Ljubljani in ko so se vračali domov, so bili tihi in utrujeni. Na obrazih pa se jim je videlo, da so zadovoljni sami s seboj. To pa je tisto, kar je največ vredno...

V soboto zvečer pa so nas razveselili tudi igralci Kranjske gore, ki so v pomembni tekmi premagali vevško Slavijo s 7:1. Igrali so: Makuc, Robič, Vidmar, Pipan, Ambrožič, Razinger, Škerjanc, Čemažar, Poljanšek, Hribar, Šebjanič, Pirih, Kunšič, Hafner, Smagin, Endlihar, Sušnik.

V prvi tretjini je bila igra obeh tekmecev enakovredna, toda naši so bili iznajdljivejši pred golom in že v 3. min. je gol dosegel Poljanšek. Le nekaj minut za njim pa ga je dosegel še Škerjanc. To vodstvo pa Kr. gore zaenkrat ni uspavalo in v drugi tretjini so zaigrali še boljše in v mrežo gostov nasulj kar pet golov, ki so jih dali Hribar (3), Škerjanc (4), Pirih (6), Čemažar (6) in Pipan (14).

Igralci Kr. gore pa so po izdatnem vodstvu popustili v zadnjem delu igre in gostje so takrat dosegli častni zadel.

Končni rezultat 7:1 za naše

na domačem igrišču, so izgubili z italijansko ekipo Val Gardena iz Ortiseja s 6:4. Rezultat je povsem nepričakovan in smo v tem srečanju računali na zmago, saj ekipa Ortiseja za nas običajno ni predstavljala večje ovire.

Nekateri so bili preveč razočarani, ko so primerjali igro naših s tisto proti Olimpiji. Treba pa je pomisliti na to, da se v tako kratkem času le težko ponovi tako izredno igro. Poleg tega pa je bil led zelo slab, kar je za naše zmeraj samo slabo.

Že v 5. minuti je Moroder povedal Ortisei v vodstvo, izenačil pa je v 11. min. Smolej na podajo Ravnika. Igra je bila večinoma v rokah domačinov. Le malokrat so gostje prišli pred Knezova vrata, takrat pa so bili običajno uspešni. Ta del se je končal 3:1 za goste. Našim tudi v drugi tretjini ni in ni šlo. Končala se je 2:2. Zadetka za Ortisei je prispeval Kanadčan Macks, za Jesenice pa Tišler in Eržen. Po zaključku te tretjine smo videli lepo potezo prijateljev HK Jesenice iz Begunj, ki so na igrišče prinesli šopek nage-ljev in državnemu prvaku čestitali za zmago v Ljubljani.

Ko je v 4. min. zadnje tretjine Smolej znižal na 4:5, smo pričakovali preobrat v tekmi in izenačujoči zadetek. V 11. minuti pa je Moroder zabil že tretji gol na tej tekmi in usoda Jeseničanov je bila s tem zapečaten. Kljub vsem naporom jim ni uspelo spraviti ploščice v nasprotnikovo mrežo.

Žal smo doživeli poraz, ki ga ne bi bilo treba. Jeseničanom se je maščevalo, da so v začetku s podcenjevanjem gledali na goste. Vemo, da je Olimpija z istim nasprotnikom zmagala s 4:0. Toda tak je šport, zdaj je naklonjen enim, zdaj drugim...

V torek pa so Jeseničani odigrali še en derbi. V Za-

grebu so igrali proti Medveščaku in z zmago 7:2 znova dokazali, da še nimajo enakovrednega tekmeča.

Igra sama obeh moštev ni preveč navdušila. Naše je spet oviral slab led, zaradi katerega so bile mnoge lepe zamišljene akcije neuspele.

V prvi tretjini sta imeli obe moštvi precej priložnosti za doseglo gola. Zagrebčani so bili pri tem nespretni, naši pa podjetnejši in v tej tretjini so dosegli dva gola. Povedal je Tišler, povihal pa je Smolej.

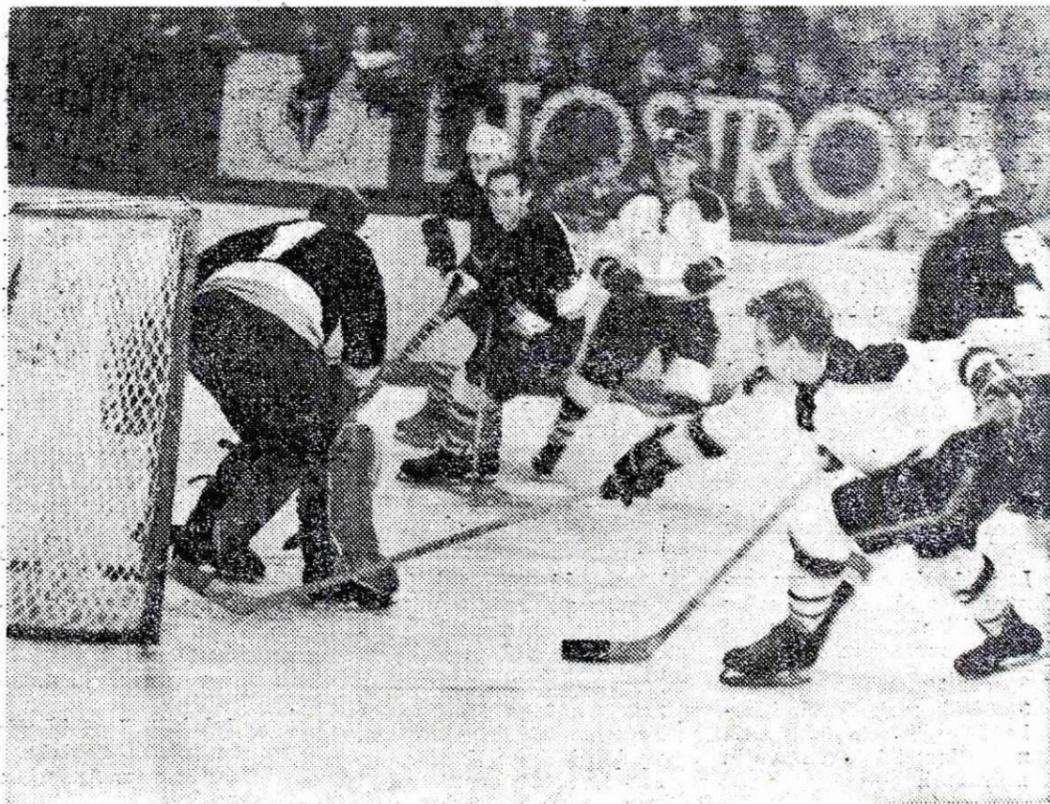
Druga tretjina je povsem pripadala Jeseničanom. Domačinji so se večinoma le branili, če pa so že prišli pred naša vrata, so naleteli na odličnega čuvarja Kneza. Goli so padali takole: Hiti, Felc, Tišler in spet Smolej.

Zadnji del tekme je prinesel presenečenje. Medveščak je takoj v začetku dosegel dva gola. Kot bi jih to znova spodbudilo, so Jeseničani spet začeli napadati in kronanje tega truda je bil ponovni zadetek Tišlerja, ki je dosegel končni rezultat 7:2. Treba pa je še povedati, da sta sodnika razveljavila popolnoma veljaven zadetek Felca in da sta sodila v slabo Jesenic.

Prvo kolo letošnjega državnega prvenstva je tako končano. Jesenice vodijo s tremi točkami prednosti, brez izgubljenih tekme in z izredno razliko v doseženih in dobljenih golih 65:9. Je prvenstvo že odločeno, se pravi, naše? Morda že, morda pa tudi ne. To bomo videli kaj kmalu na prihodnjih tekmah...

Tekme za Jesenice v tem tednu: 14. 11. Jesenice : Bolzano (alpski pokal), 15. 11. Slavija : Jesenice (drž. prv.), 17. 11. Olimpija : Jesenice (alp. prv.), 22. 11. Partizan : Jesenice (drž. prv.), za Kr. goro pa 15. 11. Kr. gora : Medveščak in 22. 11. Olimpija : Kr. gora.

Z.

Srčnost, tovarištvo in borbenost z ustreznim tehničnim znanjem zmagujejo